

INFORMATIVNO-POLITIČKI TIJEDNIK
IZLAZIO OD 1945. DO 1956.
OBNOVLJEN 2003.

HRVATSKA RIJEČ

BROJ
624

Subotica, 27. ožujka 2015. Cijena 50 dinara

POZIV NA DIJALOG O
MANJINSKIM POLITIKAMA

PRAZNIK HRVATSKE
NACIONALNE ZAJEDNICE

NOVA RUBRIKA:
KOKTEL ZABAVE

INTERVJU
ZRINKA CJETOJEVIĆ

Otvorene prostorije
ZKVH

POSTAVITE OGLAS

**JEDNOSTAVNO,
BRZO,
LAKO...**

Svaštara POSLOVNI MENIK **Informativne novine u Svaštari** **PLUS**

POSLOVNI MENIK

2373 Rezultata pronadjeno za Poljoprivredne mašine i pribor

Prvi rezultat

Press WELGER AP 41

Press WELGER AP 41 (1000 mm) drveni dizajn, izrađen od kvalitetnog drveta, sa 41.000 mm širine, sa 41.000 mm širine, sa 41.000 mm širine.

Fermentatori za kiseli kupus i...

Fermentatori za kiseli kupus i... sa 41.000 mm širine, sa 41.000 mm širine, sa 41.000 mm širine.

RAU servispremač 2.5m

RAU servispremač 2.5m, sa 41.000 mm širine, sa 41.000 mm širine, sa 41.000 mm širine.

Bočna faza

Bočna faza, sa 41.000 mm širine, sa 41.000 mm širine, sa 41.000 mm širine.

Prodajem kupari

Prodajem kupari, sa 41.000 mm širine, sa 41.000 mm širine, sa 41.000 mm širine.

DAEWOO

Salarna

Salarna, sa 41.000 mm širine, sa 41.000 mm širine, sa 41.000 mm širine.

Tarap

Tarap, sa 41.000 mm širine, sa 41.000 mm širine, sa 41.000 mm širine.

Ovredna sejalice

Ovredna sejalice, sa 41.000 mm širine, sa 41.000 mm širine, sa 41.000 mm širine.

Pisatnik

Pisatnik, sa 41.000 mm širine, sa 41.000 mm širine, sa 41.000 mm širine.

BIT 500 96g servo

BIT 500 96g servo, sa 41.000 mm širine, sa 41.000 mm širine, sa 41.000 mm širine.

prodajem belorusa 5-40 u Parlezu

prodajem belorusa 5-40 u Parlezu, sa 41.000 mm širine, sa 41.000 mm širine, sa 41.000 mm širine.

Honda putpa

Honda putpa, sa 41.000 mm širine, sa 41.000 mm širine, sa 41.000 mm širine.

V.I.P. pristup preko 6265

V.I.P. pristup preko 6265, sa 41.000 mm širine, sa 41.000 mm širine, sa 41.000 mm širine.

EUR 123.41

USD 100.00

CHF 100.00

GBP 100.00

AUD 100.00

CAD 100.00

JPY 100.00

RUB 100.00

CNY 100.00

HRK 100.00

KWD 100.00

www.svastara.rs

VOJVOĐANSKA
Svaštara

AKCIJA!

5G

internet

već od

649

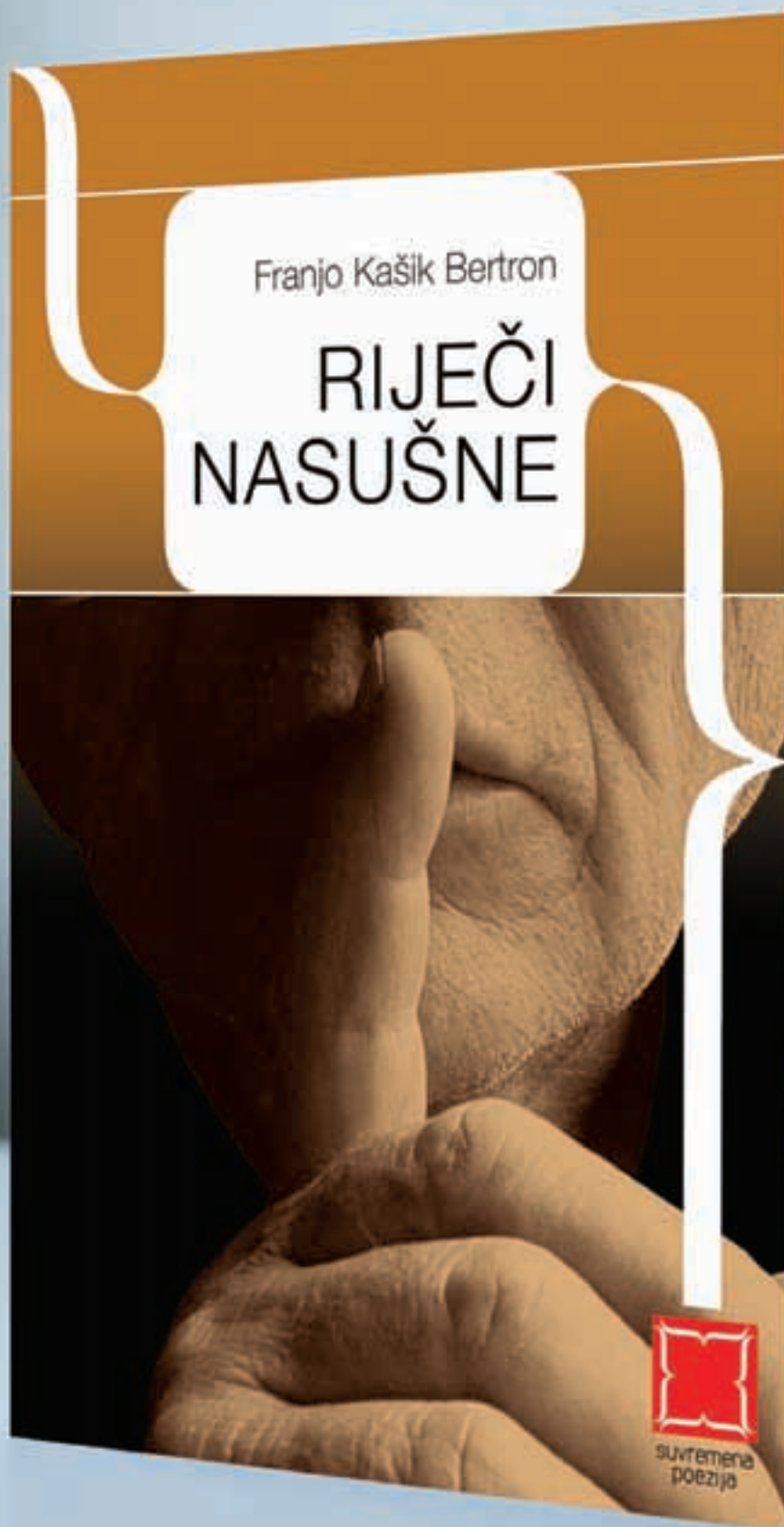
din

KARADORDEV PUT 2.
SUBOTICA
TEL:024/555765
WWW.TIPPNET.RS

***Lijepa lica dobre književnosti!
Nova knjiga u nakladi NIU »Hrvatska riječ«.***

Knjiga se može nabaviti u NIU »Hrvatska riječ« po cijeni od 300 dinara.

AKTUALNO

Prijedlozi za integrativnu politiku multikulturalnosti
Poziv na dijalog o manjinskim politikama..... 6-7

Otvorenje novih prostorija ZKVH-a
Projekt dviju država..... 8-9

TEMA

Posjet izaslanstva Vukovarsko-srijemske županije
 Staroj Pazovi
Za dobrobit oba naroda, s obje strane granice..... 10-11

INTERVJU

Zrinka Cjetojević, predsjednica Hrvatske čitaonice
 Hercegovac
Veza hrvatskog iseljeništva s domovinom..... 11-13

SUBOTICA

Čija su imena ponijele subotičke ulice?
Sudbine i prošlost na gradskim pločama..... 18-19

ŠIROM VOJVODINE

Suradnja Sombora s hrvatskim udrugama
Zaštita okoliša i turizam..... 24

Nesigurnost radnog statusa profesora hrvatskog jezika
 s elementima nacionalne kulture
Neizvjesnost do izmjene pravilnika .. 26-27

KULTURA

Kulturno-umjetnički događaj u Novom Sadu
Omaž tvorcu opere za djecu..... 32

SPORT

Ksenija Bukovac, karatistkinja iz Sonte
Bijela kuta i crni pojas..... 55

Gurui kulture

O d osnutka Zavoda za kulturu vojvođanskih Hrvata 2008. godine, sjedište ove prve profesionalne ustanove u kulturi vojvođanskih Hrvata je bilo u unajmljenim prostorijama, do konca 2014. godine, a prošloga je tjedna održano i svečano otvorenje novih, vlastitih prostorija ZKVH-a, koje se nalaze u Subotici. Važan projekt kupovine i adaptiranja vlastitog prostora Zavoda, omogućen je zajedničkim sredstvima Grada Zagreba i Vlade Republike Hrvatske, ali i sredstvima koje je osiguralo Pokrajinsko tajništvo za kulturu i javno informiranje.

O programskoj misiji ZKVH-a – zaštititi, unapređenju i očuvanju hrvatske kulture u Vojvodini svjedoče brojni realizirani projekti i to jest činjenica! Zaista su brojna svjedočanstva o radu ove ustanove na znanstvenim, stručnim i razvojnim istraživanjima u području kulture, umjetnosti i znanosti, ali isto tako i u oblasti rada na organiziranju i prezentaciji suvremene kulture vojvođanskih Hrvata, a važan segment rada Zavoda je i izgradnja baze podataka, što je vezano uz veoma važno oblikovanje kulture sjećanja ovdašnjih Hrvata.

Jedno od važnih nastojanja ZKVH-a sigurno će i u budućnosti biti analiza i valorizacija umjetničkih i književnih djela, sagledavanje opusa i primjera iz baštine, kao i onih iz aktualne kulturne produkcije hrvatske manjinske zajednice u Vojvodini, naravno, i u odnosu na djela nastala u određenim kulturnim kontekstima, kako na prostorima naše matične države, tako i na prostorima naše domicilne države.

ZKVH ima veliki značaj za ovdašnje Hrvate, ali je rad ove ustanove i dio priče opće kulture, a glede spomenute valorizacije, ona je baš sada goruće pitanje, jer današnju kulturnu scenu karakterizira hiperprodukcija »djela« i raznih »projekata« u područjima glazbe, kazališta, književnosti, filma i slikarstva. Boriti se protiv onih »kritičara« današnje umjetnosti koji su se uklopili u pozicije nezameranja i čuvanja osobnih interesa i koji ustvari obavljaju marketinški posao, podležući zakonima tržišta, je uzaludno, ali ipak, još uvijek postoje neki gurui, vodiči, koji nam uspijevaju ukazati na prave vrijednosti u oblastima umjetnosti.

S jedne strane imamo hiperprodukciju, a s druge, primjerice, opadanje čitanja knjiga. Rezultati ankete Francuzi i knjiga povodom nedavnog otvorenja Sajma knjiga u Parizu pokazuju da postoji negativna dinamika kada je riječ o čitanju knjiga. Prema istom istraživanju, Francuzi u velikom postotku gledaju televiziju, surfaju internetom ili igraju video igrice. Pored tih aktivnosti, ne preostaje mnogo za knjigu »čije čitanje zahtijeva vrijeme – ne može se kupiti jedno poglavlje«, prokomentirao je **Vansen Montaigne**, predsjednik Pariškog sajma knjiga. Zvuči poražavajuće za umjetnost, ali nemojmo prenađati! Priča je složena. Trebamo imati u vidu i suptilno, suvremeno ispreplitanje moći i umjetničke produkcije. **Tony Blair** je pri svojoj vladi osnovao posebni tim za kreativne (umjetničke) industrije, uvidjevši da se upravo na njima posredno temelji ekonomski rast razvijenih zemalja.

Bilo kako da bilo, ni jedna produkcija u oblasti kulture nije imuna na pojave hiperprodukcije konfekcijskih djela, pa tako ni naša manjinska, a siguran sam da će ZKVH-a, jedan od gurua kulture i dalje osiguravati alate za kritičko mišljenje, a time i djelovanje u području kulture.

Z. S.

PRIJEDLOZI ZA INTEGRATIVNU POLITIKU MULTIKULTURALNOSTI

Poziv na dijalog

Stručnjaci Centra za istraživanje etniciteta su predstavili model održive integrativne politike multikulturalnosti u Srbiji * Državni tajnik Ivan Bošnjak je najavio formiranje radne grupe koja će se, u okviru Akcijskog plana za pregovaračka poglavlja 23. i 24. baviti manjinskim pitanjima

Na nacionalnoj konferenciji *K politici integrativne multikulturalnosti* održanoj u Beogradu 20. ožujka stručnjaci *Centra za istraživanje etniciteta* su predstavili model održive integrativne politike multikulturalnosti u Srbiji. Preduvjet njene održivosti i usvajanja je dijalog o ovim pitanjima između predstavnika države, manjinskih samouprava i organizacija civilnog društva, rečeno je na konferenciji. S druge strane, predstavnici nacionalnih vijeća su izrazili svoje negodovanje činjenicom da niti u procesu izmjene zakona o nacionalnim vijećima niti u procesu izrade nacrtu akcijskog plana za pregovaračka poglavlja 23. i 24. kao niti u planiranu izradu posebnog akcijskog plana za nacionalne manjine nisu uključeni. Osim toga jedan od velikih problema je i nepostojanje »adrese« na državnoj razini kojoj se nacionalne manjine mogu obratiti sa svojim problemima u ostvarivanju nacionalno-manjinskih prava. Naime, čak se niti republički Savjet za nacionalne manjine, koji je savjetodavno tijelo, nije sastajao godinama. Državni tajnik Ministarstva državne uprave i lokalne samouprave **Ivan Bošnjak** najavio je na ovoj konferenciji formiranje

radne grupe koja će se, u okviru Akcijskog plana za pregovaračka poglavlja 23. i 24. baviti manjinskim pitanjima i da će Ministarstvo raditi na unapređenju interkulturalne komunikacije u sredinama s nacionalnim manjinama. Najavio je i skorbu sjednicu Savjeta za nacionalne

manjine kao i da će se zakon o nacionalnim vijećima nacionalnih manjina izmijeniti najkasnije do 2018. godine (godine izbora), a da će se o izmjenama zakona ovoga puta voditi široka javna rasprava uz sudjelovanje manjinskih predstavnika.

PREDLOŽENI MODEL

»Segregativna politika multikulturalnosti je legitimna, ali nije u skladu s prirodom multi-etničnosti Srbije i nije u interesu ni države ni građana. Promjene sadašnjeg modela koji ima obilježje društvene segregacije i usvajanje politike integrativne multikulturalnosti su moguće, ali zahtijevaju odgovornu javnu upravu, posvećeno civilno društvo i nacionalna vijeća nacionalnih manjina koja su spremna prihvatiti reforme kojima će se unaprijediti postojeći nivo ostvarivanja i zaštite prava nacionalnih manjina«, stav je stručnjaka *Centra za istraživanje etniciteta* koje je iznio dr. sc. **Goran Bašić**.

Prema modelu koji su pripremili stručnjaci ovoga *Centra* reforme podrazumijevaju skup međusobno povezanih političkih odluka, promjena propisa, aktivnosti i mjera. Među ostalim, Vlada i Narodna skupština bi trebale donijeti odluke i propise na osnovu kojih bi trebalo provoditi politiku integrativnog multikulturalizma; trebao bi se donijeti suvremen i našim prilikama primjeren zakon o pravima nacionalnih manjina; decentralizirane manjinske samouprave s punim kapacitetom bi trebale odlučivati

Slaven Bačić

DALEKO OD OPTIMALNOG

Zaštitnik građana **Saša Janković** ocijenio je da su dosadašnji propisi u oblasti zaštite prava nacionalnih manjina u velikoj mjeri primijenjeni i da na tom polju nema prevelikih trzavica, kao što je bilo u prošlosti, ali da je to još »daleko od onog što samo sami sebi zacrtali«. Istaknuo je i da je primjetan izostanak državne proaktivne politike u provođenju manjinskih prava odnosno da je to daleko od optimalnog.

»Izmjene i dopune zakona o nacionalnim vijećima jesu done-sene, ali to je samo dio izmjena koje se moraju uraditi kako bi se oni dodatno depolitizirali i kako bi im bila dana suštinska autonomija u radu.«

Cilj je, objasnio je Janković, ostvarivanje konkretnih prava konkretnih ljudi, pripadnika nacionalnih manjina, razdvajanje politike i izostanak politizacije tog pitanja, kao i proaktivno gledanje države na stvari na koje je do sada gledala reaktivno. On je ukazao i da je uzaludno ako se ono što piše o zakonu primjenjuje samo formalno, a ne suštinski.

nje položaja manjina – za ohrabivanje zajednice za korištenje manjinskih prava i uvođenje sankcija za nepoštovanje ili kršenje prava.

Predsjednik Hrvatskog nacionalnog vijeća dr. sc. **Slaven Bačić** je rekao da ne vjeruje da se depolitizacija može provesti na način kako se to predlaže i da je daleko ozbiljnije pitanje od sudjelovanja manjinskih stranaka činjenica da su se u izbore za manjinska vijeća uključile i sve tzv. velike stranke. On je kazao da u izbornom procesu netko mora biti sudionik i organizator toga procesa, a to jesu i nacionalno-manjinske stranke. Nadalje je istaknuo da u proces izmjene zakona o nacionalnim vijećima nisu bile uključene nacionalne manjine kao niti u proces izrade nacrtu akcijskog plana za pregovaračko poglavlje 23., a i da sada kada se planira izrada akcijskog plana za manjine nitko nije pozvao manjine da se uključe u ovaj proces.

O tzv. depolitizaciji i departizaciji manjinskih vijeća urednik elektroničkog mjesečnika *Minority news* **Sveta Matić** je rekao da je tzv. depolitizacija i departizacija nova mantra civilnog sektora kada se govori o nacionalnim vijećima, a da je njegovo iskustvo u suradnji s nacionalnim vijećima i članovima nacionalno-manjinskih političkih stranaka vrlo dobro.

Jasminka Dulić

o granicama priznate kulturne autonomije i trebale bi se usvojiti mjere kojima će se osigurati djelotvorno sudjelovanje manjina u javnom i političkom životu. Među ostalim, reformama se predlaže razdvajanje kulturne od političke autonomije što podrazumijeva da političke stranke ne mogu sudjelovati na izborima za nacionalna vijeća, ali bi s druge strane trebalo afirmativnim mjerama omogućiti političko predstavljanje nacionalnih manjina u predstavničkim tijelima na svim razinama.

UNAPRIJEDITI MANJINSKE POLITIKE

Šef političke sekcije u Delegaciji Europske unije u Beogradu **Luca Bjanconi** ocijenio je da je Srbija iskoračila u red vodećih zemalja kad je riječ o rješenju statusa nacionalnih manjina i njihovih pojedinačnih i kolektivnih prava. Međutim, upozorio je da u primjeni tih zakonom predviđenih prava postoji problem i zato će se u okviru poglavlja 23. za pregovore o pristupanju EU biti napravljen poseban akcijski plan za nacionalne manjine. Bjanconi je istaknuo da je važno da pripadnici manjina imaju

neposrednu mogućnost za izbore nacionalnih vijeća i da im bude omogućen mehanizam kontrole njihovog rada, kao i da u njima budu zastupljeni interesi cjelokupne nacionalne zajednice, a ne samo pojedinih političkih opcija. Bjanconi je zato poručio da su neophodne izmjene zakona o nacionalnim vijećima kao i dijalog kroz Savjet za nacionalne manjine te da je neophodno definiranje i unapređenje manjinskih politika koje neće segregirati ili asimilirati manjine već će ih integrirati u društvo.

NOVA MANTRA – DEPOLITIZACIJA

Predstavnici manjinskih nacionalnih vijeća ukazali su na neriješene probleme u pogledu ostvarivanja nacionalno-manjinskih prava ističući kao glavnu prepreku nedostatak dijaloga, rascjepkanost i neusuglašenost zakona, nespremnost pojedinih državnih tijela da provode zakone i financijske probleme.

Potpredsjednik Bošnjačkog nacionalnog vijeća **Esad Džudžo** je rekao, među ostalim, da ne postoji jasna definicija što su to nacionalna vijeća i koje su im nadležnosti, da nedostaje posebna pozicija za manjine u republičkom proračunu već su

manjine u proračunu skupa sa Savezom vojnih starješina kao i da u državi nema točno definirane »adrese« za manjine, da je republički Savjet samo savjetodavno tijelo, a da su jedine zaista djelotvorne institucije Zaštitnik građana i Povjerenica za ljudska i manjinska prava. Govoreći o tzv. depolitizaciji vijeća označio ju je besmislenom ističući da se upravo manjinske političke stranke pojavljuju u izbornom procesu kao subjekti koji predstavljaju određenu manjinsku nacionalnu zajednicu. Džudžo se založio da Vlada Republike Srbije hitno donese i provede program afirmativnih mjera za unapređe-

Novi izgled web sitea *Hrvatske riječi*

Od ponedjeljka 23. ožujka web stranice *Hrvatske riječi* imaju novi izgled, a svi posjetitelji imaju prilike upoznati se s pri-lozima iz redovitih novinskih rubrika: aktualno, intervju, tema, kultura, dopisnici i sport, te najava budućih događanja. Također, u arhivi tekstova mogu se pronaći stariji tekstovi objavljeni na stranicama prijašnjih brojeva *Hrvatske riječi*, dok se u folderu *Galerija* mogu vidjeti brojne fotografije. U planu je i daljnje unapređivanje sadržaja, s novim rubrikama o čemu će javnost biti blagovremeno obaviještena.

Gosti na svečanosti

Dragan Đurić, Tomislav Žigmanov, Ljubica Vuković Dulić,
Slaviša Grujić, Daria Krstičević, Slaven Bačić

OTVORENJE NOVIH PROSTORIJA ZAVODA ZA KULTURU VOJVOĐANSKIH HRVATA

Plod suradnje dviju država

»Mi u Republici Hrvatskoj doista cijenimo i jako se ponosimo s vama što smo u ovako kratkom roku učinili ovako važnu stvar. Posebno smatram važnim što je ovo plod suradnje dviju država – Srbije i Hrvatske«, rekla je Krstičević

Na blagdan Svetog Josipa – zaštitnika hrvatskoga naroda, 19. ožujka, otvorene su i blagoslovljene nove poslovne prostorije Zavoda za kulturu vojvođanskih Hrvata, koje se nalaze u Subotici u ulici Laze Mamužića 22. Prostorije su kupljene zajedničkim sredstvima Grada Zagreba i Vlade Republike Hrvatske, dok je Pokrajinsko tajništvo za kulturu i javno informiranje osiguralo novac za adaptiranje i uređenje prostorija.

ZKVH je osnovan 2008. od strane tijela državne uprave i manjinske samouprave – Skupštine Autonomne Pokrajine Vojvodine i Hrvatskoga nacionalnog vijeća u Republici Srbiji i sve do konca 2014. godine sjedište mu je bilo u unajmljenim prostorijama, a prema riječima ravnatelja Zavoda, **Tomislava Žigmanova**, šestu godinu postojanja okončao je na najbolji mogući način – dobivanjem vlastitih prostorija.

Na službenom otvorenju novih poslovnih prostorija, nazočnima su se obratili i predsjednica Upravnog odbora Zavoda **Ljubica Vuković Dulić**, predsjednik Hrvatskog nacionalnog vijeća dr. sc. **Slaven Bačić** ispred suosnivača Zavoda, **Daria Krstičević** predstavnica Državnog ureda za Hrvate izvan Republike Hrvatske te potpredsjednik Vlade Autonomne pokrajine Vojvodina i pokrajinski tajnik za kulturu i javno informiranje **Slaviša Grujić**. Otvorenju je nazočio i konzul Republike Hrvatske u Srbiji **Dragan Đurić**.

BRILIJANTNA SURADNJA

»Mi u Republici Hrvatskoj doista cijenimo i jako se ponosimo s vama što smo u ovako kratkom roku učinili ovako važnu stvar. Posebno smatram važnim što je ovo plod suradnje dviju država – Srbije i Hrvatske. Nadamo se da će se takvi projekti nastaviti jer to zapravo dodatno jača položaj kako Hrvata u Srbiji, tako i Srba u Hrvatskoj. Ovakvim projektima, kojima se pokazuje suradnja između dvije susjedne države svi skupa

Blagoslov prostorija

pokazujemo koliko su manjinske zajednice važan most između dvije države i koliko one zapravo obogaćuju svaku sredinu u kojoj žive«, rekla je Daria Krstičević iz Državnog ureda za Hrvate izvan Republike Hrvatske. Krstičević je pohvalila i »brilijantnu suradnju« koju oni kao ustanova imaju sa Zavodom te mu poželjela da i dalje uspješno obavlja povjerenu mu zadaću – njegovanje kulture Hrvata u Vojvodini.

Pokrajinski tajnik Slaviša Grujić je u svojem obraćanju naglasio kako je »ovakav objekt nešto što hrvatska zajednica apsolutno zaslužuje«. »Nacionalne zajednice jesu bogatstvo svih nas. I Srbiju i Hrvatsku povezuje most kojega čine naše nacionalne zajednice. Rijeka Dunav nije rijeka koja nas razdvaja, ona je rijeka koja nas spaja, jer i s one druge strane Dunava žive iste nacionalne manjine kao i u Vojvodini – Slovaci, Rusini, Nijemci, Romi...« Grujić se osvrnuo i na povijest ove dvije države. Rekao je da iako je bilo raznih trenutaka, ipak je bilo i lijepih te da oni trebaju biti ono čega se treba sjećati i k čemu težiti. Poput Krstičević, i Grujić je izrekao svoje zadovoljstvo suradnjom sa Zavodom: »Nije problem biti dobronamjeran i željeti suradnju s jednom kvalitetnom institucijom kao što je vaša. Ja sam ovdje ušao u prijateljsku kuću i tako se i osjećam i želim

vam svima reći da u Pokrajini uvijek imate dobrog prijatelja!«

NASTAVAK ZAPOČETOG PROCESA

Dr. sc. Slaven Bačić istaknuo je da ovaj projekt vidi kao nastavak jednog procesa što je započet još u prethodnom mandatu HNV-a dok je **Branko Horvat** bio njegov predsjednik: »Kupljen je prvo jedan dio ove kuće i 2010., kada sam postao predsjednik, Horvat mi je rekao da bi trebalo raditi i na kupnji drugog dijela kuće. Oko tri godine je trebalo otkad nam je kuća ponuđena do ovoga trenutka, počev od pribavljanja novca, do ugovora s prodavateljima, uređenja prostora ali naravno i strpljenja prodavatelja koji nisu mogli odmah očekivati sredstva kako je to uobičajeno.«

Bačić je istaknuo zadovoljstvo što su Hrvatsko nacionalno vijeće i Zavod sada prostorno objedinjeni i najavio daljnje radove na uređenju zgrade. Kako kaže, u planu je urediti i spoljni dio, trotoar i parking, a na koncu i dvorišni dio kuće. »Vrlo malo nacionalnih vijeća imaju vlastite prostorije, a još manje zavoda za kulturu. Od pokrajinskih, ovo je jedini zavod od manjinskih zajednica koji ima svoj prostor. Drago mi je da je uređenje ovih prostora nastalo kao zajednički projekt dviju država i nadam se

da neće biti jedini takav projekt koji će biti od interesa za hrvatsku zajednicu«, rekao je dr. sc. Bačić.

Nazočne je pozdravila i Ljubica Vuković Dulić: »Mislim da je ovo veliki dan za hrvatsku zajednicu jer je Zavod prva i jedina ustanova u kulturi u Vojvodini kojoj je u opisu djelatnosti briga i promocija hrvatske kulture na onoj razini na kojoj ona doista i treba biti. Zavod dokazao svrhu i cilj svoga postojanja, a o tome svjedoče brojni realizirani projekti, široka mreža dobrih vanjskih suradnika, što je osobito važno jer znamo da u Zavodu postoji svega tri uposlenika.« Kao predsjednica Upravnog odbora ZKVH-a, Vuković Dulić je istaknula i da je upoznata s poslovanjima i s uvjetima u kojima Zavod radi pa tako i s onim otežavajućim okolnostima te da joj je drago što je ovim projektom jedna od tih okolnosti riješena.

Ravnatelj Zavoda, Žigmanov je uz riječi velike zahvale svima koji su omogućili da se ovaj projekt realizira istaknuo i da će Zavod uvijek biti otvoren za sve one koji će pokazivati interesiranje za kulturu hrvatske zajednice, naglasivši osnovne ciljeve ove ustanove – zaštitu, unapređenje i očuvanje hrvatske kulture u Vojvodini.

Jelena Dulić Bako

POSJET IZASLANSTVA VUKOVARSKO-SRIJEMSKJE ŽUPANIJE STAROJ PAZOVI

Za dobrobit oba naroda, s obje strane granice

Sporazum o suradnji je potpisan 2009. godine. Sudionici susreta očekuju da se suradnja nastavi i pojača i da se od ideje krene ka realizaciji zajedničkih projekata s kojima će se konkurirati za sredstva Europske unije

Izaslanstvo Vukovarsko-srijemske županije na čelu sa županom **Božom Galićem** posjetilo je 24. ožujka Općinu Stara Pazova gdje ih je primio predsjednik Općine **Đorđe Radinović** sa suradnicima s ciljem da se prekogranična suradnja koja je uspostavljena 2009. godine pojača i unaprijedi.

U izaslanstvu Vukovarsko-srijemske županije bili su kao i uvijek i predstavnici srpske zajednice koji su i dio vlasti u ovoj županiji, a domaćini su bili i članovi Hrvatskog kulturno-prosvjetnog društva **Tomislav** iz Golubinaca i njihov predsjednik **Vlatko Čačić**. Susretu je nazočio i predsjednik Demokratskog saveza Hrvata u Vojvodini **Petar Kuntić** koji već dugo godina surađuje sa županom Galićem i za kojega kaže kako je od velike pomoći hrvatskoj zajednici u Srbiji i zahvaljujući kojem niti jedan susret kojem on nazoči u Srbiji ne prolazi bez predstavnika hrvatske zajednice.

SURADNJOM DO BOLJEG ŽIVOTA

Na početku susreta u Općini predsjednik općine Đorđe Radinović istaknuo je povoljan geografski položaj Stare Pazove te politiku lokalne samouprave koja je pridonijela razvijenosti privrede i smanjenju nezaposlenosti. Istaknuo je i bogat kulturni život kojemu doprinose i manjinske zajednice pa tako i Hrvati i njihovo društvo HKPD **Tomislav** iz Golubinaca.

Susret se završio dogovorom da grupa privrednika uskoro posjeti Vukovarsko-srijemsku županiju

Božo Galić je istaknuo kako u Vukovarsko-srijemskoj županiji pored najbrojnije srpske manjine živi i slovačka manjina i druge nacionalne zajednice kao što i u Staroj Pazovi žive i pripadnici hrvatske zajednice te im je zbog toga osobito drago što su potpisali sporazum o suradnji još 2009. godine. Župan Galić je izrazio i očekivanje da će se ta suradnja pojačati u budućnosti.

Srpska nacionalna zajednica

EU, te je istaknuo kako i srpska zajednica u Hrvatskoj i hrvatska zajednica u Srbiji mogu pridonijeti da se suradnja digne na višu razinu i ubrza, i da se osim protokolarnih susreta naprave i zajednički projekti na dobrobit oba naroda kako u gospodarskom pogledu tako i u pogledu ostvarivanja prava nacionalnih manjina.

Predsjednik DSHV-a Petar Kuntić istaknuo je dobru surad-

je sigurno bolja nego što je između dvije države, jer ona uvijek ide korak naprijed, dva koraka nazad. Suradnja između Srba u Hrvatskoj pogotovu tamo gdje je župan Božo Galić i nas ovdje u Srbiji već nekoliko godina je dobra i tu suradnju želimo dignuti na višu razinu, jer smo primjetili da svaki naš susret s predstavnicima srpskih institucija iz Hrvatske smanjuje animozitet spram nas ovdje i spram Srba tamo i to nam je u obostranom interesu. S time je upoznat i profesor dr. sc. **Zoran Mašić** koji predvodi Međuvladinu mješovitu komisiju sa srpske strane i to je sada bolje krenulo u odnosu na to kako je bilo ranije. Hrvati u Srbiji su bili dio sustava koji je propao, no mi nismo ipak zbunjeni, jer je činjenica da manjine uvijek trebaju biti uz vlast. Smatram da se nove perspektive otvaraju i da će se problemi početi ozbiljno rješavati kad HDZ dođe na vlast u Hrvatskoj i to u suradnji sa Srpskom naprednom strankom

Specifičnost Stare Pazove je višenacionalni sastav. Osim Srba koji čine većinsko stanovništvo u općini žive Slovaci (oko 31 posto), Hrvati koncentrirani uglavnom u naselju Golubinci te Romi koji su prisutni u skoro svakom naselju u općini.

u ovoj županiji bira zamjenika župana koji je također nazočio susretu. Zamjenik župana **Đorđe Čurčić** je istaknuo dobra iskustva Stare Pazove u gospodarstvu, ali i mogućnosti korištenja fondova koje ima Hrvatska kao članica

nju Srpskog narodnog vijeća u Hrvatskoj te Hrvatskog nacionalnog vijeća u Srbiji kao i dobru suradnju Samostalne demokratske srpske stranke u Hrvatskoj sa DSHV-om. »Suradnja SNV-a i HNV-a kao i SDSS-a i DSHV-a

u Srbiji. Bez obzira na to tko koga voli ili ne voli«, istaknuo je Kuntić.

NASTAVAK SURADNJE

Izaslanstva Vukovarsko-srijemske županije i domaćini su nakon susreta u Općini posjetili Golubince i HKPD *Tomislav*, zatim francusku kompaniju

već članica EU. Mi smo na tom putu i iskoristit ćemo sva iskustva i znanja dužnosnika iz Hrvatske. Još 2009. je potpisan sporazum i dugo je stajalo kao slovo na papiru a sad smo se dogovorili nastaviti suradnju. Očekujemo uskoro posjet gradonačelnika Vukovara, a zatim ćemo i mi ići u Vukovar. Župan Galić je ostavio veoma jak dojam na mene i na nas sve, kao

jedan divan čovjek koji je spreman za suradnju i nadam se jako uspješnoj suradnji.«

TOMISLAV – PARTNER U PREKOGRANIČNOJ SURADNJI

Domaćin skupa dijelom je bilo i HKPD *Tomislav* iz Golubinaca. Predsjednik druš-

tva Vlatko Čačić izrazio je zadovoljstvo susretom kao i time što su po prvi puta bili uključeni u jedan ovakav susret. »Drago nam je da imamo suradnju i što smo uključeni kao manjinska zajednica i kao HKPD *Tomislav* gdje smo bili domaćini i gdje smo pokazali isto tako mješovitijoj zajednici iz Vukovarsko-srijemske županije kako društvo radi. Očekujemo od ovog susreta jednu plodniju suradnju nego što je do sada bila na svim poljima na kojem društvo djeluje i uopće manjinska zajednica u Golubincima. Do sada se prekogranična suradnja zadržala na idejama, bili smo uključeni kao prateći partneri, međutim smatram, s obzirom na to da sam i sam uključen u Općini Stara Pazova u izradu projekata, da sve što bude od kulture u općini tema i naše društvo treba biti ili nositelj ili partner u projektima. U ovom novom investicijskom ciklusu želimo značajnija sredstva ostvariti i na taj način još bolje raditi nego što smo do sada. Do sada smo već konkurirali na lokalnoj razini, pokrajinskoj i Republici Hrvatskoj za školu tambure za redovite djelatnosti i manifestacije *Mačkare* i *Večeri Ilije Žarkovića*, imamo ambiciozne planove i oko dramske sekcije zatim oko turističkih potencijala društva. Bili smo uključeni u akciju *ISTAR 21* gdje smo ušli u desetak najboljih mjesta po turističkom potencijalu u Vojvodini tako da imamo dobre ideje. Ali od ideje do realizacije treba još vremena. Suradnja je krenula, ali projekti još nisu zaživjeli. S ovom strukturom vlasti u Staroj Pazovi smo prezadovoljni, oni su nam glavni sponzori za sve što radimo. Osim toga mogu reći da sam po prvi put uključen u jedan ovakav skup. Naime, mi smo stalno pokušavali da kao manjinska zajednica sudjelujemo u svim kontaktima između Republike Hrvatske i Republike Srbije, jer mi ne možemo ništa pokvariti, mi samo možemo dobro donijeti i to smo danas i pokazali kao domaćini susreta.«

Jasminka Dulčić

U domu HKPD *Tomislav* u Golubincima

Streit Nova, kao i hrvatsku firmu *Euromodul* te Sportski centar Fudbalskog saveza Srbije. Na koncu susreta ugostio ih je vlasnik i direktor privrednog društva *Medius* **Cviko Krnić** koji je izrazio želju da se nastavi suradnja susretima poduzetnika i privrednih komora iz dvije regije. Susret se završio dogovorom da grupa privrednika uskoro posjeti Vukovarsko-srijemsku županiju.

Predsjednik Općine Stara Pazova Đorđe Radinović ocijenio je susret vrlo korisnim »za dva naša naroda koji žive u dvije države. Velika je to podrška Srbima u Hrvatskoj i Hrvatima u Srbiji da žive s matičnim narodom u miru a privreda je naravno točak svega. Bez privrede nema ni života tako da je to važan dio o kojem smo razgovarali i gdje ćemo nastaviti suradnju. Mislim da je ovo veliki korak k boljoj suradnji i naravno projektima k EU što je isto jako važno, jer je Hrvatska

STARA PAZOVA

Općina Stara Pazova se nalazi u jugoistočnom dijelu Srijema, u AP Vojvodini, obuhvata 9 naseljenih mjesta od kojih su tri urbanog tipa – Stara Pazova, Nova Pazova i Novi Banovci, a preostalih šest su ruralnog karaktera – Golubinci, Vojka, Stari Banovci, Belegiš, Surduk i Krnješevci i prema posljednjim podacima ima oko 68.000 stanovnika.

Zbog izuzetno povoljnog geografskog položaja - udaljena je 30 kilometara od Beograda i 40 kilometara od Novog Sada te tradicije zanatskog i industrijskog poslovanja kao i lokalne samouprave koja izlazi u susret privredi i privrednicima na teritoriju općine kako su nam rekli čelnici ove općine u Staroj Pazovi je značajno smanjen broj nezaposlenih, a čak neki novi investitori zbog nedostatka radne snage odlaze u druge općine. Trenutačno postoje četiri industrijske zone na površini od 1.500 hektara koje su infrastrukturno opremljene i u potpunosti zadovoljavaju potrebe i nekih od najuspješnijih svjetskih kompanija koje su svoja postrojenja izgradile ovdje kao što su: *Mercedes-Benz*, *Nestle*, *Volvo*, *Gorenje*, *DHL* i brojne druge.

ZRINKA CJETOJEVIĆ, PREDSEDNICA HRVATSKE ČITAONICE HERCEGOVAC

Veza hrvatskog iseljenništva s domovinom

Razgovor vodila: Zlata Vasiljević

Već dvadeset i jednu godi-

nu u Hercegovac dolaze

naši sunarodnjaci i kroz

kazališni čin i kazališnu

igru vraćaju se sebi i svojim

hrvatskim korijenima

Dramska sekcija Hrvatskog kulturno-umjetničkog društva *Vladimir Nazor* iz Sombora bila je i ove godine dio susreta hrvatskih pučkih teataru u Hercegovcu. Bilo je to za 15 godina njihovo šesto sudjelovanje na festivalu koji okuplja pučke teatre iz matične države, ali i iz susjednih zemalja u kojima su Hrvati manjinski narod. Ušao je ovaj kazališni susret u treće desetljeće uspješno povezujući sve ove godine domovinsku i raseljenu Hrvatsku. Njegovanje materinjeg jezika, promicanje hrvatske riječi i promicanje pučkog teatra ono je što uspješno rade u Hercegovcu. Hercegovac je postao mjesto u koje rado svraćaju kazališni amateri, a tijekom dvodnevno festivala mogu se čuti sve nijanse hrvatskog jezika. Hercegovac je i mjesto gdje se stvaraju nova prijateljstva, pa

su tako do Sombora, a preko Hercegovca, stigla pučka kazališta iz Travnika i Hvara.

No, nisu samo Somborci sudionici festivala u Hercegovcu, već su dio ovog kazališnog susreta bili i Subotičani, Lemešani, Sončani...

HR: U Hercegovcu su krajem veljače održani *Dani hrvatskog pučkog teatra*. Utemeljeni su prije 21 godinu, a Hercegovac je postao veza domovine s hrvatskim iseljeništvom. S kojom idejom je osnovana ova manifestacija i je li ta ideja i dalje vodilja i pripremi i organiziranju susreta pučkih teataru?

Krajem 1994. godine profesor *Stjepan Banas* i Hrvatska čitaonica imali su ideju o organizaciji festivala kazališnog amaterizma autohtonih hrvatskih manjinskih

zajednica iz susjednih zemalja, iseljenih Hrvata i domovinske Hrvatske. Tu su značajnu ideju prihvatili u Hrvatskoj matici iseljenika pa su tako od drugog do petog veljače 1995. godine održani Prvi dani hrvatskog pučkog teatra. Bio je to, i ostao je, kulturni događaj koji svojim sadržajima doprinosi afirmaciji hrvatske kulturne samobitnosti. Već dvadeset i jednu godinu u Hercegovac dolaze naši sunarodnjaci i kroz kazališni čin i kazališnu igru vraćaju se sebi i svojim hrvatskim korijenima. No, *Dani hrvatskoga pučkog teatra* nisu samo to. To su dani druženja, zabave, stjecanja novih znanja i ideja na kazališnim radionicama i sklapanje neraskidivih prijateljstava. Pokrovitelji ove manifestacije su od samog početka pa sve do danas Ministarstvo kulture Republike Hrvatske, Bjelovarsko-bilogorska županija i Općina Hercegovac. Budući da je Hrvatska čitaonica Hercegovac osnovana davne 1921. i da je dugi niz godina promicala ljubav prema govorenoj i pisanoj riječi, glumi, pjesmi i plesu te je središte kulturnog života našeg zavičaja, ideju vodilju Pučkog teatra i dalje ćemo uspješno čuvati i nadam se organizirati još mnogo, mnogo festivala.

HR: Neosporno ovaj Festival značajan je za pučka kazališta, jer mnoga od njih na festivalu su sudjelovali i po nekoliko puta. Koliko su ovi susreti značajni za sam Hercegovac?

Radi se o manifestaciji koja obogaćuje kulturni život naše općine i šire zajednice pa se tijekom održavanja Festivala okupi veliki broj gledatelja. Hercegovac je, što se tiče kazališta, postao poznato odredište ne samo u Hrvatskoj već i van njenih državnih granica. Na pozornici Hrvatskog seljačkog doma prikazane su mnogobrojne kazališne predstave s različitim izričajima, a naše malo moslavačko selo postalo je mjesto na kojem se okuplja iseljena i domovinska Hrvatska. Ponosni smo na očuvanje tradicije održavanja Dana hrvatsko-

ČITAONICA I PREDSDJEDNICA

Hrvatska čitaonica Hercegovac osnovana je 1920. godine. U svom sastavu ima dramsku sekciju Pučka scena koja je do sada izvela 133 predstave, folklornu grupu i tamburaše. Osim amaterskog dramskog festivala *Dani hrvatskog pučkog teatra*, Čitaonica je organizator i Dječjeg festivala *Zlatni slavuj i Večeri folkloru*. Zrinka Cjetojević na čelu je Hrvatske čitaonice Hercegovac od 2009. godine i najmlađa je predsjednica Čitaonice ikada izabrana. Po profesiji je učiteljica razredne nastave u Osnovnoj školi *Slavka Kolar* u Hercegovcu.

ga pučkog teatra, koji već treće desetljeće žive u srcu Hrvatske čitaonice, svih Hercegovčana, a nadam se i svih onih sudionika koji su bar jedanput bili naši gosti.

HR: Za ovu 21 godinu koliko je predstava viđeno na kazališnoj sceni u Hercegovcu i kada je riječ o iseljeništvu iz kojih krajeva su vam bili gosti?

U Hercegovcu je tijekom održavanja Dana hrvatskoga pučkog teatra odigrano oko stotinu predstava. Osim mnogobrojnih grupa iz Hrvatske gostovale su grupe iz: Austrije (Nova Gora, Mljenovo, Pinkovac, Beč, Filež, Klimpuh i Cogrštof), Bosne i Hercegovine (Vitez, Zenica, Travnik i Orašje), Mađarske (Budimpešta, Serdahel, Martinci, Pečuh, Petrovo Selo i Hrvatski Židan), Makedonije (Skopje), Njemačke (Stuttgart), Rumunjske (Karaševo), Slovačke (Hrvatski Jandrof i Čunovo) i Srbije (Subotica, Tavankut, Sombor, Ljutovo, Sonta i Lemeš).

HR: Redoviti sudionici Pučkog teatra su i hrvatske udruge iz Vojvodine. Koliko vam često na festivalu sudjeluju gosti iz Srbije i kakva je suradnja s tim udrugama?

Gosti iz Srbije su česti sudionici Dana hrvatskoga pučkog teatra, njihove su predstave odlično prihvaćene kod publike i s njima je razvijena dobra suradnja. U Hercegovcu su nastupili ukupno 20 puta i to: HKC *Bunjevačko kolo* Subotica (1996., 1997., 1998. i 2007. godine), Hrvatska čitaonica Subotica (2013.), HPKD *Matija Gubec* Tavankut (2000.), HKUD *Vladimir Nazor* Sombor (2001., 2002., 2003., 2008. i 2012.

i ove 2015. godine), HKUD *Ljutovo* iz Ljutova (2004., 2006., 2008., 2010. i 2011. godine), KPHZ *Šokadija* Sonta (2005. i 2009.) i HBKUD *Lemeš* Lemeš (2014. godine).

HR: Koliko često imate mogućnost da uzvratite gostovanje udrugama i kulturno-umjetničkim društvima u Vojvodini?

S obzirom na to da je za udruge što se tiče financija došlo jedno vrlo nepovoljno razdoblje, naše amatersko kazalište ostvari oko 15 gostovanja godišnje, od toga dva do tri u inozemstvu. Nekad ih je bilo puno više. U posljednjih 15 godina u Vojvodini smo bili šest puta. Pučka scena nastupala je u Somboru i Ljutovu.

HR: Ove godine kazališnu radionicu vodila je Nina Kleflin. Koliko su takve kazališne radionice značajne za sudionike Festivala, s obzirom na to da je riječ o pučkim teatrima, koja barem kada je o Vojvodini riječ, često rade bez ijednog profesionalca?

Glumci amateri hvalili su rad redateljice Nine Kleflin pa je ona postala stalna gošća Festivala odnosno voditeljica radionica. S obzirom na to da se radi o amaterskim grupama koje uglavnom rade bez profesionalaca, ovakva pomoć je uvelike dobrodošla. Smatram da je Nina izvrstan stručnjak i učitelj, a njene radionice nude široki spektar ideja za kazališnu igru, režiju, glumu, scenografiju i drugo.

HR: Hrvatska čitaonica Hercegovac organizator je festivala. Tko vam još pomaže i daje potporu u ovom značajnom pothvatu?

Hrvatska čitaonica Hercegovac je organizator i domaćin ove manifestacije. Hrvatska matica iseljenika je suorganizator. Pripreme počinju krajem siječnja prvim telefonskim razgovorom s **Marijom Hećimović**, voditeljicom Odsjeka za autohtone hrvatske manjine pri Hrvatskoj matici iseljenika. Nakon dogovora o sudionicima, slijedi detaljna organizacija. Tu sudjeluju aktivni članovi naše udruge, uglavnom članovi Izvršnog odbora, a ja kao predsjednica najviše. Pomoć imamo od Češke besjede jer nam ustupe svoj dom za večere i druženja, a naši folklorasi i tamburaši te učitelji i učenici Osnovne škole *Slavka Kolar* pomognu u pripremi programa. Također, uvijek imamo dosta sponzora i medijskih pokrovitelja. Veliku ulogu ima i publika jer rado dolazi na predstave. Ogromnu važnost imaju pokrovitelji Ministarstvo kulture Republike Hrvatske, Bjelovarsko-bilogorska županija i Općina Hercegovac koji nam osim moralne, daju financijsku podršku. Radi se o dobro uhodanoj organizaciji gdje sudjeluje mnogo pojedinaca i institucija, ali je svaki od njih bitan.

HR: Reklo bi se da se svi sudionici Festivala odlično razumiju, jer svi govore hrvatski jezik, bez obzira u kom narječju je riječ. Vi ih sve okupljate na jednom mjestu, povezujete, stvarate neka nova prijateljstva, spajate naše ljude iz različitih djeva domovine i inozemstva. Složit ćete se jedna nadasve lijepa misija?

Da, slažem se. Radi se o jednoj prekrasnoj misiji, nečemu važnom i posebnom, o svetkovini hrvatske riječi, festivalu amaterskog kazališta iseljene i domovinske Hrvatske. Dani hrvatskoga pučkog teatra imaju i himnu *Veljača u Hercegovcu* koja završava stihovima »Dobro došli prijatelji«, a mi se trudimo da se svi osjećaju dobrodošli i kući nose samo lijepa sjećanja. Stoga, nastavimo i dalje svjedočiti duh zajedništva i ljubavi prema kazališnoj igri!

BLAGDAN SV. JOSIPA, JEDAN OD ČETIRI PRAZNIKA HRVATSKE NACIONALNE ZAJEDNICE, OBIL

Čuvajmo hrvatski identitet i kulturu

»Važno je i bitno čuvati hrvatsku tradiciju, baštinu i identitet, a jednako je važno biti aktivni član zajednice i države u kojoj živite. Potičem vas da ta dva smjera slijedite paralelno«, poručila je Daria Krstičević

Jedan od četiri praznika hrvatske nacionalne zajednice u Republici Srbiji jeste i blagdan Sv. Josipa (19. ožujka), a ove je godine njegovo obilježavanje Hrvatsko nacionalno vijeće organiziralo u Donjem Tavankutu. Proslava je započela svetom misom u tavankutskoj crkvi Srca Isusova, koju je predvodio velečasni **Franjo Ivanković** i koji je u svojoj propovjedi naglasio potrebu za slogom i zajedništvom, što je preduvjet boljitka i napretka. Obilježavanje blagdana nastavljeno je prigodnim domjenkom u tavankutskoj Galeriji Prve kolonije naive u tehnici slame.

Obraćanje predsjednika HNV-a Slavena Bačića

POTPORA MATICE

Predstojnica Državnog ureda za Hrvate izvan Republike Hrvatske **Daria Krstičević** ovom je prigodom podsjetila na potporu koju Ured pruža Hrvatima izvan matice. »Državni ured

posebnu pozornost posvećuje programima i projektima hrvatske manjine u dvanaest država, među koje se ubraja i hrvatska manjina u Srbiji. U posljednje dvije i pol godine zajedno smo realizirali preko osamdeset projekata, koji sasvim sigurno prido-

nose očuvanju hrvatske kulture i identiteta«, kazala je Krstičević i dodala: »Želim naglasiti da je važno i bitno čuvati hrvatsku tradiciju, baštinu i identitet, a jednako je važno biti aktivni član zajednice i države u kojoj živite. Potičem vas da ta dva smjera sli-

jedite paralelno. Želim vam također zahvaliti, na svemu što ste činili, u vrlo teškim i složenim okolnostima, za očuvanje hrvatskog identiteta i kulture. Država Hrvatska i Državni ured će vam uvijek biti čvrst oslonac.«

BILJEŽEN U TAVANKUTU

BLAGDAN SVIH HRVATA

Predsjednik Hrvatskog nacionalnog vijeća dr. sc. **Slaven Bačić** pojasnio je kako Vijeće slijedi ideju proslavljati ovaj blagdan svake godine u drugome mjestu u kojem žive Hrvati: »Prije nekoliko godina smo započeli praksu da ovaj blagdan hrvatske nacionalne zajednice obilježavamo na različitim mjestima. Prvi put smo to učinili prije nekoliko godina u Maloj Bosni, prošle godine smo blagdan obilježili u Franjevačkoj crkvi u Subotici, ove godine smo u Tavankutu, a dogodine planiramo biti na nekom drugom mjestu. Pošto je blagdan sv. Josipa blagdan za sve Hrvate, bilo mi je posebno drago što je tavankutska crkva danas bila puna, ne samo Tavankučana, nego i drugih Hrvata kako iz Subotice tako drugih mjesta iz Srijema, Novog Sada, bačkog Podunavlja«, kazao je Bačić.

Predstavnici HNV-a i udruga

Mađarska akademija znanosti, a o tome prijedlogu se raspravljalo dva puta u Mađarskom parlamentu, gdje je velikom većinom ovaj prijedlog odbijen. O tome se kod nas vrlo malo zna, a mislimo da je važan prilog za upoznavanje tzv. *bunjevačkog pitanja*.

Domjenak

Tijekom blagdanske proslave gosti su imali prigodu dobiti publikaciju *Bunjevci u Mađarskoj*, koju je objavilo Hrvatsko akademsko društvo uz potporu Državnog ureda za Hrvate izvan Republike Hrvatske. Publikacija sadržava mišljenja Mađarske akademije znanosti o tzv. *bunjevačkom pitanju*. »Povodom inicijative jedne skupine Bunjevaca iz Mađarske da se Bunjevci u Mađarskoj proglase posebnom nacionalnom manjicom, oglasila se

Ono što je u ovom slučaju bitno jest činjenica da nismo mi sami o sebi pisali, nego je to pisalo dvoje akademika drugog naroda«, istaknuo je Slaven Bačić.

Obilježavanju ovog blagdana hrvatske zajednice nazočili su i predstavnici Generalnog konzulata Republike Hrvatske iz Subotice, Zavoda za kulturu voždanskih Hrvata, te hrvatskih udruga iz Vojvodine.

I. D.

POSJET ŠKOLI I OBITELJI ŠEFER

Predstojnica Državnog ureda za Hrvate izvan Republike Hrvatske Daria Krstičević posjetila je u petak, 20. ožujka, Osnovnu školu *Matija Gubec* u Tavankutu. Ravnateljica škole **Stanislava Stantić Prčić** informirala je predstojnicu o aktivnostima i projektima koji se provode u školi, pri čemu su posebno istaknute aktivnosti na očuvanju hrvatske baštine i običaja te bogata suradnja koju škola njeguje s nekoliko škola iz Hrvatske, kao i sa školama iz Bosne i Hercegovine, Crne Gore, Mađarske, Rumunjske i Slovenije. Istoga dana predstojnica Krstičević bila je u posjeti obitelji **Šefer**, kojoj su u 2014. godini u okviru Javnog poziva Državnog ureda dodijeljena sredstva za kupnju kuće. Predstojnica Krstičević je iskazala zadovoljstvo što su se useljenjem u kuću za Božić 2014. godine bitno poboljšali uvjeti za život i rad dvanaesteročlane obitelji. Posebno se zahvalila njihovom sumještaninu **Marku Berberoviću**, koji je inicirao akciju za pomoć ovoj obitelji.

Izazovi projektnog financiranja udruga

BERNADICA IVANKOVIĆ,
predsjednica Hrvatske
čitaonice, Subotica

Realiziramo planirano

Hrvatska čitaonica Subotica se najvećim dijelom financira putem natječaja, nešto uz pomoć donatora i najmanjim dijelom putem prodaje svojih knjiga. Tijekom godine redovito apliciramo na natječe na svim razinama, počevši od lokalnih, pokrajinskih do republičkih ali i na natječe u Republici Hrvatskoj. Sredstva koja dobivamo su različita od godine do godine i uvijek se trudimo biti zadovoljni i s njima realizirati planirane aktivnosti. Javljamo se na sve natječe i makar dobijemo na svakom malo, kad se to skupi najčešće možemo realizirati ono što smo planirali. S obzirom na to da Hrvatska čitaonica organizira nekoliko programa na pokrajinskoj razini, za njihovu realizaciju je potrebno i više sredstava, što iziskuje puno rada i umješnosti. Stoga, u ovisnosti od iznosa osiguranih sredstava realiziramo pojedine programe. Tako smo bili prinuđeni prestati organizirati određene aktivnosti jer nije bilo financijskih mogućnosti za to: primjerice rad s djecom u dramskoj sekciji. Veliki problem u financiranju je to što se do polovice godine, a nekad i kasnije, ne znaju svi rezultati natječaja, odnosno s kojim iznosom raspolažemo. Uz sve to, sredstva kasno stižu pa je otežan rad udruge u prvom dijelu godine. Hrvatska čitaonica Subotica je do sada uspješno aplicirala na natječe koji se raspisuju u našoj zemlji, dok za IPA projekte i druge međunarodne natječe nismo educirani. Radimo puno volonterski, veliki je broj entuzijasta na koje računamo, a vjerujemo da smo do sada opravdali sve ono što smo dobili priređivanjem velikih manifestacija, kao i u izdavaštvu.

D. B. P.

JOSIP HORVAT,
predsjednik HLU CroArt
iz Subotice

Relativno zadovoljni

Udruga redovito sudjeluje na svim nama dostupnim natječajima u zemlji i Republici Hrvatskoj. Apliciramo s tri projekta: Umjetnička kolonija *Stipan Šabić*, Likovna kolonija *Panon Subotica* i skupna izložba HLU CroArt. Rezultatima natječaja, po našim projektima, možemo reći da smo relativno zadovoljni. Sve institucije na čije smo natječe aplicirali prepoznale su naš rad, pa stoga i odobravaju određena sredstva. Ono čime nismo zadovoljni su dvije stvari: Dobivena sredstva nisu dostatna i što je još veći problem, ona iz godine u godinu imaju tendenciju smanjivanja po projektu od istog davatelja. Ispada da isti projekt ove godine manje vrijedi nego lane. Realizaciju projekta otežava i nepoznanica kada će dobivena sredstva biti na računu udruge. Ona je pokazatelj neuređenih odnosa i planskog rada, u Srbiji, ali i Hrvatskoj temeljem pristizanja odobrenih sredstava od Veleposlanstva Republike Hrvatske u Beogradu. Naša iskustva u suradnji s udrugama iz zemalja EU govore da se natječi za narednu godinu podnose do polovice tekuće godine, a da se odluke donose najkasnije do kraja rujna tekuće godine, a da se sredstva isplaćuju krajem tekuće godine ili početkom naredne. Projekte CroArt-a podupiru i donatori: poduzeća, gospodarstvenici i pojedinci ljubitelji likovne umjetnosti. S obzirom na velik broj udruga, preporuke od strane HNV-a o dodjeli sredstava su potrebne. Što se tiče pisanja projekata, u Upravnom odboru udruge ima dovoljno članova koji mogu pisati projekte i u tom pogledu nemamo problema.

D. P.

MARIJA ŠEREMEŠIĆ,
predsjednica Udruge građana
Urbani Šokci iz Sombora

Uklapamo se

UG Urbani Šokci osnovana je 2008. godine i od tada se isključivo financira sredstvima koje dobivamo na natječajima. Sudjelujemo na svim natječajima na koje imamo pravo. Osnovni su nam bili natječi pokrajinskih tajništva za kulturu i informiranje i za obrazovanje, propise, upravu i nacionalne zajednice. Poslije toga, aplicirali smo i na natječe Ministarstva za kulturu RS. Kada je natječe počelo raspisivati Veleposlanstvo RH za financiranje rada udruga mi smo redovito sudjelovali i uvijek bili zadovoljni oni što dobijemo. Također, sudjelujemo i na natječajima koje raspisuje HNV. Od HNV-a sredstva smo dobivali za redovitu djelatnost i za po jedan naš projekt. Grad Sombor od prvog dana podržava Međunarodni okrugli stol koji organiziramo sa Šokačkom granom i manifestaciju *Lepa reč, lijepa riječ, szép szó*. Sa sredstvima koja dobivamo, moglo bi se reći da se uklapamo i da smo zadovoljni. Ono gdje zapinjemo, a taj problem imaju i ostale udruge, je to što se ne financiraju putni troškovi predavača, domjenak, noćenje za sudionike programa iz Hrvatske. Problem je i što se na realizaciju odobrenih sredstava dugo čeka. Možda bi HNV trebao utjecati da se prema vremenu održavanja manifestacija sredstva nadjeljuju udrugama.

Ne znam jesu li su sredstva odobrena na natječajima pokrajinskih tajništava korigirana od tijela HNV-a koje prosuđuje vrijednost projekata, jer o tome nas nitko iz HNV-a nije obavjestio. S pisanjem projekata nema problema, jer sam četiri godine bila na instrukcijama u Vukovaru, gdje sam mnogo naučila.

Z. V.

RAZGOVOR POVODOM BOLJE REGULACIJE PROMETA U SUBOTICI:

BRANIMIR IVANKOVIĆ

Lijeva skretanja u gradu Subotici

nja bila je *Rješavanje problema lijevih skretanja na 12 raskrižja*, na trasi državnog puta M-22.1 (državni put II. a reda broj 100) kroz grad Subotica, uz nazočnost preko 70 inženjera raznih struka (građevinarstvo, promet, elektro i dr).

Gdje je predavanje održano i tko je

sve sudjelovao na ovom skupu inženjerske struke?

Predavanje je održano 13. ožujka. u prostorijama Regionalnog ureda IKS u Subotici, a u ime organizacionog odbora otvorio ga je inženjer **Nikola Vasiljević**, regionalni koordinator MSP RC Subotica. Predavači su bili građevinski inženjer Branimir Ivanković, projektant prometnica i prometni inženjer **Roland Eper**, projektant semaforizacije koji su dio projektantskog tima koji je izradio ovaj projekt.

Što je glavni cilj izrade projekta kojim se rješava projekt lijevih skretanja u gradu Subotici?

Projekt rekonstrukcije raskrižja u cilju rješavanja problema lijevih skretanja u gradu Subotica je urađen kao projekt pojačanog održavanja. Zakonski osnov za izradu ove projektne dokumentacije pojačanog održavanja je član 59, Radovi na periodičnom održavanju Zakona o javnim putevima (Sl. Glasnik R.S. 101/2005).

Iz kojih dijelova se sastoji Glavni projekt na kome ste kao projektant prometnica?

Projekt se sastoji iz nekoliko dijelova koji su podijeljeni u sljedeće skupine: A) Glavni građevinski projekt (prometne površine i kolovozna konstrukcija), B) Glavni projekt prometne signalizacije, C) Glavni projekt semaforizacije i D) Projekt prometno tehničke regulacije prometa za vrijeme izvođenja radova.

Kao predavač na ovom zanimljivom predavanju o čemu ste vi konkretno govorili okupljenom inženjerskom auditoriju?

Dao sam prikaz postojećeg stanja na trasi glavne prometnice i na 12 raskrižja u gradu Subotica koje bi se trebale rekonstruirati. Ukupna dužina trase državnog puta kroz grad Subotica duž koje se izvode radovi iznosi 5.160 m. Izvan zona raskrižja izvršeno je uklapanje u postojeće širine kolovoza državnog puta. Postojeća širina kolovoza državnog puta u zonama raskrižja je 12 m (četiri prometne trake širine po 3 m). Projektom rješenjem u zonama raskrižja kolovoz državnog puta se proširuje za dodatnu prometnu traku za lijeva skretanja i ima pet prometnih traka širine 3,0 m i ukupnu širinu 15 m.

Jesu li naznačene projektne intervencije uvjetovale određene promjene postojećih prometnih rješenja?

Rekonstrukcija je na pojedinim raskrižjima u gradu uvjetovala pomjeranje, odnosno izmještanje autobusnog, odno-

sno taksi stajališta, izmještanje biciklističkih i pješačkih staza. Građevinskim dijelom projekta je obuhvaćeno nivelacijsko rješenje, slivnici su gdje je to bilo moguće projektirani izvan kolovoza, izmještanje instalacija i dimenzioniranje kolovozne konstrukcije (dograđenog i rehabilitiranog kolovoza).

Što biste još izdvojili s ovog tematskog predavanja koje bi trebalo pospješiti regulaciju prometa u Subotici?

Prisutni su u okviru predavanja upoznati s rješenjem problema lijevih skretanja u gradu Subotica na 12 raskrsnica duž državnog puta M-22.1 (II. a reda broj 100).

Nakon predavanja je uslijedila zanimljiva diskusija s komentarima kolega iz raznih gradova o rješavanju ovakvih prometnih problema, u kojoj se prisutnima obratio i inicijator ideje za izradu ovog važnog projekta za grad Suboticu, prometni inženjer u mirovini **Stipan Jaramazović**, koji je ujedno i odgovorni projektant na izradi prometno-urbanističkih rješenja raskrižja. Zbog aktualnosti teme predavanju su prisustvovali inženjeri iz raznih poduzeća i ustanova iz mnogih gradova Srbije i to: Sombora, Bačke Palanke, Novog Sada, Paraćina, Požarevca, Kikinde, Novog Bečeja, Kanjiže, Novog Kneževca, Vrbasa, Kule, Apatina, Bačke Topole i Subotice.

Dražen Prčić

Regulacija prometa u najvećem gradu na sjeveru Bačke, zbog sve većeg broja automobila i pojačanog prometa sve više postaje složenija i nužna su rješenja za njeno unapređenje u nastojanju izbjegavanja prometnih gužvi i dužih zastoja. Dipl. Ing. građevine **Branimir Ivanković** nedavno je bio jedan od predavača na tematskom predavanju podsekcije građevinskih inženjera, održanoj u prostorijama Regionalnog ureda IKS u Subotici, na kojoj je glavna tema bila upravo rješavanje prometne problematike.

Pojasnite nam najvažnije detalje u svezi nedavno održanog predavanja podsekcije građevinskih inženjera na kojem ste bili jedan od predavača.

U organizaciji subotičkog Regionalnog odbora, podsekcije diplomiranih građevinskih inženjera održano je prvo predavanje prema pravilima iz Programa obuke permanentnog profesionalnog usavršavanja članova Inženjerske komore Srbije iz oblasti Nacionalnog programa za 2015. godinu. Tema predava-

ČIJA SU IMENA PONIJELE SUBOTIČKE ULICE

Sudbine i prošlost na gradskim pločama

Koliko gradsko područje Subotice ima ulica? Odgovor se ne može dobiti jednostavnim upitom i klikom na internetskoj mreži, što je neobično, s obzirom na to da postoji izobilje podataka koje nudi suvremena tehnologija. Opisana je veličina grada kroz broj stanovnika, površinu koju zahvata, broj mjesnih zajednica, opisana je povijest, razvoj, mnogi detalji i zanimljivosti, ali nema internetskog zapisa o broju ulica (ili se skrio u pretrazi), tek, i ovaj podatak svakako bi logično pripadao detaljima iz opisa jednog grada.

Na izboru je – karta grada. One su u različitim internetskim varijantama, a ima ih i tiskanih. U traganju za podatkom poslužila je jedna od novijih u izdanju skupine poduzetnika prije dvije-tri godine. Lijepo je povremeno svoj grad pogledati na karti, imati ga pred očima kao na dlanu.

Grad bez okolnih mjesnih zajednica (seoskih) i Palića ima oko 850 ulica i sve imaju imena, izuzimajući samo 10 nazvanih »nove« i označenih brojevima na spomenutoj karti Subotice, a možda ih je u međuvremenu od izrade i tiskanja karte i manje. Ulice su nazvane po različitim pojmovima: mnoge među njima nose imena drugih gradova, okolnih sela, planina, rijeka i drugih zemljopisnih pojmova, raznovrsnog cvijeća i voća, čak i zanata (Obučarska, Zidarska, Žetelačka...), opisnih imenica (Tiha, Sunčana, Otvorena...), a okvirno, svaka druga nosi ime ličnosti. Sve blic ankete i u dru-

Grad bez okolnih mjesnih zajednica (seoskih) i Palića ima oko 850 ulica i sve imaju imena, izuzimajući samo 10 u grupi »nove«

* Ulice su nazvane po različitim pojmovima: mnoge među njima imaju imena drugih gradova, okolnih sela, planina, rijeka i drugih zemljopisnih pojmova, raznovrsnog cvijeća i voća, čak i zanata, opisnih imenica, a svaka druga nosi ime ličnosti

gim gradovima pokazale su malo znanje stanovnika o ličnostima čijim imenima su ulice nazvane pa i o imenu vlastite ulice, one u kojoj anketirani stanuju. To je opće raširena pojava. Ima Subotičana koji predlažu izradu svojevrstnog leksikona imena ovdašnjih ulica, po uzoru na pojedine europske gradove, s popisom naziva ulica upotpunjenim podacima o ličnostima po kojima su ponijele imena, kao i objašnjenjem za pojedine lokalne toponime. Leksikon bi upotpunio oskudno znanje o vlastitom gradu, a turistima ponudio zanimljive podatke o ovoj destinaciji. Interesanta ideja zaljubljenika u grad!

POGLED U POVIJEST

U priči o ljudima po kojima su subotičke ulice ponijele imena, dotaći ćemo se samo nekih, iz razumljivih razloga – riječ je o preko 400 osoba iz bliže i dalje prošlosti grada, regije, svijeta...

Podimo od imena ulice najbliže Gradskoj kući i jednoj od najfrekventnijih, najpoznatijih pa i najstarijih, Strossmayerove. U devetnaestom stoljeću na kartama je nalazimo pod imenom Oskola tér, a potom Deák tér, i Eötvös, sve do oko 1920-tih kada mijenja ime u Strossmayerovu i ostaje s istim nazivom do danas, s izuzetkom razdoblja pod okupacijom u Drugom svjetskom ratu. **Joseph Georg Strossmayer** (Osijek 1815. – Đakovo 1905.) bio je hrvatski biskup, političar, pisac i smatra se jednom

Gajeva ulica

Bila je ljepša: Strossmayerova prije tridesetak godina

od najznačajnijih i najutjecajnijih ličnosti devetnaestog stoljeća u Hrvatskoj. Njegovao je ideje Ilirskog pokreta.

Lijepa, zelena i široka ulica poput aleje, koja spaja Somborski i Bajski put, na kutovima nosi ploče s imenom Gajeva ulica, što može nalikovati i kakvom, možda, lokalnom toponimu, a riječ je, ustvari, o poznatoj povijesnoj ličnosti, **Ljudevitu Gaju** (Krapina 1809. – Zagreb 1872.) iz istog razdoblja u kojem je živio i prethodno spomenuti Strossmayer. No Gaj je jezikoslovac, novinar, književnik i središnja osoba Ilirskog pokreta, znan mnogim generacijama iz udžbenika. Zbog slovne reforme po njemu hrvatsku abecedu nazivaju još i gajica. Subotička ulica je ponijela njegovo ime oko dvadesetih godina prošlog stoljeća, a prije toga nosila je i druga imena jer je istraživači na kartama grada nalaze već nekoliko desetljeća ranije.

Zovemo je Bogovićevom, no službeno se zove Ulica Mirka Bogovića po hrvatskom pjesniku i političaru (1816. –1893.), pisao je lirske pjesme ljubavnog, političkog i domoljubnog sadržaja, jedan je od osnivača hrvatske novele. Ova ulica je njegovo ime ponijela, također oko dva-

desetih godina prošlog stoljeća, i pripada starima s još mnogo naziva prije toga. Ulica Dinka Zlatarića, međutim, dobila je ime po ličnosti još iz šesnaestog stoljeća (živio u Dubrovniku 1558. – 1613.), hrvatskom pjesniku i prevoditelju, kojega je Mletačka Republika imenovala *zlatnim vitezom* zbog postignuća u radu s đacima. Osim poetskih uspjeha bio je vrlo produktivan i cijenjen prevoditelj s grčkog, talijanskog i latinskog jezika. I s nazivom ulice Zlatarićevim imenom prvi put se na starim kartama grada susrećemo poslije 1920. godine.

Ime hrvatskog noveliste, ali novijeg doba, **Dinka Šimunovića** (1873. – 1933.) ponijela je ulica u Keru. Autor je nekoliko knjiga prirovedaka. Ulica Ivana Antunovića zove se po naslovnom biskupu u Kalači i bačkom hrvatskom piscu (Kunbaja 1815. – Kalača 1888.), prvim preporoditeljem bačkih Hrvata, čije ime nosi i Katolički institut za kulturu, povijest i duhovnost.

KADA SU ULICE DOBILE IMENA

Ljudevit Vujković Lamić istraživao je problematiku formiranja kvartova i ulica u Subotici u prošlosti i promjene koje su

se događale rastom i razvojem grada, uz popis usporednih naziva ulica između 1868. i 1962. (1950.), što je objavljeno u časopisu *Ex Pannonia* Povijesnog arhiva Subotica (broj 15-16, 2012. godine). Vujković Lamić navodi kako je kao osnova za usporedbu naziva ulica uzeta karta koja se nalazi u prilogu knjige **Blaška Vojnića** *Subotica juče i danas* iz 1950. godine i predmetom je usporedbe promjena naziva unatrag do prvih početaka davanja naziva ulica. Spomenuta karta grada Subotice ima na popisu 374 imena ulica. Autor istraživanja *Prilog o subotičkim ulicama i njihovim nazivima*, između ostalog, navodi: »Svaka ulica ima svoju povijest, važne objekte i položaj i prema njima dobivaju svoje ime ili ime neke važne ličnosti (književnika, generala, državnika i sl.), a neke imaju i više imena jer su mijenjale imena iz povijesnih ili društveno-političkih razloga. Rijetko se događalo da je neka ulica zadržala svoje prvotno ime. U vrijeme poslije II. svjetskog rata, u Subotici je karakteristično da niti jedna ulica nije zadržala svoj prvotni naziv od početka dodjele imena do danas, bez obzira je li nosila obilježje bilo kojeg političkog režima ili osobe iz ranijih epoha.«

Prve karte na kojima se pojavljuju imena ulica, iznosi Vujković Lamić u spomenutom tekstu, potječu iz druge polovice devetnaestog stoljeća, a vezane su uz imena kraljevskih povjerenika koji su prvi donosili razne propise za uređenja ulica.

Danas subotičke ulice nose imena ličnosti iz različitih povijesnih razdoblja, od **Platona** (Platonova ulica) i svjetski značajnih imena, do ličnosti koje su značajne u razvoju grada i nekad, ali i u novije vrijeme, a tu se onda pod novijim vremenom podrazumijeva dvadeseto stoljeće, tj. uglavnom njegova prva polovica. Evo samo nekih imena Subotičana po kojima su ulice dobile nazive u gradu u kojem su i djelovali: poznati subotički gradonačelnik **Lazar Mamužić**, liječnik, kolekcionar slika i tvorac zaklade dr. **Vinko Perčić**, župnik i javni djelatnik **Blaško Rajić**, književnica i etnograf **Mara Malagurska Đorđević**, slikarka **Jelena Čović**, sportaš i pionir zrakoplovstva **Ivan Sarić**, književnik **Matija Poljaković**, tvorac zaklade **Marija Vojnić Tošinica**, književnik **Nikola Kujundžić**, sportaš **Đuro Stantić**, publicist **Ambrozije Šarčević** i mnogi drugi.

Katarina Korponaić

VRIJEME, LJUDI, DOGAĐAJI

KRONOLOGIJA od 27. ožujka do 2. travnja

27. OŽUJKA 1845.

Ferdinand I., pod punim imenom **Ferdinand Karl Leopold Franz Marselin** (1793. – 1875.) austrijski car i hrvatsko-ugarski kralj, pod titulom Ferdinand V. odobrio je izradu novog gradskog pečata Subotice s mađarskim tekstom »Szabad Királyi Város Szabadka 1845«, a odlukom Magistrata izrađen je pečat i na *dalmatinskom jeziku*, s tekstom: »Pečat Slobodnog kraljevskog grada Subotice 1852«, koji je nakon nekoliko godina – povučen iz uporabe.

27. OŽUJKA 1873.

U Bajmaku je rođen **Ljudevit Lajčo Budanović**, rezidencijalni biskup Subotičke biskupije, spisatelj, sakupljač bunjevačkih narodnih pjesama, agilni kulturni djelatnik, utemeljivač više udruga i društava u mjestima u kojima je službovao, vrsni organizator crkvene uprave, graditelj novih crkava i organizator crkvenog života uopće. Umro je 16. ožujka 1958. godine.

27. OŽUJKA 1998.

Pred prepunom salom HKC *Bunjevačko kolo*, Dramska skupina Kola upriličila je praiizvedbu monodrame *Ilija Troskot i njegova dica*, subotičkog spisatelja **Josipa Klarskog** (1927. – 1997.). Djelo je na scenu postavio **Josip Baić**, dugogodišnji prvak, zapaženi redatelj i jedno vrijeme ravnatelj subotičkog kazališta. Noseću ulogu s velikim uspjehom je tumačio daroviti **Jakov Vojnić Tunić**. Scenografiju je izradio slikar **Šime Peić**.

28. OŽUJKA 1817.

Ugledni posjednik **Matija Vojnić** priložio je trinaest tisuća forinta

u gradski fond za gradnju buduće gradske bolnice.

28. OŽUJKA 1977.

Ludoško jezero dobilo je status močvare od međunarodnog značaja, budući da je lokacija od velike važnosti na kojoj se gnijezde i borave rijetke i zaštićene vrste ptica, odnosno kao ornitološka postaja mnogih migratornih ptičjih vrsta.

28. OŽUJKA 1980.

Prema službenim podacima socijalno-zdravstvenih službi u Subotici i njezinoj okolini evidentirano je oko 6 tisuća kroničnih alkoholičara.

29. OŽUJKA 1764.

Odgovarajući na prijedlog Kraljevske komore, kojim se Subotici nudi kirurg, Gradski magistrat izražava spremnost odmah prihvatiti vještog ranara (kirurga), ukoliko se služi dalmatinskim jezikom i odrediti mu godišnju plaću od 100 forinata te mu osigurati i stanovanje, uz još 12 mjerova pšenice, na godinu.

30. OŽUJKA 1777.

Sukladno odluci gradskog čelništva dotadašnje groblje, koje se do 1741. nalazilo u samom središtu Subotice – pokraj kapele sv. Roka, a potom na prostoru između današnjih ulica Matije Gupca i Harambašićeve – izmješteno je na četiri van gradske lokacije.

30. OŽUJKA 1820.

Rođen je **Ambrozije Šarčević**, pisac, leksikograf, prevoditelj, bliski suradnik **Ivana Antunovića**. Završio je filozofiju i pravo, radio u Zemaljskom saboru, bio odvjet-

nik i sudac. Govorio je pisao i prevodio na pet jezika (hrvatski, latinski, mađarski, njemački, francuski), pratio mnoge vodeće europske publikacije i bio veliki erudit. Zalagao se za otvaranje bunjevačkih i šokačkih škola, a u obranu materinjeg hrvatskog jezika, uputio je *Otvoreno pismo rodu bunjevačkom i šokačkom*. Sudionik je pokretanja prvog književnog društva u Subotici 1840. godine. Napisao je i u tisku objavio veliki broj stručnih i političkih rasprava, zalažući se za emancipaciju svoga naroda i njegovu ravnopravnost s ostalima. Sakupljao je pučko govorno blago. Izradio je više rječnika, a među ostalim objavio *Zbirku mudrih i poučnih izrekah, na korist bunjevačkog puka* (1869.), *Tolmač izvornih, književnih i zemljopisnih jugoslavenskih riči* (1870.), *Mađarsko-Jugoslavenski politički i pravosudni Rječnik*. *Mađarsko-Jugoslavenski dio* (1870.), *A Bunyevác program*, (1892.), *Elemi népiskolai Magyar-Bunyevác-Sokác szótár* (rječnik namijenjen mađarskim učiteljima u hrvatskim pučkim školama), (1893.), *Magyar-Szerb-Horvát-Bunyevác-Sokác könyvészeti Szótár* (Mađarski-srpski-hrvatski-bunjevački-šokački književni rječnik) (1894.) i dr. Umro je 29. studenog 1899. godine.

31. OŽUJKA 1785.

Prema zbirnim podacima popisa stanovništva, slobodni kraljevski grad Subotica imao je oko 20 tisuća stanovnika, od kojih su 17.229 bili katoličke vjeroispovijesti.

31. OŽUJKA 1931.

Objavljeni su službeni podaci popisa stanovništva obavljenog u prethodnoj godini, prema njima

Subotica ima 100.071 stanovnika, od kojih su 48.714 muškarci, a 51.357 žene. Oni žive u 24.468 domaćinstava, u 18.777 kuća i 321 stambenoj zgradi te 9.004 privredna gazdinstva od kojih 4.052 ima stoku. Grad je podijeljen na 12 kvartova, odnosno krugova, u njima stanuje 50.660 ljudi u 8.931 kući i 192 stambene zgrade. Na tzv. vanjskom teritoriju grada živjelo je 49.411 ljudi koji su živjeli u 9.486 kuća ili salaša i 129 drugih zgrada.

1. TRAVNJA 1890.

Na proputovanju iz Beograda za Bukurešt, talijanski prestolonasljednik, budući kralj **Viktor Emanuel III.** (1869. – 1947.), koji će Italijom vladati od 1900. do 1946. godine, kratko se zadržao u Subotici. Na željezničkom kolodvoru sačekao ga je i pozdravio gradonačelnik **Lazo Mamužić**. Prema navodima tiska (v. *Neven*), uslijedio je njihov jednosatni razgovor vođen na talijanskom i francuskom jeziku.

1. TRAVNJA 1899.

Prema navodima tjednika *Neven* **Mije Mandića**, subotička tvrtka *Hartmann & Conen*, uputila je više svojih radnika u London, kako bi ondje pripremali perad za prodaju. Muškarci su na ime dnevnice dobivali jednu i pol, a žene jednu forintu.

1. TRAVNJA 1925.

Pokrenut je časopis *Književni sever*, kojega uređuje **Milivoje V. Knežević**, profesor subotičke gimnazije. Za deset godina izlaženja podigao je, među ostalim, i više uglednih kulturnih i književnih stvaralaca iz redova bunjevačkih Hrvata.

POGLED S DRUGE STRANE: KAKO JE IZBLIJEDIO SJAJ PAVLOVCA

Vjetar preko pustare

Vjetar oko zgrada u naselju Prozivka koji pirka i kada ga drugdje nema, i intenzivniji je nego u većini drugih dijelova grada, bio je i jeste tema kritičkih razgovora i komentara stručnjaka iz područja gradnje, a pogotovu građana tome vjetru svakodnevno izloženih. Osim što je Prozivka »otvorena« u smjeru kojim dominira vjetar, od utjecaja su i drugi faktori pa tako i struktura naselja, odnosno raspored zgrada i ulica, kažu upućeni. Ovdje intenzivno puše oko novoizgrađenog, a na drugom kraju subotičkog atara zbog – srušenog. Srušeni su salaši i s njima su nestale zelene oaze na području Pavlovca, nekada »živog« naselja salaških šorova sa željezničkom postajom i školom, čak i registriranim, mada neistraženim, arheološkim nalazištem, a zauvijek bez puta.

»Ostala je pustara preko koje vjetar puše gotovo bez zapreka«, komentira jedan od rijetkih stanovnika u ovom dijelu subotičkog atara. »Nestajanjem salaša promijenila se i mikroklima ovog područja. Osim što su oдавде otišli ljudi, a onda nestajali i objekti, time je područje ostalo i bez zelenih oaza, ne samo ovdje, već svuda gdje nestaju salaši. Kada nestane salaš, nestane i zelenilo, a oko svakog je bilo pedesetak stabala, što voćaka, što drugih vrsta drveća. Sada pustara vlada vjetar...«

POSLEDICE JEDNOG STOLJEĆA

Prema popisu iz 1910. godine Pavlovac (Vámtelek puszta) imao je 1.475 stanovnika (granice područja nisu bile istovjetne današnjim).

Prebrojavanjem u ožujku 2015. situacija je sljedeća: 11

osoba u četiri salaša! I još tri salaša bez stanara. Za stotinu godina Pavlovački atar je opustio. Njive su tu, ljudi su zadržali svoju dobru zemlju, ali su se odselili bliže školi, trgovinama, negdje uz asfaltirani put. I sada se svakodnevno vraćaju, oni rade na svojim njivama, makar stanuju kilometrima dalje. »Ne bi se ljudi rasilili bez razloga. Kud i kamo je lakše raditi svoju zemlju oko svog salaša, nego svaki dan vući mašineriju po 10 kilometara. Nije to samo utrošeno vrijeme, nego i novac za gorivo«, kaže Pavlovčanin.

Ali kroz dugo vrijeme nije prošao put kroz Pavlovac i u nastavku kroz atar Male Bosne, kao poveznica između puta Đurđin – Žednik sve do Somborskog puta, na koji se itekako računalo zbog ušorenih salaša. Na području od puta Đurđin – Žednik samo do Pačirskog puta bilo je 58 kućnih

brojeva prije četiri-pet desetljeća. Kroz Pavlovac je nekada prolazila željeznička pruga kojom se prometovalo na relaciji Subotica – Crvenka. Ova i još trinaest vojvođanskih pruga ukinute su istom odlukom iz 1978. godine. Za stanovnike salaša u okolici Mikićeva, Hrvatskog Majura i Pavlovca pruga je bila od vitalnog značaja, a njenim ukidanjem ubrzano je odumiranje ovih naselja. Uslijedilo je i gašenje pavlovačke škole, tj. isturenog odjeljenja za niže razrede.

TUGA SE NE RAČUNA

Ljudi pate kada nestaju naselja u kojima su spoznavali prva životna iskustva. Ali tuga se, valjda, ne računa za štetu, nije materijalna, te je i manje važna i uočljiva u materijalistički orijentiranom suvremenom svijetu. No tu tugu, setu i nostalgiju nose mnogi porijeklom iz nestalih

salaških krajeva, vidljivo je i kada se na forumima internetskih sajtova komentira o ovim temama. **Elizabeta Stipančević**, rođena **Vukov**, čiji je roditeljski salaš na Pavlovcu, prije dvije godine za *Hrvatsku riječ*, također je s tugom govorila o nestajanju naselja. To što se zahtjevima za putom za 60-70 nekadašnjih salaša nije izišlo u susret, Elizabeta je navela osnovnim razlogom što su na izuzetno kvalitetnom području uz kanal koji se mogao bolje iskoristiti za navodnjavanje, ostala svega dva salaša uz put, i tri-četiri dalje u njivama. »Ovdje su bili 'načičkani' salaši sve jedan do drugoga, s obje strane puta. Pruga je ukinuta, nema vlaka, nema asfaltiranog puta, nema ništa osim struje i svi su se pretežno odselili u Đurđin. Ali, do svojih njiva ipak moraju, i dalje po blatnjavom putu.«

Katarina Korponaić

Prebrojavanjem u ožujku 2015. situacija u Pavlovcu je sljedeća: 11 osoba u četiri salaša! I još tri salaša bez stanara. Za stotinu godina ovaj atar je opustio

Sporazum o upravljanju i korištenju Sinagoge

Unutarnje uređenje subotičke Sinagoge, koje će posredstvom Mađarskog nacionalnog vijeća financirati mađarska Vlada u iznosu od milijun i 600 tisuća eura, započet će tijekom ove godine temeljem danas potpisanog Sporazuma o upravljanju i korištenju zgrade Sinagoge.

Sporazum su u Gradskoj kući potpisali gradonačelnik Subotice **Jenő Maglai**, predsjednik Židovske općine Subotica **Róbert Szabados** i predsjednik Mađarskog nacionalnog vijeća **Jenő Hajnal**.

Predstojećih dana trebala bi biti završena projektna dokumentacija, a potom će uslijediti i javna nabava za početak unutarnjeg uređenja Sinagoge, dok bi u svibnju trebala započeti restauracija sjevernog pročelja ovog objekta, najavio je gradonačelnik **Jenő Maglai**.

Sinagoga će i nadalje ostati u vlasništvu Grada, pod upravom Fondacije SOS Sinagoga, na čijem je čelu **Jenő Maglai**, pri čemu će upravljanje ovim objektom biti podijeljeno na vjerski i kulturni dio, rekao je **Róbert Szabados**, istaknuvši da je Židovska općina u Subotici zadovoljna što će Sinagoga konačno biti u potpunosti obnovljena.

M. M.

Pomoći rad Gradske udruge umirovljenika

Gradonačelnik Subotice **Jenő Maglai** posjetio je jučer Gradsku Udrugu umirovljenika, gdje je s predsjednicom ove udruge, **Dragicom Lučev** razgovarao o aktivnostima koje ova organizacija poduzima u cilju unapređenja materijalnog i društvenog statusa umirovljenika.

Predstavljajući Udrugu, **Dragica Lučev** je kazala da broji više od 14.000 članova te da članarina, ovisno o primanjima, na godišnjoj razini iznosi od 180 do 900 dinara.

Među najvažnijim zadaćama subotičke udruge umirovljenika jest omogućiti svojim članovima plaćanje ogrjeva i prehrambenih artikala na rate, odlazak na kraći odmor ili rehabilitaciju u Sokobanju, također se organiziraju i besplatni zdravstveni pregledi, a u prostorijama Udruge postoje i usluge frizera i pedikira.

Gradonačelnik **Maglai** obećao je da će lokalna samouprava, u skladu s mogućnostima, nastojati u predstojećem razdoblju pomagati rad ove udruge.

U Gradskoj udruzi umirovljenika trenutačno su u tijeku predizborne aktivnosti vezane uz Godišnju skupštinu, koja će se održati 27. ožujka.

Subotičani rade »na crno«

Država je započela veliku akciju borbe protiv rada na crno, a Subotica je jedan od gradova koji su se na lokalnoj razini priključili toj akciji. U Subotici čak 30 posto građana radi »na crno« odnosno poslodavci ih ne prijavljuju ili su prijavljeni s manjim zaradama od realnih, a najeksplicitniji primjer nelegalne ekonomske aktivnosti jest subotički buvljak, na kojem se sva trgovina odvija u sivoj zoni, piše *Slobodna Europa*. Inspekcijske kontrole pojačane su još tijekom prošle godine, a nastavit će se ove, još intenzivnije na cjelokupnom teritoriju Srbije, kaže direktor Inspektorata pri Ministarstvu za rad **Bojan Jocić**. »Sva državna tijela su se ujedinila u borbi protiv rada na crno, a inspekcijske kontrole se mogu očekivati u bilo koje doba dana i noći«, rekao je **Jocić** na jednom od prvih javnih skupova posvećenom ovom pitanju, održanom u Subotici.

Gradonačelnik Subotice **Jenő Maglai** ističe da neprijavljivanje radnika za izravnu posljedicu ima manje sredstava u gradskom proračunu koji se najvećim dijelom puni od poreza na zarade te da je poseban problem subotički buvljak i da se u ovoj godini mora napraviti ozbiljan iskorak u suzbijanju te pojave.

M. M.

Povezivanje magistralnih vodova

Predstavnici JKP *Vodovod i kanalizacija* i Građevinskog preduzeća *Graditelj NS* iz Novog Sada potpisali su Ugovor o izgradnji poveza Istočnog i Zapadnog magistralnog vodovoda i magistralnog vodovoda u Lošinskoj ulici. Radovi će početi u lipnju, trajat će godinu dana i vrijedni su oko 796 tisuća eura, piše hrvatska redakcija Radio Subotice. Prema riječima **Valerije Tot Godo**, ravnateljice JKP *Vodovod i kanalizacija*, ovo je važan korak u stvaranju jedinstvenog vodosnabdijevanja na teritoriji grada, kojim će se omogućiti ujednačena kvaliteta i količina vode za piće, ušteda električne energije i smanjenje gubitaka na vodovodnoj mreži.

Gradska uprava Grada Subotica, Tajništvo za poljoprivredu i zaštitu životnog okoliša, Odsjek za zaštitu životnog okoliša i održivi razvoj temeljem članka 10. i članka 29. Zakona o procjeni utjecaja na životni okoliš (*Sl glasnik RS* br.135/04 i 36/09) objavljuje:

OBAVIJEST

Nositelj projekta JKP *Vodovod i kanalizacija*, Subotica Trg L. Nešića 9/A, podnio je ovom tijelu Zahtjev za davanje suglasnosti na projekt *Izgradnja crpne stanice i platoa* na lokaciji UPOV-a Palić, katastarskoj parceli 6510/1 ko Palić.

Nakon sprovedenog postupka Gradska uprava, Tajništvo za poljoprivredu i zaštitu životnog okoliša, Odsjek za zaštitu životnog okoliša i održivi razvoj je dana 18. 3. 2015. godine donijelo Rješenje broj IV-08-501-26/2015 o suglasnosti na Studij.

U cilju obavijesti javnosti tekst rješenja može se preuzeti na sajtu Grada Subotice www.subotica.rs, odjeljak Životni okoliš / Ogasna ploča, ili direktno na adresi <http://www.subotica.rs/index/pagelistzs/lg/sr>

PROMOHOTEL – 30. MEĐUNARODNI SAJAM PREHRANE, PIĆA I OPREME ZA TURIZAM U POREČU

Predstavljen ruralni turizam Vojvodine

Dvodnevni boravak u Istri je podrazumijevao i kratak obilazak ruralnog područja koje svoj turistički razvoj zasniva na ruralnom turizmu

Protokol o suradnji AP Vojvodine i Istarske županije potpisan je 2006. godine i od tada se međuregionalni odnosi produbljuju i intenziviraju, pa tako i na gospodarskom planu. U sklopu te suradnje, na ovogodišnjem Promohotelu, 30. međunarodnom sajmu prehrane, pića i opreme za turizam u Poreču, predstavila su se i vojvođanska sela koja su dio klastera *Istar 21*, a to su Tavankut, Banoštor, Kovilj, Skorenovac, Bački Petrovac, Maglić, Golubinci i Čortanovci. Turističku ponudu Tavankuta prezentirali su predstavnici Hrvatskog kulturnog prosvjetnog društva *Matija Gubec*, predstavljajući radove i suvenire od slame, nesvakidašnji i autentični turistički proizvod Vojvodine.

RURALNI TURIZAM

Dvodnevni boravak u Istri je podrazumijevao i kratak obilazak ruralnog područja koje svoj turistički razvoj zasniva na

ruralnom turizmu. Iako ne toliko populariziran kao primorski, ruralni turizam u Istri nimalo ne zaostaje u sadržajnosti ponude. Njihovo višedesteljetno iskustvo u razvijanju turističkih potencijala istarskog zaleđa je djelomično put kojim vojvođanska sela nastoje graditi vlastite turističke ponude. Preambiciozno je uspo-ređivati se s regijom koja godišnje ostvaruje skoro tri milijuna posjeta ali određeni vidovi turističke ponude i razvoja mogu služiti kao putokaz u početničkim koracima vojvođanskih sela. Nedvosmisleno je potvrđeno da turisti ne traže odmor shvaćen u konvencionalnom smislu, već posjećuju one destinacije koje pružaju mogućnosti njihovom aktivnom sudjelovanju: istraživanje prirodnih specifičnosti regije kroz biciklizam, sudjelovanje u seoskim sezonskim radovima, upoznavanje lokalnih običaja i gastronomije, posjećivanje lokalnih manifestacija i festivala.

Akcent je na interakciji turista i lokalnog stanovništva, osob-

nom pristupu koji zahtijeva od turističkog djelatnika apsolutnu angažiranost i posvećenost gostu. Obiteljsko okruženje u seoskom domaćinstvu je turistički proizvod i vojvođanska sela mogu i trebaju tražiti načine kako dijelove svoje tradicije i kulturološke specifičnosti prezentirati na blizak i razumljiv način. Aspekt na kojem vojvođanska sela moraju istrajno raditi i dopunjavati u budućnosti jeste očuvanje prirodnog okruženja, autentični izgled naselja i prezentiranje života lokalnog stanovništva.

POTREBNA NADOGRADNJA

Istarsko zaleđe karakteriziraju male seoske sredine i u takvim uvjetima, u ruralni turizam su uključeni gotovo svi stanovnici naselja – neki pasivno, kroz očuvanje tradicionalnog izgleda svojih kuća kako bi se očuvala autentičnost naselja, drugi aktivno, upodobljavanjem svojih domaćinstava u širu turistič-

ku ponudu. Pretpostavka je da je upravo mali broj stanovnika ruralnog područja Istre i veliki broj posjeta primorskom dijelu, jedan od razloga zbog čega su turističke organizacije dobro povezane i na tržište izlaze s obdijenom ponudom. Upravo su to aspekti koje Tavankut, kao i ostala vojvođanska sela, moraju nadograditi kako bi se postigla značajnija sadržajnost turističke ponude: bolja povezanost sela radi kreiranja višednevne ponude, obnavljanje starih zanata u svrhu njihovog očuvanja i prezentacije kao i osmišljavanje radionica koje bi tematizirale razne aspekte tradicijskog života i pružale mogućnost turistima da u njima sudjeluju.

Vojvođanski štand na sajmu u Poreču predstavio je **Miroslav Nikić**, samostalni stručni suradnik za sajamske i gospodarske manifestacije pri Pokrajinskom tajništvu za gospodarstvo, zapošljavanje i ravnopravnost spolova, ističući sve značajniju regionalnu povezanost Istre i Vojvodine, kako na institucionalnoj tako i na gospodarskoj razini. **Jasna Jaklin Majetić**, predsjednica Županijske komore u Puli, također je pohvalila razvoj međuregionalne gospodarske suradnje u razdoblju kada obje države ostvaruju nedovoljan rast BDP-a. Predsjednica Komore je naročito bila impresionirana suvenirima od slame i na njenu preporuku, predstavnici Tavankuta su imali izravnije razgovore s turističkim djelatnicima iz Istre, koji su pokazali interes za otkup veće količine spomenutih suvenira ali i mogućnost promoviranja Tavankuta kao turističke destinacije.

Dubravko Bilinović

INSPEKTORAT ZA RAD S INSPEKTORIMA U ZAPADNOBAČKOM OKRUGU

Sveprisutan RAD NA CRNO

U Somboru će inspekcija kontrole ubuduće vršiti danonoćno, jer ukoliko se ne stane na kraj radu na crno, svi oni koji rade legalno propast će zbog nelojalne konkurencije

Kineske trgovine, tržni centri, pekare, hladnjače, ali i tvornice i građevinska poduzeća mjesta su gdje ima radnika koji rade bez prijave. Radnika na crno ima čak i na gradilištima čiji je investitor država ili lokalne samouprave. Kako je rečeno na sastanku u Somboru, koji je Inspektorat za rad organizirao s inspektorima Zapadnobačkog okruga, procjene su da na crno u Srbiji radi između 150.000 i 450.000 radnika.

Kontrole su pokazale da praktički nema trgovine, tvornice ili gradilišta u koje su inspektori ušli, a u kojima nisu zatekli radnike na crno. U nekima je čak dvije trećine radnika radilo bez

prijave. »Neprijavljenih radika je mnogo i naš osnovni posao je da te ljude uvedemo u legalnu sferu, kako bi ostvarili svoja prava, ali i s druge strane da se izborimo s nelojalnom konkurencijom, odnosno da pomognemo onima koji rade legalno. Bilo je uvriježeno mišljenje da najviše radnika na crno ima u građevini, ali takvih radnika ima u svugdje i praktički nema djelatnosti gdje nismo zatekli neprijavljene radnika«, kaže direktor Inspektorata za rad **Bojan Jocić**. On navodi primjere nekih hladnjača gdje je polovica radnika bila neprijavljena, tvornicu obuće gdje su dvije trećine radnici na crno, ali i tvornicu odjeće gdje ni jedan radnik nije bio prijavljen. S druge

strane, sasvim drukčija je priča u tvornicama čiji su vlasnici strani investitori kod kojih nema neprijavljenih radnika. U drugoj polovici prošle godine inspektori rada zatekli su tijekom kontrole na teritoriji Srbije 4.000 neprijavljenih radnika. U prva dva mjeseca ove godine bilo ih je 1.700, a u trećem mjesecu oko tisuću. Među radnicima na crno ima i stranih državljana pa su tako inspektori tijekom kontrole zatekli državljane Hrvatske, Rumunjske, Bugarske, Kine. »U Zapadnobačkom okrugu u prva dva mjeseca ove godine tijekom kontrole zatekli smo 43 neprijavljena radnika, uglavnom u pekarama, ugostiteljskim objektima i trgovinama«, kaže

Miroslav Šijan, koordinator inspekcija rada za Zapadnobački okrug.

Iako bi interes radnika trebao biti da budu prijavljeni to nije uvijek slučaj, jer su inspektori nailazili i na slučajeve kada radnici odbijaju biti u legalnom radnom odnosu, jer na taj način gube pravo na socijalnu skrb ili naknadu koju primaju s burze rada.

Direktor Inspektorata za rad, Jocić, najavio je u Somboru da će inspekcija kontrole ubuduće vršiti danonoćno, jer ukoliko se ne stane na kraj radu na crno, svi oni koji rade legalno propast će zbog nelojalne konkurencije.

Z. Vasiljević

SURADNJA SOMBORA S HRVATSKIM UDRUGAMA

Zaštita okoliša i turizam

Uspostavljanje suradnje i pripreme za zajedničko sudjelovanje u predstojećim prekograničnim projektima zaštite okoliša i unapređenje turističke ponude u zaštićenim oblastima kao što je rezervat *Gornje Podunavlje* bile su, prošlog tjedna, teme razgovora u Somboru između predstavnika grada Sombora i hrvatskih udruga *Zeleni Osijek* iz Osijeka i *Zelene akcije* iz Zagreba. Tijekom razgovora predstavljena su dosadašnja iskustva Osijeka u projektima udruga, a koji se, prije svega odnose na organiziranje rada turističkih ustanova i podizanja njihovih kapaciteta kroz suradnju s gradskim i državnim institucijama. **Jasmin Sadiković** iz *Zelenog Osijeka* je domaćinima govorio o svom iskustvu i radu na programu *Panonski put mira*, koji predstavlja izgradnju biciklističke staze (2006. godine) od Osijeka do Sombora i svih naseljenih mjesta između ova dva grada. »Potrebno je precizno ucrtati i mapirati ceste, odmorišta, trgovine, odnosno sve što je neophodno za organiziranje turističkih programa, po ugledu na programe i mjesta iz Europske unije. Turisti očekuju kompletan turistički program i samo kvalitetan sadržaj će ih potaći da ponovno posjete naše krajeve«, kazao je Sadiković. Poslije sastanka, gosti su obišli Monoštor i dijelove Specijalnog rezervata prirode *Gornje podunavlje*.

Z. V.

U ATARU SOMBORA POČELA PROLJETNJA SJETVA

Primat soji

Poljoprivrednici u Somboru počeli su sjetvu šećerne repe i predstjenu pripremu za sjetvu ostalih ratarskih kultura. Padaline i hladno vrijeme odložili su početak sjetve repe, a ratari se sada žale da je vjetar isušio zemlju i da bi nove kiše, pred sjetvu ostalih kultura, dobro došle. Umjerene količine padalina dobro bi došle i ozimim usjevima. Paralelno sa sjetvom repe, ratari zemljište pripremaju i za sjetvu suncokreta. Savjet stručnjaka je da se narednih dana treba uraditi prva priprema zemljišta, odnosno zatvaranje brazde, kako bi se spriječilo isušivanje tla. Prije sjetve zemlji treba dati i dušičnih gnojiva. Sjetva suncokreta treba početi kada se temperatura zemljišta ustali na osam stupnjeva Celzijusa. Nakon suncokreta počinju i optimalni rokovi za sjetvu kukuruza i soje, a ti rokovi kreću od druge dekade travnja. Stručnjaci preporučaju da se osim kalendara vodi računa i o temperaturi zemljišta. Kukuruz se sije kada temperatura zemljišta bude između osam i deset stupnjeva, a za soju temperatura tla treba dostići deset stupnjeva.

Na teritoriji Sombora ovoga proljeća bit će zasijano skoro 70.000 hektara, što su približno iste površine kao i prošle godine, ali će ovog proljeća struktura sjetve biti nešto drugačija.

»Tako će za razliku od prethodnih godina kada je šećerna repa sijana na sedam do devet tisuća hektara, ove godine repom biti zasijano samo oko 4.500 hektara. S druge strane, povećavaju se površine pod sojom koja je ove godine planirana na više od 11.000 hektara, što je za dvadesetak postotaka više nego lane«, kaže načelnik Odjela za privredu Grada Sombora **Vladislav Kronić**. Zanimljivo je da je prije 15 godina soja u Somboru sijana samo na 4.700 hektara, a da je sada ta površina dostigla 11.500 hektara. Kao i ranijih godina, poljoprivrednici prednost daju sjetvi kukuruza kojega će ove godine biti zasijano na 40.000 hektara.

U ovu sjetvu ratari ulaze bez da im je upotpunosti isplaćena prošlogodišnja proizvodnja repe, ali i bez subvencija za državnu zemlju koju su uzeli u zakup. Prema podacima Odsjeka za statistiku Grada Sombora, a dobivenih na osnovu analiza cijena mineralnog gnojiva, goriva, sjemena i zaštitnih sredstva, sjetva će ove godine biti jeftinija za desetak postotaka. Iako su ukupna ulaganja manja, ratari će ove godine na njive u somborskom ataru uložiti 42 milijuna eura. Više od polovice tog novca uložiti će u kupovinu mineralnih gnojiva.

Z. V.

TJEDAN U BAČKOJ

Pitam se, pitam

Prije nekoliko mjeseci pisali smo na stranicama našeg lista o listama čekanja u somborskoj bolnici, koja je, da podsjetimo, regionalnog karaktera. Nisu te liste čekanja, koje su za neke intervencije i duže od godinu dana, ekskluziva somborskog zdravstva, ali mislim da nije baš uobičajeno da takve liste čekanja postoje i u domovima zdravlja, koji po svojoj definiciji pružaju osnovnu zdravstvenu zaštitu. Ali, liste čekanja postoje. I to na odjelu koji pruža zdravstvenu zaštitu djeci, točnije na odjelu stomatologije, gdje se na protetičara čeka skoro dvije godine. Problem je i u tome što se jedan od dva protetičara sprema u mirovinu pa ne prima nove pacijente, a novi se sa specijalizacije očekuje tek za nekoliko mjeseci. Sada se ja kao roditelj pitam zar se nije trebalo ranije o tome razmišljati i na vrijeme pripremiti novog liječnika? I još ću reći da se do protetičara stiže preko izabranog stomatologa, gdje nam rekoše – javite se za mjesec dana da zakažemo pregled. Suvišno je reći da smo digli ruke i problem riješili kod privatnog liječnika za nekoliko dana.

Izgleda da se više u Somboru neće moći grijati bez da se plati, jer je gradska toplana najavila aktiviranje 20 hipoteka na stanove dužnika koji duguju više od pet tisuća eura. Preračunato u dinare, to je oko 600.000 dinara, a preračunato na potrošnju jednog dvosobnog stana iziđe da takvi dužnici grijanje nisu plaćali skoro deset godina. Sada se ja kao građanka pitam kako to netko može grijanje ne plaćati tolike godine? Tješim svoju uspaničenu tetu **Rozu**, koja kasni jedan mjesec s plaćanjem računa za grijanje – neka mirno spava i ne sekira se zbog duga od osam tisuća dinara.

U jednom dnevnom listu pročitala sam tekst *Hrvatskim milijunašima lijepo u Srbiji*, koji donosi informaciju o tome kako su hrvatske tvrtke preuzele značajan udio u maloprodaji, građevinarstvu i konditotskoj industriji i kako su po izjavi sugovornika iz tog teksta, u Srbiju dolazili hrabro i čak bezobrazno. Nastavak je to teksta objavljenog dan ranije o tome kako je hrvatski bogataš srpski kralj ulja i kako svom poslovnom carstvu kome pripada uljara *Dijamant* želi pridodati i *Viktoriaoil*. Sad se ja pitam što je tu sporno i gdje je tu problem? Mislim da bi tog »srpskog kralja ulja« kao svog vlasnika rado vidjeli i uposleni u somborskoj uljari, jer što imaju od toga što im je vlasnik kontraverzni srbijanski biznismen. Nemaju sirovinu za rad, tvornica nije remontirana godinama, nemaju plina, a nemaju možda uskoro ni radno mjesto.

Z. Vasiljević

RADNI STATUS PROFESORA HRVATSKOG JEZIKA S ELEMENTIMA NACIONALNE KULTURE

NEIZVJESNOST do izmjene pravilnika

U Srijemskoj Mitrovici 96 učenika pohađa fakultativni predmet Hrvatski jezik s elementima nacionalne kulture

Više od 50 posto sadržaja predmeta hrvatski jezik s elementima nacionalne kulture su povijest i etnologija. Međutim i pored te činjenice oni profesori koji su završili srpsko-hrvatski jezik imaju prednost nad onima koji su završili povijest i etnologiju u Republici Hrvatskoj

Od 2009. godine, u pet mitrovačkih osnovnih škola, učenici kao fakultativni predmet izučavaju hrvatski jezik s elementima nacionalne kulture. Ovaj predmet još uvijek nije uveden u srednje škole u ovom srijemskom gradu, međutim učenici redovito pohađaju nastavu na hrvatskom jeziku u Hrvatskom kulturnom centru *Srijem – Hrvatski dom* ili u prostorijama župnog dvora. Od samog početka od 2009. godine predmet hrvatski jezik s elementima nacionalne kulture u Srijemskoj Mitrovici u svih pet osnovnih škola učenicima od petog do osmog razreda, predaje profesor **Dario Španović**, a od 2010. godine od kako je prva generacija izrazila želju da

pohađa nastavu na hrvatskom jeziku i u srednjoj školi, nastavlja predavati taj predmet u župnim prostorijama. Situacija je što se tiče učenika sjajna, s obzirom na to da je zainteresiranost učenika sve veća. Međutim, ono što Španović ističe kao problem kako kod njega a tako i ostalih kolega koji predaju hrvatski jezik s elementima nacionalne kulture, jeste njihova nesigurnost koja se tiče radnog statusa njih kao profesora, zbog izvjesnih odredbi pravilnika u kojima se navode stručne osposobljenosti i profesija nastavnika, oni ne mogu trenutačno biti primljeni u stalni radni odnos, nego obnavljaju ugovor o radu početkom svake školske godine.

PREDNOST ZA PROFESORE SRPSKO-HRVATSKOG JEZIKA

Više od 50 posto sadržaja predmeta hrvatski jezik s elementima nacionalne kulture su povijest i etnologija. Međutim i pored te činjenice oni profesori koji su završili srpsko-hrvatski jezik imaju prednost nad onima koji su završili povijest i etnologiju u Republici Hrvatskoj, kao što je to slučaj s profesorom Dariom Španovićem iz Srijemske Mitrovice: »Imamo slučajeve gdje su profesori završili srpsko-hrvatski jezik 1988.–1989. u Beogradu i cijeli svoj život predavali srpski jezik, i oni imaju prednost naspram mene da predaju predmet hrvatski jezik s elemen-

tima nacionalne kulture, samo zato što im u diplomi piše srpsko-hrvatski jezik, iako nikakve veze nemaju s hrvatskom povijesti i hrvatskom etnologijom, koja čini većinu predmeta. Ja sam završio povijest i etnologiju u Zagrebu, odgovaram po profilu, ali ne mogu dobiti stalni posao. Ako se na to radno mjesto javi profesor srpsko-hrvatskog jezika, on ima prednost u odnosu na mene«, kaže profesor Dario Španović. I kako ističe, kod njega postoji velika nesigurnost i neizvjesnost jer, nikada ne zna kada mu se prekine radni odnos u kolovozu, hoće li ponovno dobiti ugovor: »Pričao sam i s nekim ostalim kolegama koji imaju isti problem, tako da se i njima 'ubacuju' kolege koji nisu dovoljno

REZULTATI INICIJATIVE

U Srijemskoj Mitrovici koncem 2008. i početkom 2009. godine, novoosnovana hrvatska stranka Hrvatska Srijemska inicijativa u suradnji s HKC *Srijem – Hrvatski dom*, pokrenula je rad na afirmiranju roditelja da se putem ankete izjasne o upisivanju svoje djece na fakultativni predmet Hrvatski jezik s elementima nacionalne kulture. Rezultat tog rada bilo je uvođenje tog predmeta u rujnu 2009. godine u sve osnovne škole u Srijemskoj Mitrovici. Broj učenika koji su izrazili želju za izučavanjem tog predmeta povećavao se iz godine u godinu, od školske 2009./2010. godine kada je hrvatski jezik izučavalo 70 učenika, do danas kada je prijavljeno 96 učenika.

stručni, a to im prosto Zakon omogućava i ravnatelj škole tu ne mogu ništa, jer ti profesori bi u suprotnom, mogli tužiti školu», kaže Španović.

HNV UPUTIO DOPISE NADLEŽNIMA

O svim problemima profesora kao i nedostacima Pravilnika, upoznato je i Hrvatsko nacionalno vijeće. Dopisi resornom Ministarstvu slati su u nekoliko navrata, ali smjenom novog ministra prosvjete problem se vraća na početak i nikako da dođe do nekog novog rješenja. Hrvatsko nacionalno vijeće kao krovna institucija, kako navodi Španović, može dati suglasnost za profesiju profesora koji će predavati hrvatski jezik. U razgovoru za *Hrvatsku riječ* **Darko Sarić Lukendić** potvrđuje nam da je neophodno izmijeniti Pravilnik kojima se reguliraju stupnjevi obrazovnog profila i profesije onih profesora koji bi predavali hrvatski jezik. U nekoliko navrata, slali su resornom ministarstvu prijedloge izmjene pravilnika: »Pravilnikom je predviđeno da osoba koja izvodi nastavu na jeziku nacionalne manjine ima dokaz o poznavanju toga jezika. Ono što jeste pitanje jeste izvođenje nastave hrvatskog jezika s elementima nacionalne kulture konkretno u Srijemskoj Mitrovici, gdje Dario Španović već duži niz godina predaje taj predmet. Da bi se profesori primili u stalni radni odnos, u ovom slučaju profesor hrvatskog jezika i nacionalne kulture u Srijemskoj Mitrovici, neophodno je izmijeniti Pravilnik kojim su regulirani obrazovni profili i stručne spremlje profesora. Naime, drugačija je struktura naziva profesija u Republici Hrvatskoj nego ovdje u Srbiji i to je

ono što izaziva jedan od problema. HNV je u nekoliko navrata predlagao izmjene spornoga pravilnika, još dok je ministar bio **Žarko Obradović** i nakon njega ministar **Jovanović**, kome smo također predlagali izmjenu pravilnika, međutim do izmjene nije došlo. Nažalost u međuvremenu dva puta je mijenjan pravilnik i tom prigodom se našlo prostora, mjesta i volje nadležnog Ministarstva obrazovanja u Republici Srbiji, da se Pravilnik promjeni sukladno potrebama nacionalnog savjeta Bunjevaca, ali ne i Hrvata. Ovo je samo još jedan od primjera u kojemu se pokazuje, da Republika Srbija i njeno Ministarstvo, pogotovu kada je u pitanju Ministarstvo obrazovanja, ima politiku dvostrukih standarda spram nas Hrvata. Mislim da je potrebna samo dobra volja u Ministarstvu obrazovanja, a prilikom rješavanja ovog kao i ostalih problema iznimno je važna potpora hrvatske diplomacije u tom smislu prevashodno zbog zaštite interesa hrvatske nacionalne zajednice«, ističe Darko Sarić Lukendić ispred HNV-a. Ono što je važna činjenica jeste da se za ovaj predmet iako je fakultativna nastava, svake godine prijavljuje sve veći broj djece, a svijetao primjer upravo je Srijemska Mitrovica. Svakako da je i veća zainteresiranost djece velika zasluga profesora, što su i sami potvrdili, govoreći da im upravo on čini nastavu zanimljivom. Vjera je, kako djece tako i svih ostalih profesora hrvatskog jezika, da će se Pravilnik u doglednom vremenu izmijeniti kako bi nastavnici bili u ravnopravnom statusu s ostalim kolegama, a djeca zadovoljna.

Suzana Darabašić

TJEDAN U SRIJEMU

Spomenik malom čovjeku

U proteklih nekoliko mjeseci jedna sasvim bezopasna inicijativa podijelila je Mitrovčane u dva tabora. Riječ je o postavljanju spomenika s likom pokojnog **Šefka Alimanovića Juse**.

Jusa je dobro poznat svim Mitrovčanima, posebice onima malo starijim, a poznat je po tome što je svoj život proveo u centru gradu kao prosjak. Jusa nije bio kao mnogi drugi prosjaci, ostao je upamćen po riječima *dinar, dinar* i urednom vraćanju kusura ako bi netko više ubacio u njegov šesir. Također, mnogi znaju da Jusa nije prosio samo za sebe – za jedan dio novca kupovao je kruh i mlijeko koje je davao onima koji taj dan nisu dovoljno skupili. Iz tih razloga mnogi Mitrovčani prepoznaju Jusu kao *dobrog duha* Srijemske Mitrovice, onog koji je pomagao drugima premda ni sam nije imao dovoljno. Predsjednik Organizacijskog odbora za podizanje spomenika **Slobodan Simić** kaže da se ne podiže spomenik ni prosjaku, ni Jusi kao osobi, već spomenik malom čovjeku i toleranciji. »Ovo nije spomenik Jusi, već spomenik svim malim ljudima ovog grada koji su doprinijeli da duh grada bude takav da u njega rado dolaze i stranci i da se mi dobro osjećamo u njemu. Podršku postavljanju spomenika dali su gradonačelnik **Branislav Nedimović**, načelnik srijemskog okruga **Ilija Milinović**, kao i druge poznate osobe iz političkog, kulturnog i sportskog života u gradu. Oni koji se protive postavljanju spomenika navode da ga nije primjereno podići osobi koja je cijeli život prosila i živjela od socijalne pomoći te da ima drugih i zaslužnijih Mitrovačana kojima treba podići spomenik.

Projekt spomenika osmislio je akademski vajar **Vladimir Tović**. Maketa spomenika je već urađena i počela je njegova izrada u glini. Kako je najavljeno, spomenik će biti postavljen u pješačkoj zoni na Trgu Ćire Milekića, na trotoaru ispred zgrade broj 10 gdje je Jusa provodio najviše vremena. Cijena spomenika će iznositi 8000 eura, a novac se skuplja ubacivanjem dobrovoljnih priloga u kutije koje su postavljene u nekoliko kafića u centru Grada, pokretu Gorana, Mitrovačkoj gimnaziji, Uredu za mlade, arhivu Srijema te uplatom na žiro račun. Svrha skupljanja nije da jedan ili dva donatora daju sve novce ili da Grad financira spomenik, već da svatko izdvoji pomalo i da se spomenik izgradi sredstvima prikupljenim od što više ljudi, baš kao što je Jusa nekada prikupljao *dinar, dinar*.

D. Španović

Republika Srbija, Autonomna Pokrajina Vojvodina, Grad Subotica, GRADONAČELNIK

Broj: II-401-381 /2015

Dana, 23. 03. 2015. godine, Subotica

Temeljem članka 18. i članka 19. Zakona o javnom informiranju i medijima (*Službeni glasnik* RS, br. 83/14), Odluke o proračunu Grada Subotice za 2015. godinu (*Službeni list Grada Subotice*, br. 45/14) i Pravilnika o sufinanciranju projekata za ostvarivanje javnog interesa u području javnog informiranja (*Službeni glasnik* RS, br. 126/14)

gradonačelnik Grada Subotice, dana 23. ožujka 2015. godine raspisuje

NATJEČAJ

za sufinanciranje projekata proizvodnje medijskih sadržaja iz područja javnog informiranja u 2015. godini

I. NAMJENA SREDSTAVA I IZNOS

Odlukom gradonačelnika Grada Subotice br. II-401-380/2015 od 23. ožujka 2015. godine, sredstva u iznosu od 26.600.000,00 dinara opredjeljena su za Natječaj za sufinanciranje projekata proizvodnje medijskih sadržaja iz područja javnog informiranja (u daljnjem tekstu: Natječaj). Namjena Natječaja je: ostvarivanje javnog interesa građana Subotice u području javnog informiranja, razvitak medijskoga pluralizma, uvođenje, poboljšanje ili proširenje programskih sadržaja u novinama ili elektroničkim medijima, uključujući i internetske stranice, na jezicima nacionalnih manjina koji se koriste na području Grada Subotice, koji pridonose istinitom, nepristranom, pravodobnom i potpunom informiranju svih građana; zaštita i razvitak ljudskih prava i demokracije, unaprjeđivanje pravne i socijalne države; slobodan razvitak ličnosti i zaštita djece i mladeži, razvitak kulturnog i umjetničkog stvaralaštva; razvitak obrazovanja, uključujući i medijsku pismenost kao dio obrazovnog sustava; razvitak znanosti, sporta i tjelesne kulture; zaštita okoliša i zdravlja ljudi; unaprjeđivanje medijskog i novinarskog profesionalizma i ostalih medijskih sadržaja koji pridonose zadovoljavanju potreba građana Subotice za informacijama i sadržajima iz svih područja života.

II. PRAVO SUDJELOVANJA

Pravo sudjelovanja na Natječaju, pod uvjetom da imaju registrirano sjedište na području Grada Subotice, imaju:

izdavač medija čiji medij je upisan u Registar medija, odnosno Registar javnih glasila u Agenciji za gospodarske registre;

pravna osoba, privatno poduzeće, odnosno poduzetnik, izdavači medija upisanih u registar medija pri Agenciji za gospodarske registre, kao i audio i audio/video produkcije koje imaju potpisan ugovor ili ovjerenu izjavu izdavača medija ili medija u kojima će programski sadržaji biti emitirani (obvezno samo za pravne osobe, privatna poduzeća i poduzetnike registrirane za produkciju televizijskog, odnosno radijskoga programa).

Pravo sudjelovanja na Natječaju nemaju izdavači za produkciju i medije koji se financiraju iz javnih prihoda.

Pravo sudjelovanja na Natječaju nemaju i osobe koje su u prethodnom razdoblju dobile sredstva od Grada Subotice namijenjena projektnom sufinanciranju, a nisu na vrijeme i u propisanoj formi podnijele narativno i financijsko izvješće o realizaciji programa odnosno projekata projekta. Sudionik Natječaja može konkurirati samo s jednim projektom.

Izdavač više medija ima pravo sudjelovanja na Natječaju s jednim projektom za svaki medij.

Sudionik natječaja može podnijeti zahtjev za sufinanciranje najviše do 80 posto vrijednosti projekta.

Sudionik Natječaja kojemu su dodijeljena sredstva za projekt od strane Grada Subotice može tijekom iste kalendarske godine sudjelovati s istim projektom na natječajima raspisanim na svim razinama vlasti, s tim da ukupno dodijeljena sredstva ne prelaze 80 posto vrijednosti projekta.

III. KRITERIJ ZA OCJENU PROJEKATA

Kriteriji na temelju kojih će se ocjenjivati projekti prijavljeni na Natječaj su: ostvarivanje javnog interesa, odnosno značaj projekta za ostvarivanje prava na javno informiranje građana Grada Subotice, značaj projekta za unaprjeđenje prava na informiranje na srpskom jeziku i na jezicima nacionalnih manjina i jezičnog i kulturnog identiteta građana Grada Subotice, pripadnika srpskog naroda i nacionalnih manjina, kvaliteta, aktualnost, kreativnost, informiranje o demokratskim vrijednostima i razvijanje građanske svijesti, afirmiranje multikulturalnosti, poticanje interkulturalizma, uvođenje ili razvitak višejezičnih programa.

Specifični kriteriji za ocjenjivanje projekata su: veći broj korisnika, validna argumentacija projekta, adekvatna specifikacija proračuna, usklađenost i obrazložena sa stanovišta planiranih projektnih aktivnosti i održivost projekta.

IV. OPĆE INFORMACIJE I ROKOVI

Natječaj se objavljuje u listovima *Subotičke novine*, *Magyar Szó* i *Hrvatska riječ*, na internetskoj stranici Grada: www.subotica.rs u rubrici natječaji i oglasi i u *Službenom listu Grada Subotice*.

Prijave se podnose na propisanom obrascu.

Natječaj i Obrazac dostupni su na internetskoj stranici Grada: www.subotica.rs u rubrici natječaji i oglasi, za sve vrijeme trajanja Natječaja.

Prijave koje stignu izvan propisanog roka ili na pogrešnom obrascu, neće biti razmatrane.

Prijave slati u tiskanom obliku, predajom u Gradskom uslužnom centru Grada Subotice, Trg slobode 1 ili poštom, a obvezno i u elektroničkom obliku na e-mail adresu: konkursinformiranje@subotica.rs.

Natječajni materijal se ne vraća.

Natječaj je otvoren 30 dana od dana objavljivanja odnosno od 27. 3. 2015. godine do 26. 4. 2015. godine.

Odluka o raspodjeli sredstava bit će objavljena na internetskoj stranici Grada: www.subotica.rs

Korisnik sredstava dužan je izvješće o realizaciji utrošenih sredstava dostaviti najkasnije 15 dana nakon realizacije projekta, a krajnji rok je 31. 12. 2015. godine na obrascu koji se može naći na službenoj internetskoj stranici Grada: www.subotica.rs

Dodatne informacije mogu se dobiti radnim danima od 8 do 14 sati na telefon 024/626-928, u Tajništvu za društvene djelatnosti Gradske uprave Grada Subotice.

V. DOKUMENTACIJA

Obrazac se preuzima sa internetske stranice Grada: www.subotica.rs rubrika natječaji i oglasi Obrazac 1 (prijava i tablica).

Sudionik natječaja je obavezan popunjen obrazac za sudjelovanje na Natječaju dostaviti u 2 primjerka.

Sudionik Natječaja je obavezan priložiti i preslike sljedećih dokumenata u jednom primjerku:

rješenje o registraciji pravne osobe ili poduzetnika u Agenciji za gospodarske registre;

rješenje o registraciji iz Registra medija odnosno Registra javnih glasila u Agenciji za gospodarske registre;

dozvolu za emitiranje radijskoga i/ili TV programa izdanu od Regulatornog tijela za elektroničke medije;

ugovor ili ovjerenu izjavu/suglasnost medija (ili više njih) da će programski sadržaj biti emitiran/objavljen u tom mediju (obvezno samo za pravne osobe i poduzetnike registrirane za produkciju televizijskog i radijskog programa);

potvrda o poreznom identifikacijskom broju – PIB-u.

VI. POZIV ZA SUDJELOVANJE U RADU POVJERENSTVA

Pozivaju se novinarske i medijske udruge, registrirane najmanje tri godine prije datuma raspisivanja Natječaja, da predlože članove natječajnog povjerenstva.

Pozivaju se i medijski stručnjaci zainteresirani za sudjelovanje u radu povjerenstva da se pismenim putem obrate gradonačelniku.

Uz prijedlog za članove povjerenstva dostaviti i kratke životopise.

Prijedloge slati do zaključenja Natječaja.

VII.

Podnesene prijave po natječaju razmatra i prijedlog o raspodjeli sredstava donosi natječajno povjerenstvo koje rješenjem imenuje gradonačelnik.

Za člana povjerenstva imenuje se osoba koja je neovisni stručnjak za medije ili je medijski djelatnik.

Predložene osobe ne smiju biti u sukobu interesa niti obavljati javnu dužnost, sukladno pravilima o borbi protiv korupcije.

Povjerenstvo ima 3 člana.

Povjerenstvo neće razmatrati:

prijave podnositelja koji nemaju pravo sudjelovanja na natječaju,

nepravodobno podnesene prijave,

projekte koji nisu sukladni utvrđenoj namjeni,

prijave podnositelja kojima su ranije odobrena sredstva, a nisu podnijeli izvješće o namjenskom korištenju istih,

nepotpune prijave, koje se, i nakon upozorenja, ne popune do kraja roka za prijavu na natječaj,

prijave s nepotpunom pratećom dokumentacijom i

prijave koje nisu podnesene na odgovarajućem obrascu.

VIII.

O raspodjeli sredstava, na prijedlog natječajnog povjerenstva, odlučuje gradonačelnik donošenjem Odluke o raspodjeli sredstava.

Ukoliko projekti ili određeni broj projekata nisu sukladni ciljevima i kriterijima natječaja, gradonačelnik može, na prijedlog natječajnog povjerenstva, donijeti rješenje da se neće raspodijeliti sredstva ili dio sredstava.

IX.

Odlukom o raspodjeli sredstava može biti određen isti ili manji iznos sredstava od onog koji je tražen u pojedinačnoj natječajnoj prijavi.

Ukoliko je Odlukom o raspodjeli sredstava za pojedinog korisnika određen manji iznos od onog koji je tražen u natječajnoj prijavi, korisnik sredstava dužan je poslati revidiran proračun projekta, kojim specificira namjenu sredstava, a sukladno iznosu koji mu je rješenjem dodijeljen.

Korisnik sredstava može revidiranim proračunom projekta tražiti da mu projekt razmjerno kraće traje ili da umanju dio programskih stavki, uvažavajući prirodu projekta za koji su mu odobrena sredstva.

X.

Gradonačelnik i korisnik sredstava zaključuju ugovor o međusobnim pravima i obvezama.

Sredstva se odobravaju korisnicima sukladno mogućnostima proračuna.

Korisnik sredstava može dostaviti obavijest o tomu da odustaje od sredstava koja su mu dodijeljena.

XI.

Korisniku sredstava neće biti dopušteno zaključiti ugovor s gradonačelnikom ukoliko mu račun bude u blokadi, odnosno neće mu se prenijeti sredstva na račun ukoliko mu račun bude blokiran nakon zaključenja ugovora.

Ukoliko se korisniku sredstava ne isplate sredstva iz navedenog razloga ili iz nekog drugog razloga, uključujući i odustajanje korisnika da zaključi ugovor ili nakon zaključenja ugovora, uz pismenu obavijest gradonačelniku o razlozima odustajanja, na prijedlog gradonačelnika naknadno će se sastati natječajno povjerenstvo da raspodjeli preostala sredstva na ostale korisnike.

Gradonačelnik može odlučiti nikomu ne raspodijeliti preostala sredstva ukoliko su ostali projekti već podržani, a rukovodeći se prema kvaliteti i potrebama projekata prijavljenih na natječaj.

XII.

Sredstva se koriste isključivo za namjene za koje su dodijeljene, a korisnik sredstava je dužan gradonačelniku, putem Tajništva za društvene djelatnosti Gradske uprave Grada Subotice, dostaviti izvješće o realizaciji projekta, materijalni dokaz o realizaciji i distribuciji odnosno emitiranju, kao i o namjenskom korištenju dodijeljenih sredstava, najkasnije 15 dana nakon realizacije projekta, a krajnji rok je 31. 12. 2015. godine, na obrascu koji se može naći na internetskoj stranici Grada: www.subotica.rs

Korisnik je dužan pravdati cjelokupni proračun projekta, odnosno sredstva dobivena od Grada Subotice, sredstva dobivena od drugih tijela vlasti i vlastita sredstva od najmanje 20 posto ukupnog proračuna projekta.

Simptomi

To da u Srbiji dobar dio građana živi loše, znamo svi. Kao što svi znamo i to da se politika – a možda bolje reći politikanstvo – umiješalo u svaku poru društva. Stoga nas teško mogu začuditi dvije vijesti kojima ću se u ovom tekstu baviti, a koje nam kazuju da su simptomi ranije navedenih pojava vidljivi i u kulturi.

Krenimo prvo sa slučajem Dugalić. Višestruko nagrađivani prvak srpskog glumišta i fakultetski profesor **Nebojša Dugalić** donio je odluku sa svojom obitelji otići iz Srbije zbog, kako mediji navode, brige za egzistenciju svoje petero djece. Čini se da ono od čega pati veliki broj građana (a to su briga i besperspektivnost) ne zaobilazi ni one najbolje i najuspješnije u svojoj struci. »Njegova odluka svojevrsna je paradigma stanja u cjelokupnom društvu. Oдавно se postavlja pitanje želi li Srbija uopće imati kulturu i hoće li je uopće uskoro i biti, ako nastavimo putem kojim smo krenuli. Ovakvi tužni primjeri daju odgovor i na ta pitanja«, prokomentirao je ovim povodom redatelj **Egon Savin**.

Drugi je slučaj nešto svježijeg datuma, a on nam ukazuje na (moguće) politički motivirano odlučivanje u jednoj ustanovi kulture, koje se može tumačiti i kao pokušaj vlasti da neutralizira svaki spram nje upereni kritički refleksi. Naime, glumci zaječarskog kazališta **Zoran Radmilović Vujadin Milošević** i **Vladimir Milošević** dobili su otkaze nakon sudjelovanja na nedavnom mitingu lokalne opozicije i izvođenja hip-hop pjesme *Svi na protest*, čiji je Vujadin autor. Dok glumci smatraju kako se radi o politički motiviranim otkazima, uprava kazališta tvrdi da je riječ o provedbi racionalizacije u toj teatarskoj kući. Konačnu ocjenu o ovom slučaju dat će do 22. travnja povjerenstvo kojega čine predstavnici svih zastupničkih grupa u zaječarskom parlamentu. Inače, teško je povjerovati u argument da su dva glumca višak, budući da zapravo nose repertoar kazališta, igrajući sve glavne uloge.

Kažu da je najlakše kukati. Stoga, evo za kraj i jedne lakše vijesti. *Jadran film* iz Zagreba će ove godine početi sa snimanjem rimejka kulturnog filma *Valter brani Sarajevo*. S obzirom na različite probleme, čini se da bi glumcima u problemu samo superheroji, poput Valtera, mogli pomoći.

D. B. P.

GODIŠNJA SKUPŠTINA HKPD MATIJA GUBEC IZ RUME

Najavljeni planovi za ovu godinu

Godišnja skupština HKPD *Matija Gubec* iz Rume održana je u subotu 21. ožujka. Na skupštini su usvojeni Izvještaj o radu za 2014. i Plan rada za 2015. godine kao i Financijski izvještaj za 2014. i 2015. godinu.

U prethodnoj godini Društvo je imalo veliki broj aktivnosti, među kojima i dva cjelovečernja koncerta u Velikoj dvorani Kulturnog centra u Rumi (jedan posvećen 50. obljetnici umjetničkog rada **Josipa Jurce**, a drugi posvećen obilježavanju Dana Društva). Veliki tamburaški orkestar je nastupio i na susretima društava koje nose ime *Matija Gubec*, na Festivalu tamburaških orkestara Srbije u Rumi te u Petrovaradinu, a članovi orkestra polaznika Škole tambure imali su dva nastupa: u Šidu i Srijemskoj Mitrovici. Malonogometna ekipa Društva sudjelovala je na četiri turnira, održano je pet igranki u prostorijama Društva, tradicionalno je obilježen i Dan Svetog Vinka, održane su tri prezentacije poljoprivrednih proizvoda u prosto-

rijama Društva, nastavljena je suradnja s hrvatskim srijemskim društvima i HKUD **Vladimir Nazor** iz Sombora, Agenciji za Restituciju Republike Srbije podnijet je zahtjev za povraćaj zgrade Hrvatskog doma itd.

U tekućoj godini predviđeno je više aktivnosti: sudjelovanje na međunarodnom festivalu velikih tamburaških sastava u Rumi, susretima društava *Matija Gubec* u Slavonskom Kobašu, gostovanje u Koljnofu na manifestaciji *Dani Hrvata*. Najznačajniji događaj za društvo u 2015. svakako je organiziranje manifestacije hrvatskih srijemskih udruga *Srijemci Srijemu* koja će biti održana 25. travnja u Rumi, a čiji će pokrovitelji biti Hrvatsko nacionalno vijeće i Općina Ruma. U usvojenom izvještaju o radu posebna zahvalnost iskazana je brojnim prijateljima i sponzorima Društva kao i institucijama koje podupiru rad Društva (Općina Ruma, Vlada AP Vojvodine, Hrvatsko nacionalno vijeće, Veleposlanstvo Republike Hrvatske u Beogradu i drugi.)

Na početku skupštine nazočnima se obratio predsjednik Društva **Pavle Škrobot**, a kraći nastup održali su članovi tamburaškog sastava Škole tambure. Od gostiju skupštini su ispred rumske lokalne samouprave nazočili **Stevan Kovačević** i član Općinskog vijeća zadužen za kulturu i **Svetislav Damjančuk**, načelnik odjela društvenih delatnosti, **Ivan Sabo**, predsjednik Druge mjesne zajednice, **Mihajl Balog**, predsjednik Mađarskog kulturno-umjetničkog društva *János Hunyadi* i dr.

N. Jurca

Horvacki Bačka 1901. – 1939. Dražena Prčića

SUBOTICA – U nakladi poduzeća *Minerva*, prošloga je tjedna objavljen novi roman **Dražena Prčića** naslovljen *Horvacki Bačka 1901. – 1939.*. Roman se bavi poviješću Nogometnog kluba *Bačka* iz Subotice, ali i poviješću Grada Subotice u razdoblju od 1901. do 1939. godine, a kroz priču o **Martinu Horvackom**, osnivaču toga kluba, i njegovoj obitelji. Knjiga dokumentira brojne značajne događaje i ličnosti iz povijesti grada na sjeveru Bačke. NK *Bačka* je najstariji nogometni klub na prostoru nekadašnje Jugoslavije i kao takva bitno je utjecala na razvoj nogometa na ovim prostorima. *Horvacki Bačka 1901. – 1939.* je četrnaesti roman subotičkog pisca Dražena Prčića, čija su pojedina djela prevedena na engleski, talijanski i mađarski jezik.

D. B. P.

Cambi na grobu Josipa Runjanina

NOVI SAD – Nakon uspješnog koncerta održanog u Sinagogi u Novom Sadu, članovi splitske klappe *Cambi* su obilazeći znamenitosti grada, otišli i do groba **Josipa Runjanina**, skladatelja sadašnje hrvatske himne. Prvi je to put da je netko od hrvatskih glazbenika obišao Runjaninov grob i zapjevao *Lijepa naša* u srcu Novog Sada, objavljeno je na internetskim stranicama Hrvatskog nacionalnog vijeća.

Regionalna koprodukcija Bit ćemo prvaci svijeta

ZAGREB – Sportska drama *Bit ćemo prvaci svijeta* redatelja **Darka Bajića**, koja prikazuje put mladih sportaša od samih početaka škole košarke u bivšoj Jugoslaviji do osvajanja zlatne medalje na Svjetskom prvenstvu, u hrvatskim se kinima počela prikazivati jučer, u četvrtak, 26. ožujka, piše Hina.

Brojnu glumačku ekipu čine srpski, hrvatski, slovenski i makedonski glumci: **Leon Lučev**, **Sergej Trifunović**, **Iva Babić**, **Nebojša Dugalić**, **Nina Janković**, **Tamara Dragičević**, **Jure Henigman**, **Goran Bogdan**, **Radovan Vujović**, **Toni Mihajlovski**, **Robert Kurbaša**, **Krešimir Petar Ćosić**, koji glumi svog oca košarkaša kao i **Stefan Kapičić** te drugi. Riječ je o projektu producenata regionalne filmske i TV sage *Montevideo*, Intermedia Networka, a napravljen je u manjinskoj koprodukciji s partnerima iz Hrvatske i Slovenije. Sniman je u Srbiji, Hrvatskoj i Sloveniji.

Uskršnja izložba u Tavankutu

TAVANKUT – Uskršnja izložba, koja se organizira u suradnji HKPD *Matija Gubec* i Galerije Prve kolonije naive u tehnici slame, bit će otvorena večeras (petak, 27. ožujka), u Galeriji u Tavankutu. Otvorenje je u 19 sati.

I. D.

András Urbán režira u Rijeci

RIJEKA – Predstava *Životinjska farma* po romanu **Georgea Orwella** u režiji **Andrása Urbána**, redatelja iz Srbije, premijerno će biti izvedena 30. ožujka na sceni HNK *Ivana pl. Zajca* u Rijeci, piše Hina. Ovo je Urbánov prvi redateljski zadatak u Hrvatskoj. *Životinjska farma*, prema njemu, pokazuje situacije koja se u povijesti ponavljaju i to kako plemenite ideje vode do vlastite degradacije. Ustvrdio je da je totalitarni aspekt *Životinjske farme* živ i danas, samo se iskazuje drukčije nego prije, uz dosad najveću kontrolu, ali mnogo suptilnije provedenu.

Poziv pjesnicima za Liru naivu 2015.

SUBOTICA – Hrvatska čitaonica i Bunjevačko-šokačka knjižnica *Ivan Kujundžić* pri Katoličkom društvu za kulturu, povijest i duhovnost *Ivan Antunović* Subotica upućuju poziv za trinaesti susret pjesnika Vojvodine pod nazivom *Lira naiva 2015.*

Zainteresirani pjesnici trebaju poslati 3-5 svojih pjesama koje mogu biti pisane standardnim hrvatskim jezikom ili ikavicom (bunjevačkom ili šokačkom), a bit će objavljene u zbirci. Pokrajinski susret pjesnika *Lira naiva 2015.* bit će održan 30. svibnja 2015. godine u Zemunu.

Pjesme i prijavu (s kraćim životopisom te fotografijom/portret), u Wordu, treba poslati do 10. travnja 2015. na adresu: Hrvatska čitaonica, Bele Gabrića 21, 24000 Subotica ili putem elektroničke pošte na adresu: katarina.celikovic@gmail.com.

Detaljnije informacije mogu se dobiti putem telefona: +381/64-211-3186.

Ostavka Vladana Čuture

SUBOTICA – Doktorand kroatistike **Vladan Čutura** dao je prošloga tjedna ostavku na mjesto člana Nakladničkoga vijeća NIU *Hrvatska riječ*. »Iako osjećam ljudski dug i profesionalnu odgovornost prema ovoj ustanovi, nažalost, primoran sam dati ostavku. Sve preuzete obveze ću izvršiti maksimalno korektno i dostojno imena i značaja vaše ustanove za hrvatsku zajednicu te truda koji uposlenici *Hrvatske riječi* ulažu u svoje svakodnevne aktivnosti«, navodi se, među ostalim, u ostavci.

KULTURNO-UMJETNIČKI DOGAĐAJ U NOVOM SADU

Omaž tvorcu opere za djecu

Na sceni su se izmjenjivala djeca u ulogama Ružice, Dinka, Šumske vile, Slijepog patuljka, zbora patuljaka i zbora vila. Bila je to prava mala opera u potpuno dječjoj izvedbi

Da je **Franjo Štefanović** odista jedan od najomiljenijih petrovaradinskih velikana Hrvatskom kulturnom prosvjetnom društvu *Jelačić*, svjedoči kulturno-umjetnički događaj održan u nedjelju, 22. ožujka, u amfiteatru novosadskog SPENS-a. Treću godinu za redom sličan se događaj održava povodom obilježavanja spomendana Štefanovićeva rođenja. Bio je to zapravo omaž skladatelju koji će u svijetu glazbe ostati upamćen kao tvorac opere za djecu.

Kako je već na samom početku svečanosti naglasio predsjednik HKPD-a *Jelačić*, **Petar Pifat**, »Štefanović je zavrijedio veću slavu od one koja mu se danas pridaje. Svojim djelima nadživio je samoga sebe, o čemu svjedoči i ovaj kulturno-umjetnički događaj.«

ŠTEFANOVIĆEVE SKLADBE

Program je započeo nastupom mješovitog pjevačkog zbora HKPD-a *Jelačić* koji je, pod ravnanjem **Vesne Kesić Krsmanović**, izveo tri Štefanovićeve skladbe,

napisane za mješoviti zbor (*Ustaj, vilo, Prognanik* i *Imam pjesme*).

Uz više od stotinu skladbi namijenjenih izvedbi muških i mješovitih pjevačkih zborova, misa, solo i crkvenih popijevaka, Štefanović je, kako je istaknuto na svečanosti, skladao i napjeve dječjim pjesmicama iz čitaniki za osnovnu školu. Premda je veći dio tih djela, smatraju-

ći ih nevrijednim, kasnije sam uništio, tamburaški orkestar HKPD-a *Jelačić* pod ravnanjem **Stevana Mošo** instrumentalno je predstavio auditoriju njegovu pjesmicu *Što volim*. Svoju točku tamburaši su upotpunili skladbama *Stari župski ples* (podrijetlom iz Dubrovnika) i splotom *Podravina*.

IZVEDBA ŠUMSKE KRALJICE

Posljednju točku programa s nestrpljenjem su iščekivali najmlađi posjetitelji ove manifestacije. A bio ih je zavidan broj. Prigodu uživati u najpoznatijem Štefanovićevom djelu – dječjoj operi *Šumska kraljica* koju je Štefanović napisao na riječi **Mihovila Peitza**, pružio im je Dječji zbor *Bajićevi slavuji* niže muzičke škole *Isidor Bajić* iz Novog Sada pod ravnanjem prof. **Ane Kovačić**. Uz klavirsku prat-

nju prof. **Emilije Janjić** i pod ravnanjem prof. solo pjevanja **Senke Nedeljković**, na sceni su se izmjenjivala djeca u ulogama Ružice, Dinka, Šumske vile, Slijepog patuljka, zbora patuljaka i zbora vila. Bila je to prava mala opera u potpuno dječjoj izvedbi, namijenjena dječjoj publici u trajanju od pola sata. Vizualnom ugođaju dodatno je pridonijela novoizrađena scena šume u kojoj se odvija radnja opere, kao i novi kostimi za više od tridesetak sudionika.

Posebice je bio emotivan kraj izvedbe kada su djeca, zbijajući redove, pjevanjem poručila: »Kad bi ljudi složni bili, pa se imali svi rad, krasan život na tom svijetu bio bi im svima tad.« Svečanost je završena u bajkovitoj atmosferi opere, uz očekivanja da će se izvedba iste nastaviti i u narednom periodu, u vrtićima i školama diljem Vojvodine.

B. J.

SOMBORSKA PROMOCIJA ZBORNIKA S OSMOG I DEVETOG MEĐUNARODNOG OKRUGLOG STOLA *URBANI ŠOKCI*

Šokci i Bunjevci u panonskom prostoru

U zborniku je tiskano 36 radova, a trećinu radova potpisuju autori iz Vojvodine

U druga građana *Šokačka grana* iz Osijeka i Zavod za kulturu vojvođanskih Hrvata tiskali su zbornik *Šokci : Bunjevci : Panonija – Europa* u kome su objavljeni radovi s osmog i devetog Međunarodnog okruglog stola *Urbani Šokci – Panonski kontekst šokačke i bunjevačke kulture i tradicije* (2013. godine) i *Kako se to može biti Europljanin i živjeti u Šokadiji* (2014. godine). Zbornik su u Somboru udruge *Šokačka grana* iz Osijeka *Urbani Šokci* iz Sombora i Zavod za kulturu vojvođanskih Hrvata predstavili u subotu, 21. ožujka.

U organiziranju okruglog stola sa *Šokačkom granom* od 2009. godine sudjeluje i somborska udruga. Okrugli stolovi organiziraju se u Osijeku i Somboru, a od 2013. godine zbornik se tiska uz sunakladništvo sa Zavodom za kulturu vojvođanskih Hrvata.

ZNANSTVENI PROJEKT

Počasna predsjednica *Šokačke grane* mr. sc. **Vera Erl** podsjetila je na desetogodišnjicu rada udruge i najznačajnije projekte, među koje svakako spada i okrugli stol *Urbani Šokci* i suradnja s *Urbanim Šokcima* i Zavodom za kulturu

vojvođanskih Hrvata. »Mi smo početkom veljače proslavili desetogodišnjicu rada, a odmah po osnivanju uspostavili smo vezu sa Šokcima i Bunjercima u Mađarskoj i Vojvodini. Na taj način Šokci i Bunjevci umreženi su na cijelom panonskom prostoru«, kazala je Vera Erl i dodala da je okrugli stol *Urbani Šokci* vrlo brzo dobio međunarodni karakter, jer su uključeni i Šokci i Bunjevci s cijelog panonskog prostora. Svaki okrugli stol, a do sada ih je bilo devet, praćen je tiskanjem zbornika, kojih je sedam, s obzirom na to da su tiskana dva dvobroja. »Cijeli projekt osmislili su znanstvenici, a on je usmjeren u pravcu kulturnih i znanstvenih institucija i na taj način smo i šokaštvu dali onaj značaj koji mu pripada u kulturno-baštinskom krugu Hrvatske«, kazala je Vera Erl.

Zbornik s posljednja dva međunarodna okrugla stola predstavila je jedna od priređivačica dr. sc. **Helena Sablić Tomić**. »U zborniku je tridesetak tekstova, a otvaraju ga tri teksta u povodu 90. objelnice rođenja **Julija Njikoša**. U poglavlju o književnosti **Tomislav Žigmanov** odgovara kako se mogu identitetske

sastavnice i slike svijeta Bunjevaca prepoznati u tri pripovjetke **Veljka Petrovića**. Slijede tekstovi koji se bave šokačkom književnošću, prilozi o tomu što Bunjevci i Šokci znače u povijesti i kulturi. Bunjevci i Šokci u europskom, odnosno panonskom prostoru jesu zaista poticaj na razmišljanje imamo li mi prostora u toj našoj Europi«, dio su sadržaja zbornika koji je predstavila **Sablić Tomić**.

SUNAKLADNIŠTVO

Katarina Čeliković, menadžerica za kulturu Zavoda osvrnula se na početak suradnje sa *Šokačkom granom* i *Urbanim Šokcima*: »Sunakladništvo je rezultat trajnog opredjeljenja naše institucije, opredjeljenje koje sadrži i međunarodnu suradnju sa sličnim institucijama u inozemstvu na području kulture, umjetnosti i znanosti. U Hrvatskoj i Mađarskoj je petnaestak institucija s kojima Zavod surađuje od početka svoga rada 2009. godine.« Prema njenim riječima za razliku od prethodnog zbornika koji je tiskan u 300 primjeraka ovaj posljednji tiskan je u 400 primjeraka, a na 436 stranica među 36 radova je i 11 radova autora iz

Vojvodine. »Gotovo trećina radova djelo su naših autora, a i neki autori iz Hrvatske bavili su se nama. Objavljeni radovi potvrđuju opravdanost pozitivne ocjene o značaju zbornika za mjesni kulturni prostor Hrvata u Vojvodini. Kvaliteti zbornika pridonosi raznovrsnost tematike i heterogenost autora, a što je posebno važno i znanstvena i publicistička relevantnost objavljenih radnji«, kazala je menadžerica Zavoda.

Završnu riječ imala je predsjednica Udruge građana *Urbani Šokci* **Marija Šeremešić**.

»Međunarodni okrugli stol postao je prepoznatljiv kako u Somboru, tako i pokrajinskim tajništvima i Ministarstvu kulture Srbije, koji na natječajima podržavaju ovaj projekt«, rekla je Šeremešić.

Predstavljanje zbornika završeno je uručivanjem zahvalnica koje je Vera Erl u povodu desete objelnice *Šokačke grane* uručila udrugama s kojima surađuju. Zahvalnice su dobili Marija Šeremešić, predsjednik KUDH-a **Bodrog Željko Šeremešić** i **Kata Pelajić**, predsjednica HKUPD-a **Matoš iz Plavne**.

U pratećem programu korizmene i uskrne pjesme pjevale su članice KUD-a **Bodrog**. U povodu pete objelnice od smrti **Josipa Pašića** ulomke iz njegovog romana *Kraj našeg Dunava* čitali su članovi **Bodroga Davor Francuz** i **Vlada Forgić**, a u povodu 95. objelnice od smrti **Stipana Bešlina** njegove pjesme recitali su najmlađi članovi *Urbanih Šokaca* **Emma** i **Ognjen Terzić**.

Promocija zbornika priređena je u, nedavno otvorenom, Pastralnom centru župe Uzvišenja sv. Križa u Somboru, koji je na raspolaganju za organiziranje različitih programa.

Z. Vasiljević

IŠTVANČIĆEV DOKUMENTARAC NA FESTIVALU U MONTREALU

Međunarodna premijera Škverskog kipara

Najnoviji dokumentarni film redatelja **Branka Ištvančića** *Škverski kipar* (iz 2014.) prikazan je u glavnom natjecateljskom programu 33. Međunarodnog festivala filmova o umjetnosti FIFA koji se održava od 19. do 29. ožujka u Montrealu.

Ovo dokumentarističko ostvarenje govori o **Stanislavu Bavčeviću** (1954. – 2009.) škverskom kiparu koji je, radeći u splitskom škveru, inspiraciju za svoje kiparske radove pronalazio u ostacima i otpadnim željeznim

materijalima od gradnje brodova. Autor je spomenika težaku u obliku velike težačke motike, jato galebova u letu na molu splitske marine, Križni put i metalne jaslice ispred splitskog HNK, spomenika klapskim pjevačima u Omišu. Među njegovim djelima ističe se raspelo Isusa Krista, visoko 52 metra i teško 20 tona, koje je u splitskom brodogradilištu postavio uz pomoć triju škverskih dizalica, o čemu je izvijestio i CNN. Iako je iz strojarske struke Bavčević ostao je zabilježen u hrvatskoj suvremenoj umjetno-

sti. U filmu sudjeluje akademski kipar **Kažimir Hraste**, pojedini članovi kipareve obitelji, a glumačku interpretaciju njegova glasa utjelovio je **Nikša Kušelj**. Scenarij filma potpisuju **Damir Sirković** i Ištvančić, snimatelj je **Boris Poljak** te skladatelj glazbe **Dalibor Grubačević**.

Film je nastao u produkciji udruge *Artizana* iz Zagreba, a snimljen je u Splitu uz potporu Dokumentarističkog fonda Grada Splita. Hrvatsku premijeru imao je na prošlogodišnjim Danima hrvatskog filma

u Zagrebu, a prikazan je i na Festivalu mediteranskog filma u Splitu u okviru programa *Ješke* 2014. godine.

Na ovogodišnjem festivalu u Montrealu bit će prikazano oko 250 filmova iz tridesetak zemalja. Inače, na istom festivalu Ištvančić je prošle godine dobio nagradu *Lilian Stewart* za dokumentarni film *Od zrna do slike* koji govori o umjetnosti naive u tehnici slame kojom se bave bunjevačke Hrvatice iz okolice Subotice.

D. B. P.

BEOGRADSKI FESTIVAL DOKUMENTARNOG I KRATKOMETRAŽNOG FILMA

Pregrš filmova iz Hrvatske

Dokumentarac *Goli* hrvatske redateljice **Tihe K. Gudac** otvorio je u ponedjeljak 62. Beogradski festival dokumentarnog i kratkometražnog filma (BFDKF). Radi se o ostvarenju koje je obišlo sve važne festivale u regiji te osvojilo niz nagrada, uključujući *Srce Sarajeva 2014.* za najbolji dokumentarni film i nagradu CEI Međunarodnog festivala u Trstu. Film je istinita

priča vezana za autoričinu obitelj, a govori o strahu i sramu koje su oni osjećali zbog djedova boravka u golotočkom zatvoru. *Goli* je istraživanje na ruševinama prošlosti, mozaik nastao od porodičnih fotografija i intimnih svjedočanstava skupine bliskih ljudi koje je ujedinilo isto mjesto – politički logor *Goli otok* i posljedice koje je ostavio na tri generacije.

Osim *Golih*, na festivalu će u različitim kategorijama biti prikazano još dokumentarnih i kratkometražnih filmova iz Hrvatske: *Potrošeni* **Boruta Šeparovića**, *Rakijaški dnevnik* **Damira Čučića**, *Oluje se uvijek vraćaju kući* **Petra Krelje**, *Prolaz za Stellu* **Ljiljane Šišmanović**, *Ovrha* **Nevena Hitreca**, *Naslovnica* **Silvane Mendušić**, *Svaki dan je Božić* **Ante Zlatka Stolic**, *Autofocus* **Borisa Poljaka**, *Tamo gdje živi* **Nada Daria Bukovskog**, *Generalka* **Jasne Nanut**, *Šetač* **Filipa Mojzeša**. Publika će imati prilike pogledati i animi-

rane filmove *Levitacija* **Marka Meštrovića**, *Glad Petre Zlonoge*, eksperimentalne filmove *A.D.A.M.* **Vladislava Kneževića** i *Amnezijak na plaži* **Dalibora Barića** te studentsko ostvarenje *Nasamo* **Lane Kosovac**.

BFDKF traje do 29. ožujka, a ima tri natjecateljske selekcije – regionalnu *Vidici*, domaću *Dvorište* i međunarodnu *Reflektor*. U okviru njih bit će prikazano 96 filmova, dok će ukupno u svim programima festivala biti 150 ostvarenja.

D. B. P.

OBJAVLJENI REZULTATI NATJEČAJA POKRAJINSKOG TAJNIŠTVA ZA KULTURU I JAVNO INFORMIRANJE

Dva milijuna dinara za hrvatske udruge

Pokrajinsko tajništvo za kulturu i javno informiranje objavilo je rezultate Natječaja za sufinanciranje programa i projekata u oblasti zaštite nematerijalnog kulturnog naslijeđa i suvremenog umjetničkog stvaralaštva nacionalnih manjina – zajednica u AP Vojvodini u 2015. godini. Ovim natječajem, čija je ukupna suma 20.9 milijuna, izdvojena su i sredstva za programe i projekte Hrvata u AP Vojvodini, a u iznosu od 2.050.000 dinara.

Ta su sredstva dodijeljena za ukupno 34 projekta u realizaciji 24 hrvatske udruge. Najveći broj projekata, njih 24, dobio je po 50.000 dinara, šest projekata dobilo je 75.000 dinara, a četiri projekta po 100.000 dinara.

Rezultati natječaja su sljedeći: HKC *Bunjevačko kolo* iz Subotice (Postavljanje kazališne predstave *Ča Grgina huncutarija* – 50.000; Godišnji rad folklornog ansambla – 50.000; Smotra dječjeg folklora *Dužijanica 2015.* – 50.000), UBH *Dužijanica* iz Subotice (Takmičenje risara 2015. – 75.000; *Dužijanica 2015.* – 100.000); UG *CRO MEDIA* iz Subotice (Video zapisi kulturnog stvaralaštva hrvatske zajednice u Vojvodini – 50.000), HLU *CROART* iz Subotice (5. saziv umjetničke kolonije *Stipan Šabić 2015.* – 50.000), HGU *Festival bunjevačkih pisama* iz Subotice (15. Festival bunjevačkih pisama – 100.000; 11. Smotra dječjih pjevača i zborova – 50.000), Hrvatska čitaonica iz Subotice (14. *Dani Balinta Vujkova - dani hrvatske knjige i riječi* – 100.000; 13. Pokrajinski susret pučkih pjesnika *Lira naiva* – 50.000); Katoličko društvo za kulturu, povijest i duhovnost *Ivan Antunović* iz Subotice (Obilježavanje 25. obljetnice društva – 75.000), UG *Urbani Šokci* iz Sombora (Međunarodni okrugli stol *Urbani Šokci 10 Panonija 3 - život na vodi* – 50.000), HKUD *Vladimir Nazor* iz Sombora (Gostovanja u zemlji i inozemstvu – 50.000; Tradicionalne manifestacije HKUD-a u 2015. godini – 50.000), HKPD *Matija Gubec* iz Donjeg Tavankuta (4. Seminar bunjevačkog stvaralaštva – 75.000; 20. Festival dječjeg stvaralaštva *Djeca su ukras svijeta* – 50.000), UG *Tragovi šokaca* iz Bača (Stručni skup *Tradicijsko češljanje Hrvatica u regiji* – 50.000), HKPD *Silvije Strahimir Kranjčević* iz Berega (Smotra tamburaša *Mikini dani* s likovnom kolonijom – 50.000), Festival hrvatskih duhovnih pjesama *Hosanafest* iz Žednika (Hosanafest 2015. – 100.000), HKPD *Jelačić* iz Petrovaradina (Godišnji koncert društva – 50.000; Izvođenje dječje opere *Šumska kraljica* u Hrvatskom narodnom kazalištu u Osijeku – 75.000), HKUPD *Stanislav Prepek* iz Novog Sada (Postavljanje kazališne predstave *Noć bogova* Mire Gavranca – 50.000), HKUD *Ljutovo* iz Ljutova (7. Smotra hrvatskih tamburaških sastava – 50.000) KPZH *Šokadija* iz Sonte (Izrada i popravka narodnih nošnji - seminar i radionica – 50.000), HKD *Šid* iz Šida (Uskršnji običaji za vrijeme korizme - izrada narodnih korizmenih nošnji – 50.000; Žetveni običaji – 50.000), HKPD *Matija Gubec* iz Rume (Redoviti godišnji koncert Velikog tamburaškog orkestra – 75.000; Sudjelovanje na manifestaciji 13. susreti društava *Matija Gubec* u Slavonskom Kobašu – 50.000), HKPU *Zora* iz Vajske (Stručni skup *Život i djelo Josipa Benaka* – 50.000), HKUPD *Dukat* iz Vajske (Narodni običaj - maškare – 50.000), HKUPD *Matoš* iz Plavne (7. Dani Antuna Gustava Matoša i dr. Josipa Andrića – 75.000), HKBUD *Lemeš* iz Lemeša (5. Memorijal Antun Aladžić – večeri amaterske glume – 50.000), Galerija prve kolonije naive u tehnici slame iz Donjeg Tavankuta (Elementi bunjevačke i šokačke tradicije u *Noći muzeja* – 50.000).

Rezultati natječaja dostupni su i na službenim internetskim stranicama Tajništva: www.kultura.vojvodina.gov.rs.

D. B. P.

Temeljem članka 20. Zakona o procjeni utjecaja na životni okoliš (*Sl. glasnik RS* broj 135/04 i 36/2009) Gradska uprava, Tajništvo za poljoprivredu i zaštitu životnog okoliša, Odsjek za zaštitu životnog okoliša i održivi razvoj, Subotica – Trg slobode br. 1.

OBAVJEŠTAVA

Da je podniet Zahtjev za davanje suglasnosti na Studij o procjeni utjecaja na životni okoliš za projekt *Kompleks silosa kapaciteta 9980 m³*, na katastarskoj parceli broj 2145/4 k. o Žednik, Subotica.

Uvid u podatke obavijesti i dokumentaciju iz zahtjeva može se izvršiti u prostorijama Odsjeka za zaštitu životnog okoliša i održivi razvoj, II. kat Stara gradska kuća soba 225 u periodu od 27. 3 do 16. 4. 2015, u vremenu od 10 do 12 sati.

Molimo Vas da svoje mišljenje o podnietom zahtjevu za davanje suglasnosti na Studij o procjeni utjecaja predmetnog projekta na životni okoliš dostavite ovom nadležnom tijelu.

Javna rasprava i prezentacija studije o procjeni utjecaja na životni okoliš projekta *Kompleks silosa kapaciteta 9980 m³* na katastarskoj parceli broj 2145/4 k. o Žednik, Subotica, bit će održana 17. 4. 2015, soba 226. s početkom u 12 sati, u prostorijama Stare gradske kuće.

Blagdan sv. Josipa u Srijemskim Karlovcima

U kapeli Gospe od Mira u Srijemskim Karlovcima 19. ožujka proslavljena svetkovina Sv. Josipa. Svečano misno slavlje predvodio je župnik **Marko Lončar**, a pjevanjem ga uvećao crkveni zbor crkve Presvetog Trojstva u Srijemskim Karlovcima. Tom misom kalendarski počinje niz liturgijskih događanja u kapeli Gospe od Mira.

U propovijedi je župnik Marko Lončar prikazao život svetog Josipa zaručnika Blažene Djevice Marije kao tesara, gdje je u njegovoj radionici glavni šegrt bio Isus. Isus je kod sv. Josipa učio tesarski zanat i svojim životom je sigurno pripremio Isusa za njegovo poslanje. Nakon blagoslova, župnik je čestitao imendan svima koji kao svog zaštitnika slave svetog Josipa. Nakon toga je pozvao vjernike da se poslije večernje mise okupe na druženje u nedavno renoviranom, obnovljenom pastoralnom centru Kapele Gospe od mira.

T. M.

Skupština svećenika Srijemske biskupije

U Biskupijskom pastoralnom centru Srijemske biskupije u Petrovaradinu 16. ožujka održana je skupština svećenika Srijemske biskupije kojoj je predsjedao srijemski biskup mons. **Đuro Gašparović**. Susret je započeo u dvorani za sastanke molitvom i predstavljanjem programa ove svećeničke skupštine. Biskup Gašparović je na početku sjednice pozdravio generalnog vikara mons. **Eduarda Španovića** i sve svećenike, te je podsjetio da u biskupiji već djeluju pojedine strukture suodgovornosti i to na razini odlučivanja je Generalni vikar i Prezbitersko vijeće; na razini usmjeravanja je Zbor savjetnika; na razini ostvarivanja je Biskupijska kurija u čijem je sastavu upravni odsjek i to Biskupski ordinarijat, Biskupijski pastoralni centar, Ekonomsko vijeće i Koordinatorski kolegij. Uz postojeća okupljanja prezbitera te vjernika laika Svećenička skupština predstavlja ambijent susreta i dijaloga čitava biskupijskog prezbitarija o pitanjima koja se tiču života i službe svećenika.

Sjednica je nastavljena prema predloženom i usvojenom dnevnom redu. Tema susreta je bila *Pastoralno djelovanje u župama i druga pitanja*. Naglasak je stavljen na koordinacijski pastoralni rad

na župnoj, dekanatskoj i biskupijskoj razini. Ekonomsko i financijsko poslovanje u župama bilo je posebno naglašeno s obzirom na poteškoće siromaštva i ekonomske kriza na ovim područjima. O problemima i poteškoćama u vezi s ovim pitanjima bit će govora na sjednicama ekonomskog i prezbiterskog vijeća te zbora savjetnika. Ove godine obaviti će se kanonske vizitacije župa te su dogovarani termini za to. Također, bilo je riječi o zdravstvenom osiguranju svećenika rimokatolika u Srijemu koji u nekom smislu predviđa državni zakon. Ima li nekih pomaka po ovom pitanju, pitaju se svećenici i traži se odgovor od nadležnih državnih institucija.

Sjednica je završila uz još neke smjernice i prijedloge za daljnji pastoralni rad u našim župama, dekanatima i biskupiji.

Tomislav Mađarević

Korizmene duhovne večeri u Somboru

U nastavku Korizmenih duhovnih večeri koje priređuje Duhovni centar oca Gerarda, a koje su u znaku 500. objelnice rođenja svete Terezije Avilske, u ponedjeljak, 23. ožujka, otac **Stjepan Vidak**, prior Karmelićanskog samostana u Somboru održao je predavanje *Meditirati o Kristu kako bi ga se nasljedovalo*. »Razmatrati o Kristovom čovjstvu za svetu Tereziju je početak molitve. Čovjstvo Isusa Krista i razmišljanje o tome za Tereziju je silno važno i ona je na svom putu iskusila koliko je to bitno. Nije lako shvatiti kako se Bog koji je duh, koji je savršen, vječan može zatvoriti u ljudsku priliku. Pitamo li se mi uopće kako se moglo dogoditi utjelovljenje? Mislim da o tome premalo razmišljamo. No istina naše vjere jest da je Bog postao čovjekom. Upravo to jest veličina kršćanske vjere i po tome i jesmo posebni – što je Bog sišao na zemlju, on se sagnuo k nama«, kazao je otac Stjepan i podsjetio na dokument Drugog vatikanskog koncila koji kaže: »Sin Božji radio je ljudskim rukama, razmišljao je ljudskim umom, odlučivao je ljudskom voljom, ljubio je ljudskim srcem. Rođen od Marije Djevice postao je po svemu nama sličan, osim po grijehu.«

Otac Stjepan je nazočne podsjetio da smo svi pozvani na svetost, jer naš nebeski Otac je svet, a sveti smo onoliko koliko smo otvoreni njemu, njegovom životu u nama, koliko se ravnamo u svome životu po tome. Jednostavno živjeti svoje zajedništvo s Bogom i u trpljenju i u radosti.

Posljednja ovogodišnja korizmena duhovna tribina biti će održana narednog ponedjeljka, a govorit će otac **Franjo Podgorelec** iz Zagreba.

Z. V.

BLAGDAN SVETOG JOSIPA

U župnoj crkvi sv. Roka u Subotici svečano je proslavljen blagdan sv. Josipa. Misno slavlje predvodio je subotički biskup mons. **Ivan Penzeš** uz koncelebraciju svećenika subotičke biskupije.

VIJESTI

Pobožnost križnoga puta
na subotičkoj kalvariji

Petak 27. ožujka (danas) u 20.30 sati – noćni križni put (potrebno je ponijeti svijeće)

Cvjetnica (nedjelja) 29. ožujka u 15 sati – pobožnost predvode obitelji

Veliki petak 3. travnja u 10 sati – tijekom i nakon pobožnosti prilika za svetu ispovijed

Radost Uskrsa

Drugi po redu mjesečni susret kod franjevac bit će održan u utorak, 31. ožujka, u blagovaonici franjevačkog samostana u Subotici. Cilj susreta je međusobno upoznavanje i širenje Božjih misli, a tema ovoga susreta bit će *Radost Uskrsa*. Kao uvodničari govoriti će pater **Zdenko Gruber** – duhovno viđenje i **Dražen Prčić** – svjetovno viđenje. I ovoga puta vjernici će moći ispričati svoje viđenje Uskrsa, kako ga proslavljaju te se i na taj način pripremiti za dolazak najvećeg kršćanskog blagdana. Tijekom ovoga susreta, nastupit će i zbor sv. Cecilije pod ravnanjem s. **Mirjam Pandžić**. Početak je u 18.15 sati.

Ređenje i Mlada misa

Polaganjem ruku subotičkog biskupa mons. **Ivana Penzeša** u ponedjeljak, 6. travnja, u katedrali bazilici sv. Terezije Avilske s početkom u 16 sati, za svećenika subotičke biskupije bit će zaređen **Siniša Tumbas Loketić**. Svoju mladu misu, mladomisnik će slaviti u župnoj crkvi Isusova Uskrsnuća u Subotici u nedjelju, 12. travnja, s početkom u 17 sati.

Ž. V.

Piše: dipl. theol. **Ana Hodak**

Nedjelja Muke Gospodnje ili Cvjetnica početak je Velikog tjedna, početak kraja Isusovog ovozemaljskog života i dovršetka Božjeg spasenjskog plana.

NEDJELJA KONTRASTA

Liturgija Cvjetnice ujedinjuje u sebi dvije suprotnosti. Ona nas prvo vodi kroz događaj Isusovog svečanog ulaska u Jeruzalem u kojem ga narod s velikim oduševljenjem dočekuje, slavi ga i kliče mu. Kada bi se na tome zaustavili bez osvrta na događaje koji su uslijedili rekli bismo da je narod konačno prepoznao u Isusu dugo očekivanog Mesiju. Međutim, liturgija nas kroz navještaj Muke podsjeća na zaokret koji će se ubrzo dogoditi. Svečani povici »Hosana! Hosana!« postat će uskoro bezdušan zahtjev »Raspni ga, raspni!«, kao što će se svečana povorka koja kličući prati Mesiju vrlo brzo pretvoriti u povorku koja kroz ulice istog grada prati Isusa prema Golgoti. Narod je pokazao tako svu svoju prevrtljivost i nepostojanost koja ide od slavljenja do razapinjanja.

U toj nedjelji kontrasta koja objedinjuje slavu i poniženje, ushićenje i odbacivanje, jedini postojan je Isus koji korača svojim mesijanskim putem bez obzira na raspoloženje naroda. Ni iskazana radost i ubrzo pokazan prezir naroda nije ga pokolebao u ostvarenju Božjeg spasenjskog plana za nas grješnike. Iako moćan Božji Sin dopustio je da ga oni koji misle da su moćnici

Od slavljenja
do osude

ismiju i ponize, da njega koji je Spasitelj prikažu i osude kao razbojnika. Njegova ljubav bila je, a i sada je, veća od ljudske zloće, zato je dopustio da se na njemu ostvari davno najavljeno proroštvo: »Klikni iz sveg grla, Kćeri sionska! Viči od radosti, Kćeri jeruzalemska! Tvoj kralj se evo tebi vraća: pravičan je i pobjedonosan, ponizan jaše na magarcu, na magaretu, mladetu magaričinu« (Zah 9, 10).

Za vrijeme svog javnog djelovanja Isus je često bio neshvaćen. Mnogi su od njega imali drukčija očekivanja, jer se njihova slika Mesije nije podudarala s Isusovim nastupom. Međutim, tek ovim svečanim ulaskom u Jeruzalem svi ti kontrasti se zaoštavaju. Isus zna da će nakon ovog zanosnog klicanja mase uslijediti muka i križ, ali isto tako zna da je to jedini put do slave koju mu je namijenio Otac, kao i jedini put za spasenje ljudi. Zato Isusa ne može pokolebati ni Herod ni Pilat, ni muka koja ga čeka. Zato ne sklapa s ljudima kompromise, nego dopušta njihovo okrutno ponašanje, jer nakon što sve to prođe on će spasiti grješnike koje toliko ljubi i sam će biti proslavljen.

CVJETNICA U VJERI

U životu vjernika često se događa Cvjetnica. Koliko smo puta bili poput ovog naroda i prvo slavili Boga, a onda ga odbacivali, osuđivali prevrtljivost ovog naroda, a i sami bili prevrtljivi, ustvari se uvijek priklanjali masi. Podložni smo tome da prihvaćamo Boga onda kada ga prihvaća većina koja nas okružuje, a i da ga odbacujemo ako ga većina odbaci. U svemu pa i u vjeri ljudi prate trendove. No, vjera ne trpi praćenje trendova, Bog želi

uvijek biti »u trendu«, jer kad se budu zbrajala naša djela pred licem Božjim gledat će se kad smo ga odbacili a kad prihvatili. I među svjetinom koja prvo kliče Isusu, pa ga onda šalje na križ bilo je mnogo onih koji su se jednostavno priklonili mišljenju većine, bez mnogo vlastitog razmišljanja. Vjera traži postojano prijanjanje uz Boga kao što je Krist bio postojan u izvršenju svog mesijanskog poslanja.

Sklapanje kompromisa s ovim svijetom nije moguće, jer ili Boga prihvaćamo ili odbacujemo, ne možemo biti kršćani samo povremeno, nego ili to jesmo ili nismo. Ako jesmo, to znači prihvaćati Krista i kada ga drugi odbacuju, stajati pod njegovim križem poput Ivana, i kada su se svi razbježali jer se boje što će reći oni koji ga osudili. To znači bez straha od okoline poput satnika priznati: »Ovaj čovjek uistinu bijaše Sin Božji!« (Mk 15, 39).

Biti vjernik nije danas popularno. Vjernicima se zamjera da su staromodni, konzervativni i sl. Dopustiti da nas prozivke onih koji Krista odbacuju pokolebaju u našoj vjeri dovodi nas u situaciju da smo poput ovih koji Krista prvo slave a onda odbacuju. Ali, to je kušnja pred koju nas Bog stavlja želeći provjeriti jesmo li uistinu njegovi ili smo se priklonili svijetu. U želji da se uklopimo, da budemo prihvaćeni i uvažavani u društvu nekada je ova kušnja prevelika i pod njenim teretom pokleknemo. No, imajući pred očima Isusov križni put koji je prošao samo radi našeg spasenja trebamo pronaći snagu i način da se odupremo želji priklanjanja svijetu i ostanemo uz Krista. Tako ćemo uvijek biti oni koji svome Mesiji kliču: »Hosana! Hosana!«

**MINI INTERVJU: DRAŽEN DULIĆ,
ZALJUBLJENIK U FOTOGRAFIJU**

Portreti su moja specijalnost

Mladi Đurđinčanin **Dražan Dulić** sve je zapaženiji po svojim fotografijama. Kvaliteta njegovih radova postala je najbolja preporuka za fotografske angažmane, ali kako sam kaže živjeti od fotografije u Srbiji je praktično nemoguće.

Otkud zanimanje za fotografiju?

Bilo je to prije pet godina. Prvo sam slikao prirodu i grad, pa sam te fotke stavljao na Facebook i tako su ljudi prepoznali kvalitet mojih uradaka i počeli me zvati da im fotografiram rođendanske proslave punoljetstva i tako je sve počelo...

Prvi fotografski aparat?

Canon 550D i još radim s njim jer me dobro služi, ali planiram uzeti neki noviji Canon.

Šta je tvoja specijalnost u fotografiranju?

Najviše volim fotografirati portrete, ali to je slabo plaćeno, pa najviše radim 18-te rođendane, krštenja, mature i ostala slavlja.

Da li više voliš kolor ili crno-bijelu fotografiju?

Više volim kolor fotografiju. Vrlo rijetko kada fotografiram u crno-bijeloj tehnici.

Imaš li fotografskih planova u životu?

Volio bi živjeti od fotografije, ali to je u Srbiji nemoguće jer je slabo plaćeno. Iskreno, što se tiče fotografije baš i nemam neke planove za budućnost, izuzev daljnjeg razvijanja ovog zanimljivog hobija.

KUTAK ZA IGRICE

WORLD OF TANKS (Svijet tenkova)

Kompanija Wargaming.net napravila je 30. listopada 2010. godine računalnu igricu *World of Tanks* (hrv. *Svijet tenkova*). Igrica je simulacija tenkova i tenkovskih borbi iz Drugog svjetskog rata i igraju je igrač protiv igrača. U igrici ima 140 tenkova iz bivšeg Sovjetskog Saveza, Francuske, bivše Njemačke, tenkovi iz Amerike i iz Japana. Igrica je ušla u Guinnessovu knjigu rekorda 2011. godine oborivši rekord u kategoriji od najviše igrača na MMO serveru. Taj rekord je oboren s više od 105.000 igrača na evropskom MMO serveru, 13. travnja 2012. godine. U 2012. godini uvedeni su tenkovi iz Ujedinjenog Kraljevstva i Kine, a prosinca 2013. iz Japana.

U igrici *World of Tanks* postoji šest načina igre:

- napad, trajanje 10 minuta, cilj - zauzimanje neprijateljske baze,
- obrana, trajanje 10 minuta, cilj - obrana prijateljske baze,
- standardna bitka, trajanje 15 minuta, cilj - zauzimanje neprijateljske baze,
- bitka u susretanju, trajanje 10 minuta, cilj - zauzimanje baze,
- timska borba, trajanje 15 minuta, cilj - zauzimanje neprijateljske baze.

Alternativni svršetak svakog od načina igre je uništavanje neprijateljskog tima, jer tada nema bitke koje bi se odvijale. Postoje još i klanske bitke. Klanske bitke se sastoje od modova igara napad, bitka u susretanju i standardna bitka, razlika od standardne bitke je u tome što samo klanovi mogu sudjelovati. Postoji i Klanska mapa koja pokazuje koji klan posjeduje koji teritorij (koji je osvojio pomoću bitaka u kojima je sudjelovao i pobijedio). U igri se poslije bitke dobivaju iskustveni poeni koji služe za izučavanje (kupovinu) novih tenkova. U trening bitkama se ne osvajaju iskustveni poeni. Igrica je, prije svega, zabavnog karaktera, a što je možda najbitnije, možete je igrati besplatno. Na Youtube kanalima raznih iskusnih *gamera* možete naći tutorijal video klipove gdje se detaljnije pojašnjava stil igre, kao i prednosti i mane raznih tenkova. Za one s dubljim džepom postoji i *premium* sekcija gdje se mogu kupiti tenkovi koji nisu dostupni igračima u standardnim profilima, kao i razni dodaci opreme, te i *premium* nalog pomoću kojeg ostvarujete veći postotak iskustva tijekom igranja partija. Uzimajući u obzir trud i vrijeme koje je uloženo u ovaj projekt, možda i treba nagraditi razvojni tim s povremenim kupovinama u *premium shop-u*. Link do njihovog sajta je sljedeći: <http://worldoftanks.eu>. Topla preporuka svima koji vole povijest, tenkove, natjecateljski duh, a prije svega dobru razonodu.

Preporučio: Wiener_schnitzell

TV PREPORUKA

SUBOTA, HRT1 20.05

THE VOICE – Najljepši glas Hrvatske

*U najvećem glazbenom showu The Voice –
Najljepši glas Hrvatske publika,
uz mentore, sudjeluje u odlukama*

Nakon prve emisije uživo showa *The Voice – Najljepši glas Hrvatske* mentori Jacques Houdek, Indira Levak, Tony Cetinski i Ivan Dečak, zajedno s petim mentorom – publikom, odabrali su osmero sjajnih pjevača koji ostaju u natjecanju. To su Alen Bičević i Sara Barbarić iz Tonyjevog tima, Ema Gagro i Nina Kraljić iz Jacquesovog tima, Karlo Cvetković i Bruna Oberan iz Indirinog te Elena Stella i Mahir Kapetanović iz Ivanovog tima.

Emisija je obilovala odličnim i energičnim izvedbama zahtjevnih pjesama, vrlo emotivnim trenucima i teškim rastancima. Iako gledatelji i slušatelji sudjeluju u odlukama, mentorima je sve teže odabrati među podjednako izvrsnim talenatima.

Podsjetimo, nakon audicija i dvoboja u posljednju fazu natjecanja ušla su 24 probirana pjevača, po šestoro iz svakog tima. Dvanaestero ih je nastupilo u prvoj emisiji uživo, po troje iz svakog mentorskog tima. Ostalih dvanaestero, koji su svojim kolegama i prijateljima bili podrška iz studija, gledat ćemo ove subote.

Osam je slobodnih mjesta, a za ostanak u showu boriće se Ana Opačak, Tomislav Užarević i Mateo Resman iz Indirinog tima. Preostalih troje iz Ivanovog tima su Dario Došlić, Marin Jurić Čivro i Iva Gortan. Jacquesov muški dio tima koji ćemo gledati uživo čine Dino Petrić, Pjerino Ružević i Egon Marić. Tonyjev tim čine Božidarka Matija Čerina, Iva Ajduković i Jure Brkljača.

Hrt.hr

27. ožujka 2015.

VRIJEDI PROČITATI

Ivica Prtenjača: *Brdo*

Dobitnik nagrade VBZ-a i TISAK Medije za najbolji roman prošle 2014. godine bio je **Ivica Prtenjača** za prozno djelo pod nazivom *Brdo*. U kratkom (150 stranica), ali vrlo sažetom obliku pripovjedač i ujedno glavni protagonist opisuje svoju iznenađujuću odluku da napusti život velegradskih (zagrebačkih) okvira i bogati kulturni život ispunjen brojnim izložbama, promocijama, i svemu što čini poslovni svijet jednog PR-a, i zamijeni ga monotonim, prije svega pustinjačkim životom čuvara otoka od požara. Životom u kojem mu na vrhu otočkog brda jedino društvo, u većem dijelu ove zanimljive priče, društvo prave jedan pas i ostarjeli magarac. Vještom spisateljskom rukom i istančanim osjećajem za vjerno oslikavanje nekoliko sporednih likova koji se pojavljuju tijekom njegovog tromjesečnog robinzonovskog bitisanja, autor dočarava znatno širi koncept percepcije suvremenog društva u svojevrsnom kontrapunktu osobnog dobrovoljnog izgnanstva iz civilizacijskog, građanskog svijeta kojemu je do jučer vrlo aktivno pripadao.

Prolazeći osobnu katarzu, otočni požarni uspješno obavlja svoju izviđačku dužnost, ali se pritom sve vrijeme lagano peče na vreloj ljetnoj temperaturi i intimnoj vatri u kojoj sagorjeva njegov dosadašnji smisao života.

D. P.

PJESMA ZA DUŠU:

Guštan

Uvik san tija bit flegmatik,
moš mislit kakav lik
za mrtav ladan bit
Insoma ,ispa san lunatik, tako kažu,
pasi laju, svi sve znaju

Jeman u skartoc gofa na fete,
uvik marendan sam,
s nekin bi obidva
Kad bi te zva bil bi mi dosla
Znan to i sam, da berlav san

Tija bi ti nešto reć,
ako nisi čula već

I guštan, i guštan i guštan
karat se ja sa svima,
takve san race, takvi soj
I guštan, i guštan i guštan,
uvik san vanka skvare
malo san lud i puno svoj
I guštan, i guštan i guštan,
godine tilo kvare,
miran san samo kad san tvoji.

Izvode: Tonči Huljić i Madre Badessa

Pod turskom vlašću

Latinska crkva, Gornji Matejevac kod Niša – naziv prema Dubrovčanima koji su je koristili u 16. stoljeću

U osvojenim područjima Turci su pozivali dubrovačke trgovce da dođu u njihove gradove jamčeći im slobode. Dok je **Murat II.** opsjedao Smederevo, kasnije i Beograd izdao je povelju Dubrovčanima o slobodi trgovine. I nakon prelaska Smedereva pod tursku vlast u njemu se održala dubrovačka kolonija. Unatoč tome što su imali jamstva sultana i mogućnost nesmetanog djelovanja i življenja pod turskom vlašću, vjerojatno zbog kršenja tih prava, dubrovačka vlada je 1439. godine poručivala svojim građanima u Novom Brdu koji je bio pod još nezauzetim dijelom srpske Despotovine da u slučaju turskog napada ustraju i junački ga brane kako su to i prije činili. Dubrovačka kolonija u Novom Brdu bila je specifična po tome što su mnogi njezini građani tamo živjeli stalno, imali su nepokretnu imovinu iz čega je prema nekadašnjem sporazumu sa **Stefanom Lazarevićem** iz 1405. slijedila njihova obveza u sudjelovanju u obrani grada. Dugrovački građani koji nisu imali nepokretnu imovinu u

gradu imali su mogućnost odlučiti žele li ili ne žele sudjelovati u obrani. Staleški odnosi dubrovačkih građana koji su postojali u Dubrovniku prenijeli su se i u Novo Brdo, vjerojatno i u druge kolonije pa dolazi do sporova između pučana i vlastele. Pučani koji su prezirali vlastelu, i budući da su bili u većini, za kapetane su birali samo pučane, što je dubrovačka vlada odbila i imenovala kapetane iz redova vlastele.

DUBROVAČKA DIPLOMACIJA

Vodeći višestruku politiku Dubrovčani su lobirali kod sultana da zaštiti njezine građane u slučaju zauzeća srpskih gradova. Svjesni turske nadmoći prilagođavali su se nastalim okolnostima te vode samostalnu politiku, što je od 1358. godine Dubrovnik praktički i bio, samostalna republika iako je formalno priznavao vrhovništva okolnih moćnijih država. Neposredno pred zauzeće Beograda dubrovački poslanici su zatekli **Sujeljmana II.** i Portu u opsadi gdje su im potvrđene povlastice i carine koje moraju

plaćati. Za turske vlasti djelovale su kolonije, neke s manjim prekidima, u Novom Pazaru, Krupnju, Livdanu (na Kopaoniku), Leskovcu, Prokuplju, Kruševcu, Užicu, Valjevu, Nišu, Beogradu itd. Jedna od najbogatijih i s najvećim brojem obitelji bila je u Prokuplju, gradu koji je u to vrijeme bio veći i značajniji primjerice od Niša, a nalazio se na povoljnom geografskom položaju. Sredinom XVII. stoljeća u Prokuplju je živjelo 90 dubrovačkih trgovaca koji su posjedovali 50 dućana, 31 kuću i 30 vinograda. Tragovi postojanja te kolonije sačuvani su u nazivu dijela grada *Carina* gdje je bila dubrovačka kolonija, *latinska crkva* i dubrovačko groblje pored nje. U Novom Pazaru su imali crkvu i kapelana, a u razdoblju prosperiteta sredinom XVII. stoljeća imala je oko 200 dubrovačkih građana. Prema broju dubrovačkih građana, kao i ostalih katolika (iz Bosne i dr. zemalja) bila je jaka beogradska kolonija. Katoličkih crkava ili privatnih kuća koje su služile u tu namjenu bilo je i u drugim gradovima, a postojala su i dubrovačka groblja

u sredinama gdje su bili brojniji i trajnije obitavali (npr. Niš, Beograd). U naseobinama pod turskom vlašću tijekom XVI., XVII. i XVIII. stoljeća vlastela se javlja rjeđe, kao i izrazito bogati pučki sloj. Stanovništvo u njima uglavnom predstavljaju pripadnici siromašnijeg građanskog sloja. Unutar svojih naseobina živjeli su načinom kojim su navikli u Dubrovniku. Držali su do svojih običaja, prakticirali su katoličke vjerske obrede, a dio svoje imovine ostavljali bi crkvi nakon smrti. Osim trgovinom bavili su se nekim obrtima te kreditiranjem drugih trgovaca i domaćeg stanovništva. Bez dušobrižništva katoličkih svećenika jedan dio starih katolika rudara prešao je na islam ili pravoslavlje, napose nakon jačanja obnovljene Pečke patrijaršije. Carski kajmekan naredio je 1575. da kadije ne vjenčavaju katolike u Prijepolju i drugim mjestima Podrinja iz čega možemo zaključiti da je u to vrijeme još bilo katolika na tom području.

(Preuzeto sa sajta Hrvatskog nacionalnog vijeća)

Ukradeno dijete

Fotografija je snimljena u Sonti, proljeća 1950. godine. Na njoj su majka **Ana** starosti dvadeset tri godine i kći **Ruža** starosti šest mjeseci. Majka je u tradicionalnoj »svagdanjoj nošnji«, bluzi, suknji i pregači, *pregaču*. Obuvena je u rukom od vune ispletene na jednu iglu s kukicom, *štrikane ljope*. Na glavu je stavila (*povezala se*) tamnu maramu, *maranku*. Na njoj nema nikakvog nakita npr. *crvenog zrnja*, koji je bio nezaobilazni detalj u nošnji Šokica iz Sonte u uobičajenim okolnostima.

Dijete je u haljinici, *aljinice*, obučeno u također ručno ispletene *ljope*, koje su se plele na četiri kratke igle, a poslije se izvezle s vunom u raznim bojama. To su *merkovane ljopice*. Na vratu dijete nosi ogrlicu *crveno zrnje*, naslijeđeno od mame. Na ručici nosi crvenu trakicu ili pamučni konac koji se stavljao djeci kao zaštita od uroka.

BOLNIČKI POSJETI

Majčina crna marama je znak njene neizmjerne žalosti za osamnaestomjesečnim sinom koga je izgubila tijekom protekle jeseni, samo nakon dva tjedna, pošto je rođena djevojčica na fotografiji. Te zime obitelj je sustigla još jedna nedaća. Anin muž se razbolio od tuberkuloze *sušice* i ležao je u bolnici u gradu. Nakon par mjeseci i kćerkica s fotografije se razboljela od upale pluća i ona je morala u bolnicu. Smještena je samo kat više iznad očevoog odjeljenja.

Ana je dolazila u posjet svojim milima, vlakom, svake nedjelje i četvrtka kako su tadašnji bolnički propisi nalagali. Supruga i kćer je mogla vidjeti samo ponasob, jer tuberkulozni otac nije smio biti u kontaktu s djetetom zbog zaraze. Tako je Ana svaki put bila na mukama, kod koga prvo ići u posjet i kod koga se i koliko zadržati.

Majka Ana s kćerkom Ružom

Jednom prilikom kad je stigla sa svekrvom u posjet kćeri, zatekla ju je razbijenog i krvlju umusanog nosića i s kvrgama na glavi. Dijete se spotalo na predugu spavaćicu, padalo i udaralo o stranice željeznog kreveta.

Prvo je pružila kćeri čašu s vodom, koja iako nije bila vična pijenju vode iz čase, iskapila ju je do dna. U majčinoj glavi su se stvorile slike žeđanja i gladovanja njenoga djeteta. Tko zna koliko je dugo dijete bilo bespomoćno,

možda ju nitko cijele noći nije obišao, jer su s usana i obraza otpadali komadići sasušene krvi. Odmah je stvorila plan. Ukrasti dijete! Moliti liječnike za otpust tada nije vrijedilo.

KIDNAPIRANJE DJETETA

Bolesnici su morali ostajati u bolnici, po zakonu, do potpunog izlječenja. Ana je neopaženo uzela dijete iz krevetića i zajedno sa svekrvom sišla u predvorje bolnice. Iza vrata koje je pridržavala svekrva, skinula je s kćeri spavaćicu, stavila ju uza se na gola prsa i umotala svojim džemperom i kaputom. Svekrvi je pružila krvavu spavaćicu i ne obazirući se na njeno negodovanje, rekla: »Idite, Vi majko, gore, sačekajte sestru i dajte ovu opravu. Nemojte ništa govoriti, samo recite da ste ovo našli.«

Rečeno, učinjeno! Medicinska sestra se neprijatno iznenadila. Uzbudeno je povikala: »Ukrali su dijete! Ukradeno je dijete!«

U toj gužvi svekrva je potajice izašla iz bolnice i požurila na željezničku postaju gdje se Ana već krila s djetetom.

Željeznička postaja je tada imala odjeljak za majke i djecu, međutim, Ana se nije usudila ući. Otišla je iza zgrade, podojila kćer i skrivala se cijeli dan. Kad bi izdaleka primijetila miliciju skrile bi se sve tri u željeznički toalet. Bio je travanj, hladno vrijeme, ali Ani nije bilo hladno. Ljubav prema djetetu je nadjačala sve druge potrebe. U bolnici je suprug morao izgladiti stvar.

Dalji životi majke i kćeri su tekli već uobičajenim životnim tokovima, s radostima, tugama, uspjesima i neuspjesima. Ostale su čvrsto podupirući jedna drugu sve do prerane (kaže kćer) Anine smrti. Umrula je s 66 godina.

Ova fotografija je nastala po dolasku iz bolnice kad je dijete prizdravilo.

Ruža Silađev

Zašto? Kako? Molim?

Svjetski dan kazališta

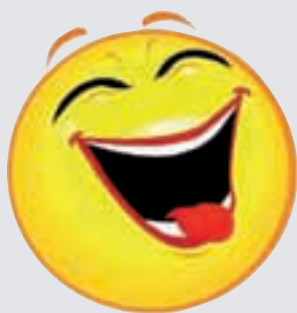
Svjetski dan kazališta obilježava se 27. ožujka. Ovaj Sprojekat pokrenuo je Internacionalni teatarski institut s ciljem povezivanja kazališnih ljudi te lakšeg protoka informacija. Kazalište je kulturno umjetnička ustanova, namijenjena održavanju priredbi

scenske umjetnosti. Postoji od davnina, kao rezultat ljudske sklonosti pričanju priča, a nastalo je u antičkoj Grčkoj iz rituala koji su se održavali u čast boga Dioniza. Iako mi kada odemo u kazalište ne vidimo uvijek sve one koji su u njemu aktivni i uposleni, u kazalištu sudjeluje velik broj djelatnika. Oni se dijele na umjetničko osoblje, tu spadaju glumci, redatelji, dramaturzi, kostimografi..., na tehničko osoblje rekviziteri, šaptači i dr., te administrativno osoblje kazališta, gdje spadaju službenici, blagajnici i drugi.

Međunarodni dan šale

Sigurna sam kako svi čekate 1. travanj, kako bi mogli cijeli dan zbijati šale, no morate biti oprezni kako ne bi svoje bližnje nečim i uvrijedili. Zapravo ovoga dana (1. travnja) se obilježava Međunarodni

dan šale, koji seže daleko u povijest, no njegovo porijeklo nije poznato. U nekim zemljama, kao na primjer u Velikoj Britaniji, Australiji i Sjevernoj Africi, šale se zbijaju samo do podneva, onaj tko nastavi sa šalama nakon podneva, naziva se »travanjska budala«. U velikoj većini zemalja diljem svijeta šale se zbijaju cijeli dan. Pa tko voli neka izvoli!

DAN ŠKOLE U SONTI

Pozdrav pjesniku i proljeću

Učenici OŠ *Ivan Goran Kovačić* iz Sonte, koja od 1951. godine nosi ime ovog poznatog hrvatskog pjesnika, priredili su u petak, 20. ožujka, svečani program obilježavanja Dana škole i rođendan pjesnika po kojem je dobila ime. Proslavi su, pored učenika, roditelja i nastavnika, nazočili i najviši predstavnici lokalne uprave te ravnatelj i prosvjetni radnici ostalih osnovnih i srednjih škola s područja općine Apatin. Na početku priredbe ravnatelj **Zvonko**

Tadijan pozdravio je sve nazočne i podijelio priznanja učenicama **Jeleni Mihalek**, **Anđeli Klecin** i **Leoni Šokac**, koje su na dosadašnjim natjecanjima u znanju na općinskoj razini osigurale plasman na regionalna natjecanja. Ravnatelj im je poželio sreću u daljim natjecanjima i najavio bogat program učenika svih generacija škole.

I. A.

Obilježen Svjetski dan poezije u Šidu

Svjetski dan poezije obilježava se širom svijeta od 21. ožujka 1999. godine, skada je UNESCO ovaj datum proglasio danom obilježavanja značaja i ljepote pisanja poezije s ciljem promicanja njenog čitanja, pisanja, objavljivanja i proučavanja širom svijeta. Na proglašenju ovog važnog dana rečeno je da treba odavati priznanje i podsticaj nacionalnim, regionalnim i internacionalnim poetskim pokretima. S istim ciljevima učenici i nastavnici OŠ *Sremski front* već duži niz godina prigodno obilježavaju ovaj dan. Ove školske godine za sve ljubitelje poezije priredbu je organizirala nastavnica engleskog jezika **Marija Erić**. Kroz program su se recitiranjem, pjevanjem i plesom predstavili svi jezici koji se izučavaju u ovoj osnovnoj školi: srpski, engleski, njemački, slovački, rusinski. Svi su oni i ranijih godina sudjelovali u obilježavanju Svjetskog dana poezije, ali su im se ove godine priključili i učenici koji imaju priliku pohađati hrvatski jezik s elementima nacionalne kulture te su stihove recitali na svome materinjem jeziku. **Lidija Vaht** i **Ivan Biljanić** učenici petog razreda rado su se uključili u ovaj program i kao predstavnici hrvatskog jezika recitali su stihove pjesme *Sreća* pjesnika **Ivice Vanje Rorića**, a Ivan recitaciju *Čitanje* **Tonea Pavčeka**.

A. H.

Zavidan uspjeh tamburaša

Muzička škola u Subotici može i treba biti ponosna na svoje učenike, a ovoga puta napose na tamburaše, koji su se s natjecanja vratili s jedanaest prvih nagrada. Naime, prema riječima profesorice **Mire Temunović** 11. ožujka održan je *XII. Festival vojvođanske tambure*, koji je ove godine bio u osnovnoj Muzičkoj školi u Kuli. Na ovome natjecanju sudjelovalo je osam Muzičkih škola iz Vojvodine, a Muzička škola iz Subotice se predstavila s 9 solista, komornim sastavom i dječjim tamburaški orkestrom. Svi su osvojili prve nagrade, dakle svih devet solista te komorni sastav i orkestar.

Učenici koji su osvojili prva mjesta su:

u klasi prof. **Mire Temunović** – **Marko Kujundžić**, **Magdalena Temunović**, **Marko Parčetić** i Dječji tamburaški orkestar škole u klasi prof. **Vojislava Temunovića** – **Marko Grmić** i **Matija Mamužić** u klasi prof. **Sonje Berta** – **Ivan Ivanković Radak**, **Ivana Mačković** i **Ines Bajić** u klasi prof. **Milana Pridraškog** – **Nenad Sanader** i komorni sastav srednje škole

U okviru ovoga natjecanja održan je i revijalni koncert na kome su nastupili prvonagrađeni iz svih kategorija koji su se predstavili publici. Članovi *Rotary kluba* iz Kule također su bili u publici i oni su donirali, točnije kupili tamburu – primu, koju su darovali po njima najboljem tamburašu. Ova nagrada – prima pripala je **Marku Parčetiću**.

REPUBLIČKO NATJECANJE

Nekoliko dana kasnije, 17. ožujka održano je republičko natjecanje Muzičkih i Baletskih škola Srbije. Na ovo natjecanje, u kategoriji orkestara išao je i Dječji tamburaški orkestar koji je osvojio prestižno prvo mjesto s 97 poena. Od 17 orkestara u ovoj kategoriji nastupili su još i simfonjski orkestri, gudački, tržački i orkestar harmonika. Jedini orkestar koji je imao više poena (100) i koji je osvojio laureat bio je orkestar Muzičke škole za talente iz Čuprije.

**PETAK
27.3.2015.**

06:55 Dobro jutro, Hrvatska
07:00 Vijesti
07:05 Dobro jutro, Hrvatska
09:20 Hanna, slušaj svoje srce - telenovela
10:12 Željeznice pod zastavom dvoglavog orla, dokumentarni film
11:05 Dr. Oz, talk show
12:00 Dnevnik 1
12:25 Boja strasti, telenovela
13:10 Svaki dan dobar dan: Putujem i učim
13:40 Labirint
14:25 Ekumena: Uskrs - temelj kršćanstva
14:55 Pozitivno
15:20 Kulturna baština
15:35 Znanstveni krugovi
16:00 Da, ministre (3B) - specijal: Party Games, humoristična serija
16:35 Hrvatska uživo
17:43 I to je Hrvatska
17:57 Iza ekrana
18:30 Javna stvar
19:00 Dnevnik
20:00 Ciklus James Bond: Zrno utjehe, britansko-američki film
21:50 Dnevnik 3
22:20 Otvoreno
23:10 Noćna kavana
00:00 Ubij Irca, američki film - Filmski maraton
01:45 Vrijeme za sjećanje, američki film (R)
03:10 Da, ministre (3B) - specijal: Party Games, humoristična serija
03:40 Svaki dan dobar dan: Putujem i učim
04:10 Ekumena: Uskrs - temelj kršćanstva
04:40 Dr. Oz, talk show
05:25 Hrvatska uživo
06:30 Dolina sunca, telenovela

05:55 Generalna špica - zastava, himna
06:00 Juhuhu
09:00 Amazonske divovske vidre, dokumentarni film (R)
10:00 Action Man, serija
10:25 Puni krug
10:40 Ni da ni ne: Odijevanje u javnim prostorima
12:00 Dok vas nije bilo, dokumentarna serija
12:40 Okusite Australiju s Lyndy Milan, dokumentarna serija
13:05 Povratak Sherlocka

Holmesa, serija
14:00 Vrijeme za sjećanje, američki film
15:35 Draga Genevieve, dokumentarna serija
16:00 Regionalni dnevnik
16:30 Slatki svijet Charlyjevih anđela, dokumentarna serija (R)
17:00 Amazonske divovske vidre, dokumentarni film
18:00 Kod Sunca u šest
19:00 Juhuhu
20:00 Dobra žena, serija
20:45 Vrijeme na Drugom
20:49 Senzacija: Priča o Tommyju grupe Who, glazbeno-dokumentarni film
21:50 Viši inspektor Banks
23:25 Zločinački umovi, serija
00:10 Garaža: Oridano Gypsy Jazz Band
00:40 Coffin Rock, australsko-novozelandsko-britanski film (R)
02:10 Noćni glazbeni program

05:20 RTL Danas, (R)
06:00 Virus attack
06:15 Tenkai vitezovi
06:45 Timon i Pumbaa
07:10 Sve u šest, magazin (R)
07:40 Pet na pet, kviz (R)
08:30 TV prodaja
08:45 Hitna služba, serija (R)
09:45 TV prodaja
10:00 Pomorska ophodnja, akcijska serija
10:55 Pomorska ophodnja, akcijska serija
11:55 TV prodaja
12:10 Hitna služba, serija
13:05 Shopping kraljica, lifestyle emisija (R)
14:05 Vatre ivanjske, serija (R)
15:10 Tri, dva, jedan - kuhaj!, kulinarski show (R)
16:30 RTL Vijesti
17:00 Shopping kraljica, lifestyle emisija
18:00 Sve u šest, magazin
18:30 RTL Danas,
19:15 Pet na pet, kviz
20:00 Tri mušketira, igrani film, avanturistički
22:15 Besmrtnici - TV premijera, film, akcijski
23:05 Eurojackpot
23:10 Besmrtnici - TV premijera, film, akcijski
00:25 Piranha 3D, igrani film, horor komedija
02:05 Sjena, igrani film, kriminalistički
03:40 RTL Danas, (R)
04:25 Kraj programa

**SUBOTA
28.3.2015.**

07:35 Kinoteka - ciklus klasičnog vesterna: Dim revolvera, američki film
09:05 Normalan život
09:55 Kućni ljubimci
10:30 Subotom ujutro
12:00 Dnevnik 1
12:25 Veterani mira
13:10 Duhovni izazovi
13:45 Prizma
14:35 A Taste of Romance, američki film
16:20 Potrošački kod
16:55 Seoska gozba, gastroputopis
17:45 Manjinski mozaik: Došli, da bi ostali
18:00 Lijepom našom: Labin
19:00 Dnevnik
20:00 LOTO 7/39
20:05 The Voice - Najljepši glas Hrvatske
21:45 Vikinzi, serija
22:45 Dnevnik 3
23:05 Australija, australsko-američki film - Filmski maraton
01:45 Dim revolvera, američki film - Filmski maraton
04:15 Reprizni program
04:23 Duhovni izazovi
04:53 Veterani mira
05:38 Prizma
06:23 Lijepom našom: Labin

05:40 Generalna špica - zastava, himna
05:45 Biblija
05:55 Juhuhu
08:55 Laboratorij na kraju svemira: Proždrljiva boca
09:05 Dotaknuti sunce: Dar, australski film za djecu
11:00 Glee, serija
13:10 Lidijina kuhinja, dokumentarna serija
13:36 Svijet vrtlara, dokumentarna serija
14:05 Ciklus James Bond: Zrno utjehe, britansko-američki film
15:50 Subotom ujutro
17:05 Dječja usta: Glazbenici 2
17:20 Nogomet, kvalifikacije za EP 2016 - emisija
17:50 Nogomet, kvalifikacije za EP 2016: Hrvatska - Norveška, prijenos
19:50 Nogomet, kvalifikacije za EP 2016 - emisija
20:15 Top Gear (21), dokumentarna serija
21:10 Vrijeme na Drugom
21:15 Ray Donovan, serija
22:05 Igra prijestolja, serija
23:45 Nogomet, kvalifikacije

za EP 2016 - sažeci
00:15 Igra prijestolja, serija
01:05 Noćni glazbeni program

05:30 RTL Danas, (R)
06:15 Timon i Pumbaa, animirana serija
07:05 Aladdin, animirana serija
07:30 Tenkai vitezovi, animirana serija
07:55 TV prodaja
08:10 Shopping kraljica, lifestyle emisija (R)
09:05 Shopping kraljica, lifestyle emisija (R)
10:10 TV prodaja
10:25 Galileo - nove epizode, zabavna/obrazovna emisija
11:25 TV prodaja
11:40 Cirkus, zabavna emisija
14:00 Dynamo: Majstor nemogućega, zabavna emisija
14:55 Tri mušketira, igrani film, avanturistički (R)
16:30 RTL Vijesti
16:40 Tri mušketira, igrani film, avanturistički (R)
17:10 X Factor Adria, glazbeni show (R)
18:30 RTL Danas
19:15 Galileo - nove epizode, zabavna/obrazovna emisija
20:00 Zambezija, igrani film, animirani
21:50 Lara Croft Tomb Raider 2: Kolijevka života, igrani film, avanturistički
00:00 Besmrtnici - TV premijera, igrani film, akcijski/fantazija (R)
02:05 Astro show
03:05 RTL Danas, (R)
03:50 Kraj programa

**NEDJELJA
29.3.2015.**

07:30 Klasika mundi
08:35 Zlatna kinoteka: Slightly French, američki film
10:00 Press klub
10:50 Istrage gospođice Fisher, serija
12:00 Dnevnik 1
12:30 Plodovi zemlje
13:25 Split: More
14:00 Nedjeljom u dva
15:05 Mir i dobro
15:30 Posljednji tango u Halifaxu, serija
16:25 Vrtlarica
17:00 The Voice - Najljepši

glas Hrvatske
19:00 Dnevnik
20:00 LOTO 6/45
20:05 Hrvatski igrani film
21:29 Vikinzi, serija
22:30 Dnevnik 3
22:50 Damin gambit
23:35 Zlatna kinoteka: Slightly French, američki film
00:55 Press klub
01:40 Nedjeljom u dva
02:40 Damin gambit
03:20 Reprizni program
04:25 Mir i dobro
04:50 Plodovi zemlje
05:40 Split: More
06:10 Vrtlarica

05:55 Generalna špica - zastava, himna
06:00 Juhuhu
09:00 Ninin kutak: Slikovnica
09:05 Čarobna ploča - širimo vidike: Renesansa i manirizam
09:23 Pozitivno
09:48 Biblija
09:58 Bjelovar - Cvjetnica, prijenos procesije i mise
12:05 Praktični savjeti
12:30 Politički magazin (HTV4) / Turistička klasa
13:00 Dobar, bolji, najbolji... britanski slastičar, dokumentarna serija
14:05 Rat sestinstava, američki film
15:45 Emisija zabavne i lake orkestralne glazbe
16:00 Magazin LP
16:30 Olimp
19:00 Juhuhu
20:00 Čudesni siročići iz prirode, dokumentarna serija
20:55 Vrijeme na Drugom
21:00 Komandos, američki film
22:30 Generacija 1967., dokumentarni film
23:20 Igra prijestolja, serija
01:00 Noćni glazbeni program

05:20 RTL Danas, informativna emisija (R)
06:00 Timon i Pumbaa, animirana serija (R)
06:50 Aladdin, animirana serija (R)
07:20 Tenkai vitezovi, animirana serija
07:45 TV prodaja
08:00 Shopping kraljica, lifestyle emisija (R)
09:00 Shopping kraljica, lifestyle emisija (R)

U tri riječi - **SVJEŽE, DOMAĆE, ZDRAVO !**

ЈКП "Суботичке пијаци"
Szabadkai Piacok KKV
JKP "Subotičke tržnice"

www.supijace.co.rs

Pretplatite se!

Uz popust od 20%

TUZEMSTVO

- ☐ 6 mjeseci = 1300 dinara
☐ 1 godina = 2600 dinara

* INOZEMSTVO

- ☐ 6 mjeseci = 75 eura
☐ 1 godina = 150 eura

Dostavite nam kopiju uplatnice i popunite adresu na koju želite da Vam stiže »Hrvatska riječ« svakog tjedna.

HRVATSKARIJEČ

Ime i prezime: _____
Ulica i broj: _____
Mjesto i zemlja: _____
Telefon i e-mail: _____

Hrvatska riječ u PDF-u

Pretplata na internetsko izdanje tjednika

- * Tuzemstvo: 1000 dinara godišnje
* Inozemstvo: 10 eura godišnje

Nalog otvorite na: www.hrvatskarijec.rs/pretplata

SWIFT: VBUBRS 22
VOJVOĐANSKA BANKA
AD MS FIL. SUBOTICA
IBAN: RS35355000000200292421
NIU Hrvatska riječ,
Trg cara Jovana Nenada 15/II, 24000 Subotica.

Ovu narudžbenicu i uplatnicu pošaljite na adresu uredništva:
NIU »Hrvatska riječ«,
Trg cara Jovana Nenada 15/II,
24000 Subotica
Uplatu izvršiti na broj žiro računa
355-1023208-69

*Zbog povećanja troškova dostave novina primorani smo povišiti cijenu pretplate.
Hvala na razumijevanju.

SVE NA JEDNOM MJESTU

- PRODAJA POGREBNE OPREME
- PRUŽANJE USLUGA PRIJEVOZA I CEREMONIJALA POKOPA
- KOMUNALNE USLUGE

JKP POGREBNO

SUBOTICA, TRG ŽRTAVA FAŠIZMA BROJ 1.

WWW.POGREBNO.RS

KONTAKT TELEFON
ZA DETALJNIJE INFORMACIJE
+381(24) 66 55 44
DEŽURSTVO 0-24 SATA

10.00 TV prodaja
 10.15 Shopping kraljica, lifestyle emisija (R)
 11.20 TV prodaja
 11.35 InDizajn s Mirjanom Mikulec - nova sezona, lifestyle emisija
 12.05 Zambezija, igrani film, animirani (R)
 13.50 Lara Croft Tomb Raider 2: Kolijevka života, igrani film, avanturistički (R)
 16.00 Gol 2: Ostvarenje sna, igrani film, sportska drama
 16.30 RTL Vijesti, informativna emisija
 16.40 Gol 2: Ostvarenje sna, igrani film, sportska drama
 18.30 RTL Danas, informativna emisija
 19.10 RTL Vrijeme, informativna emisija
 19.15 Galileo - nove epizode, zabavna/ obrazovna emisija
 20.00 X Factor Adria, glazbeni show
 21.20 U tuđoj koži - TV premijera, igrani film, komedija
 23.30 CSI: Miami, serija
 00.25 CSI: Miami, serija
 01.25 Astro show, emisija uživo
 02.25 RTL Danas, informativna emisija (R)
 03.05 Kraj programa

PONEDJELJAK 30.3.2015.

06:55 Dobro jutro, Hrvatska
 07:00 Vijesti
 07:05 Dobro jutro, Hrvatska
 09:20 Hanna, slušaj svoje srce - telenovela
 10:10 Sto mjesta koja treba vidjeti, dokumentarna serija
 11:05 Dr. Oz , talk show
 12:00 Dnevnik 1
 12:25 Boja strasti, telenovela
 13:10 Treća dob
 13:40 Split: More
 14:10 Jezik za svakoga
 14:25 Društvena mreža
 15:35 Glas domovine
 16:00 Da, ministre (3B) - specijal: Party Games, humoristična serija
 16:35 Hrvatska uživo
 17:35 Odmori se, zaslužio si - humoristična serija
 18:10 Potjera
 19:00 Dnevnik
 20:00 Pogledi - dokumentarni

film
 21:00 Počivali u miru , serija
 22:00 Dnevnik 3
 22:30 Otvoreno
 23:20 Drugi format
 00:05 Kino Milenij - filmovi
 Claudea Leloucha: Lcourage d'aimer, francuski film
 01:45 Počivali u miru , serija
 02:35 Društvena mreža
 03:40 Glas domovine
 04:05 Reprizni program
 04:55 Jezik za svakoga
 05:05 Hrvatska uživo
 05:55 Dolina sunca, telenovela

05:55 Generalna špica - zastava, himna
 07:00 Juhuhu najava + špica
 09:00 Život s pavijanima, dokumentarni film
 10:00 Action Man, serija za djecu
 10:30 Notica
 10:45 Puni krug specijal
 11:15 Briljanteen
 12:00 Dok vas nije bilo , dokumentarna serija
 12:40 Okusite Australiju s Lyndy Milan , dokumentarna serija
 13:10 Povratak Sherlocka Holmesa, serija
 14:05 Prairie Fever, američki film
 15:35 Draga Genevieve , dokumentarna serija
 16:00 Regionalni dnevnik
 16:30 Slatki svijet Charlyjevih anđela , dokumentarna serija (R)
 17:00 Život s pavijanima, dokumentarni film
 18:00 Kod Sunca u šest
 19:00 Juhuhu
 20:00 Dobra žena , serija
 20:45 Vrijeme na Drugom
 20:49 Kauč surferica, dokumentarno-putopisna serija za mlade
 21:22 Pariška arhitektura , dokumentarna serija
 21:50 Sve što trebaš je ljubav, danski film
 23:40 CSI: Las Vegas , serija
 00:25 Kauč surferica, dokumentarno-putopisna serija za mlade
 01:10 Noćni glazbeni program

05.30 RTL Danas, (R)
 06.10 Virus attack, animirana serija
 06.30 Tenkai vitezovi, animirana serija
 06.55 Timon i Pumbaa,

07.20 Sve u šest, magazin (R)
 07.45 Pet na pet, kviz (R)
 08.40 TV prodaja
 08.55 Hitna služba, dramska serija (R)
 09.55 TV prodaja
 10.10 Pomorska ophodnja, akcijska serija
 11.05 Pomorska ophodnja, akcijska serija
 12.05 TV prodaja
 12.20 Hitna služba, dramska serija
 13.15 Shopping kraljica, lifestyle emisija (R)
 14.15 U tuđoj koži, igrani film, komedija (R)
 16.30 RTL Vijesti
 17.00 Shopping kraljica, lifestyle emisija
 18.00 Sve u šest, magazin
 18.30 RTL Danas
 19.15 Pet na pet, kviz
 20.00 Vatre ivanjske, dramska serija
 21.00 Tri, dva, jedan - kuhaj!, kulinarski show
 22.15 Dr. House, serija
 23.10 RTL Vijesti
 23.25 Kost, serija
 00.20 Heroji iz strasti, serija
 01.10 Kost, serija (R)
 02.00 Astro show, emisija uživo (R)
 03.00 RTL Danas
 03.40 Kraj programa

UTORAK 31.3.2015.

06:55 Dobro jutro, Hrvatska
 07:00 Vijesti
 07:05 Dobro jutro, Hrvatska
 09:20 Hanna, slušaj svoje srce - telenovela
 10:10 Sto mjesta koja treba vidjeti, dokumentarna serija
 11:05 Dr. Oz , talk show
 12:00 Dnevnik 1
 12:25 Boja strasti, telenovela
 13:10 Svaki dan dobar dan
 13:40 Poslovna zona
 14:10 Jezik za svakoga
 14:25 Društvena mreža
 15:35 Turistička klasa
 16:00 Yes, Prime Minister - humoristična serija
 16:35 Hrvatska uživo
 17:35 Odmori se, zaslužio si - humoristična serija
 18:10 Potjera
 19:00 Dnevnik
 20:00 Piramida
 21:05 Počivali u miru , serija
 22:00 Dnevnik 3
 22:30 Paralele
 23:20 Steve Schapiro - An Eye on American Icons,

dokumentarni film
 00:20 Muka, snimka kazališne predstave
 01:20 Počivali u miru , serija
 02:10 Svaki dan dobar dan
 02:40 Društvena mreža
 03:45 Turistička klasa
 04:10 Reprizni program
 04:55 Jezik za svakoga
 05:05 Hrvatska uživo
 05:55 Dolina sunca, telenovela

05:55 Generalna špica - zastava, himna
 09:00 Attenboroughova arka, dokumentarni film
 10:00 Action Man, serija za djecu
 10:25 Dječja usta
 10:37 Školski sat
 11:07 EBU dokumentarni film za djecu
 11:22 Ton i ton
 11:37 Kokice
 12:00 Dok vas nije bilo , dokumentarna serija
 12:40 Okusite Australiju s Lyndy Milan , dokumentarna serija
 13:10 Povratak Sherlocka Holmesa, serija
 14:05 Escape from Poligamy, američki film
 15:35 Draga Genevieve , dokumentarna serija
 16:00 Regionalni dnevnik
 16:30 Slatki svijet Charlyjevih anđela , dokumentarna serija (R)
 17:00 Attenboroughova arka, dokumentarni film
 18:00 Kod Sunca u šest
 19:00 Juhuhu
 20:00 Dobra žena , serija
 20:45 Vrijeme na Drugom
 20:49 8. kat - izbor emisija
 21:35 DW: Shift (R)
 21:55 Rocky 5, američki film
 23:35 CSI: Las Vegas , serija
 00:20 Noćni glazbeni program

05.20 RTL Danas, (R)
 06.00 Virus attack, animirana serija
 06.15 Tenkai vitezovi, animirana serija
 06.45 Timon i Pumbaa, animirana serija
 07.10 Sve u šest, magazin (R)
 07.40 Pet na pet, kviz (R)
 08.30 TV prodaja
 08.45 Hitna služba, serija (R)
 09.45 TV prodaja
 10.00 Pomorska ophodnja, akcijska serija
 10.55 Pomorska ophodnja, akcijska serija

11.55 TV prodaja
 12.10 Hitna služba, serija
 13.05 Shopping kraljica, lifestyle emisija (R)
 14.05 Vatre ivanjske, serija (R)
 15.10 Tri, dva, jedan - kuhaj!, kulinarski show (R)
 16.30 RTL Vijesti
 17.00 Shopping kraljica, lifestyle emisija
 18.00 Sve u šest, magazin
 18.30 RTL Danas
 19.15 Pet na pet, kviz
 20.00 Vatre ivanjske, serija
 21.00 Tri, dva, jedan - kuhaj!, kulinarski show
 22.15 Dr. House, serija
 23.10 RTL Vijesti
 23.25 Kost, serija
 00.20 Heroji iz strasti, serija
 01.10 Kost, serija (R)
 02.00 Astro show, emisija uživo
 03.00 RTL Danas, (R)
 03.45 Kraj programa

SRIJEDA 1.4.2015.

06:55 Dobro jutro, Hrvatska
 07:00 Vijesti
 07:05 Dobro jutro, Hrvatska
 09:20 Hanna, slušaj svoje srce - telenovela
 10:10 Sto mjesta koja treba vidjeti, dokumentarna serija
 11:05 Dr. Oz , talk show
 12:00 Dnevnik 1
 12:25 Boja strasti, telenovela
 13:10 Svaki dan dobar dan
 13:40 Potrošački kod
 14:10 Jezik za svakoga
 14:25 Društvena mreža - društvene teme
 15:35 Eko zona
 16:00 Yes, Prime Minister - humoristična serija
 16:35 Hrvatska uživo
 17:35 Glas naroda, humoristična serija
 18:10 Potjera
 19:00 Dnevnik
 20:00 LOTO 7/39
 20:05 Seoska gozba , gastroputopis
 21:00 Počivali u miru , serija
 22:00 Dnevnik 3
 22:30 Otvoreno
 23:20 Kino Europa: Močvara, islandsko-njemačko-danski film
 00:50 Svaki dan dobar dan
 01:20 Društvena mreža - društvene teme
 02:25 Eko zona
 02:50 Reprizni program
 04:55 Jezik za svakoga
 05:05 Hrvatska uživo
 05:55 Dolina sunca, telenovela

05:55 Generalna špica - zastava, himna
06:00 JUHUHU
09:00 Dokumentarna serija - strana
10:00 Action Man, serija za djecu
10:30 Čarobna ploča
10:45 Školski sat
11:15 Boli glava
11:30 Generacija Y
12:00 Dok vas nije bilo , dokumentarna serija
12:40 Sicily With Aldo And Enzo, dokumentarna serija
13:05 Povratak Sherlocka Holmesa, serija
14:00 Književnica Booky, kanadski film
15:35 Draga Genevieve , dokumentarna serija
16:00 Regionalni dnevnik
16:30 Slatki svijet Charlyjevih andela , dokumentarna serija
17:00 Dokumentarna serija - strana
18:00 Kod Sunca u šest
19:00 JUHUHU
20:05 Dobra žena , serija
20:52 Vrijeme na Drugom
21:00 Hrvatsko vođeno blago : Plitvička jezera (2.dio), dokumentarna serija
22:00 Crveni baron, njemačko-britanski film
23:50 C.S.I. , serija
00:35 Noćni glazbeni program

05.20 RTL Danas, (R)
06.00 Virus attack
06.15 Tenkai vitezovi
06.45 Timon i Pumbaa
07.10 Sve u šest, magazin (R)
07.40 Pet na pet, kviz (R)
08.30 TV prodaja
08.45 Hitna služba, serija (R)
10.00 Pomorska ophodnja, akcijska serija
10.55 Pomorska ophodnja, akcijska serija
11.55 TV prodaja
12.10 Hitna služba, serija
13.05 Shopping kraljica, lifestyle emisija (R)
14.05 Vatre ivanjske, serija (R)
15.10 Tri, dva, jedan - kuhaj!, kulinarski show (R)
16.30 RTL Vijesti
17.00 Shopping kraljica, lifestyle emisija
18.00 Sve u šest, magazin
18.30 RTL Danas
19.15 Pet na pet, kviz
20.00 Vatre ivanjske, serija
21.00 Tri, dva, jedan - kuhaj!, kulinarski show
22.15 Dr. House, serija
23.10 RTL Vijesti
23.25 Kost, serija
00.20 Heroji iz strasti, serija
01.10 Kost, serija (R)
02.00 Astro show
03.00 RTL Danas, (R)
03.45 Kraj programa

**ČETVRTAK
2.4.2015.**

06:55 Dobro jutro, Hrvatska
07:00 Vijesti
07:05 Dobro jutro, Hrvatska
09:20 Hanna, slušaj svoje srce
10:10 Sto mjesta koja treba vidjeti, dokumentarna serija
11:05 Dr. Oz , talk show
12:00 Dnevnik 1
12:25 Boja strasti, telenovela
13:10 Svaki dan dobar dan
13:40 Paralele - europski magazin
14:25 Društvena mreža - znanstveni četvrtak
15:29 Na Musteru do Uskrsa, emisija pučke i predajne kulture
16:00 Yes, Prime Minister - humoristična serija
16:35 Hrvatska uživo
17:35 Glas naroda, humoristična serija
18:10 Potjera
19:00 Dnevnik
20:00 Večer na 8. katu
21:00 Počivali u miru , serija
22:00 Dnevnik 3
22:30 Labirint
23:20 Hodi duša - korizmeni napjevi
23:55 Ljubi s ljubavlju, snimka koncerta
01:05 Svaki dan dobar dan
01:35 Društvena mreža - znanstveni četvrtak
02:40 Pučka i predajna kultura
03:05 Reprizni program
04:55 Jezik za svakoga

05:55 Generalna špica - zastava, himna
07:35 JUHUHU
09:00 Dokumentarna serija - strana (obrazovanje i znanost: putopisi, znanstvenopopularni...)
10:00 Action Man, serija
10:30 Laboratorij na kraju svemira
10:37 Navrh jezika
10:47 Školski sat
11:17 Kokice
11:32 Najava
11:35 Indeks
12:00 Dok vas nije bilo , dokumentarna serija
12:40 Sicily With Aldo And Enzo, dokumentarna serija
13:05 Povratak Sherlocka Holmesa, serija
13:55 Abelov teren, američki film (R)
15:35 Draga Genevieve , dokumentarna serija
16:00 Regionalni dnevnik
16:30 Slatki svijet Charlyjevih andela
17:00 Dokumentarna serija - strana
18:00 Kod Sunca u šest
19:00 JUHUHU
20:05 Dobra žena , serija
20:52 Vrijeme na Drugom
21:00 Večer s Joolsom Hollandom

22:00 Kriminalci na godišnjem, britansko-američki film
23:50 C.S.I. , serija
00:35 Noćni glazbeni program

05.20 RTL Danas, (R)
06.00 Virus attack
06.15 Tenkai vitezovi
06.45 Timon i Pumbaa
07.10 Sve u šest, magazin (R)
07.40 Pet na pet, kviz (R)
08.45 Hitna služba, serija (R)
10.00 Pomorska ophodnja, akcijska serija
10.55 Pomorska ophodnja, akcijska serija
11.55 TV prodaja
12.10 Hitna služba, serija
13.05 Shopping kraljica, lifestyle emisija (R)
14.05 Vatre ivanjske, serija (R)
15.10 Tri, dva, jedan - kuhaj!, kulinarski show (R)
16.30 RTL Vijesti
17.00 Shopping kraljica, lifestyle emisija
18.00 Sve u šest, magazin
18.30 RTL Danas
19.15 Pet na pet, kviz
20.00 Vatre ivanjske, serija
21.00 Tri, dva, jedan - kuhaj!, kulinarski show
22.15 Dr. House, serija
23.10 RTL Vijesti
23.25 Kost, serija
00.20 Heroji iz strasti, serija
01.10 Kost, serija (R)
02.00 Astro show
03.00 RTL Danas, (R)

HRVATSKI PROGRAM NA RTV-U

Informativna emisija na hrvatskom jeziku *Dnevnik* emitira se od ponedjeljka do subote u terminu od 17.45 minuta na Drugom programu Radio-televizije Vojvodine. Emisija *Izravno* - razgovor na aktualne teme emitira se nedjeljom u 16 sati a emisija iz kulture *Svijetnik* nedjeljom od 16.30 sati.

Polusatna emisija na hrvatskom jeziku emitira se subotom s početkom u 21 sat na Radio Novom Sadu.

GLAS HRVATA

Radijska emisija *Glas Hrvata* u produkciji HKUD Vladimir Nazor iz Stanišića emitira se na valovima Radio Sombora nedjeljom od 17 do 19 sati.

ZVUCI BAČKE RAVNICE

Emisija na hrvatskom jeziku *Zvuci bačke ravnice* emitira se četvrtkom u 18 sati, na valovima Radio Bačke (99,1 MHz).

GLAS DOMOVINE

Emisija o životu Hrvata izvan domovine pod nazivom *Glas domovine*, emitira se na HRT1 ponedjeljkom od 15.35 sati.

PROGRAM NA HRVATSKOM JEZIKU RADIO SUBOTICE

SHEMA ZA RADNE DANE:

18.00 - 19.00
Najava programa • Večernji dnevnik • Anemov prilog *Bolja Srbija* • Agencijske vijesti iz RH • Kronologija - Dogodilo se na današnji dan • Jezični savjetnik *Govorimo hrvatski*

19.00 - 19.30

• Poetski predah • *Popularne melodije* - zabavna glazba (ponedjeljkom) • *Na valovima hrvatske glazbene tradicije* - narodna glazba (utorkom) • *Veliki majstori glazbe* - ozbiljna glazba (srijedom) • *Rock vremeplov* (četvrtkom) • *Minute za jazz* (petkom)

19.30 - 20.00

• *Europski magazin* - magazin Radija Deutsche Welle (ponedjeljkom) • *Kulturna povijest* (utorkom) • *Znanjem do zdravlja* (srijedom) • *Razmišljanje dopušteno* (četvrtkom) • *Tjedni vodič* (petkom)

20.00 - 20.30

• *U pauzi o poslu* (ponedjeljkom) • *Aktualije* (utorkom) • *Oliveni studio* (srijedom) • *Kultur café* - magazin iz kulture Radija Deutsche Welle (četvrtkom) • *Vodič za moderna vremena* - emisija Hrvatskoga radija (petkom)

20.30 - 21.00

• Narodna glazba • Blic vijesti i odjava programa

SHEMA ZA DANE VIKENDA:

Subota

• 18.00 Najava programa, Vijesti dana, zabavna glazba
• 18.15 Vojvodanski tjedan
• 18.30 Kronologija - Dogodilo se na današnji dan
• 19.00 *Vjerska emisija*, duhovna glazba
• 20.00 Divni novi svijet
• 20.55 Odjava programa

Nedjelja

• 18.00 Najava programa, Vijesti dana
• 18.10 Nedjeljni mozaik (kronologija, zanimljivosti, zabavna glazba)
• 18.30 Kronologija - Dogodilo se na današnji dan
• 19.30 *Putnici kroz vrijeme* emisija za djecu Hrvatskoga radija
• 20.00 *Hrvatima izvan domovine* - emisija Pitomog radija iz Pitomače (RH)
• 20.55 Odjava programa

104,4 Mhz

**NIKOLA BAŠIĆ – PROFESOR,
GLAZBENIK, PODUZETNIK**

Zdrave bobice iz Male Bosne

U današnje vrijeme, kad se iz dana u dan povećava postotak mladih koji odlaze u »bijeli svijet« prava je rijetkost susresti mladića, koji je odlučio ostati i ulagati u našoj zemlji. Jedan od takvih je **Nikola Bašić** koji je rođen i živi u Subotici. Završio je Ekonomski fakultet, smjer financije, bankarstvo i osiguranje te radi kao nastavnik – profesor u Ekonomskoj srednjoj školi *Bosa Milićević* u Subotici, gdje predaje ekonomsku grupu predmeta. Nikola se može pohvaliti i zanimljivim hobiem, naime on svira gitaru u katoličkom bendu *Proroci*, koji je prošle godine izdao svoj prvi nosač zvuka

pod nazivom *Božje djelo*. Pored navedenog, Nikola se u slobodno vrijeme bavi poduzetništvom. Uzgaja neobično voće za ove krajeve, goji (godži) bobice.

OBITELJSKI POSAO

Skupa sa svojom obitelji Nikola se bavi uzgojem, kako smo već rekli, ovog specifičnog voća. Goji bobice su se po riječima našeg sugovornika u Srbiji počele ozbiljnije uzgajati prije dvije godine. Iako su goji bobice za naše područje još uvijek nepoznate široj javnosti, po istraživanjima i rezultatima Svjetske zdravstvene organizacije ovo bobičasto voće spada u 10 bilja-

ka čiji je plod najblagotvorniji za ljudsko zdravlje. »Goji bobice potiču s Himalaja, gdje je uzgoj ovoga voća izuzetno proširen. Vrsta koju mi uzgajamo je prilagođena našim klimatskim uvjetima«, kazao je Nikola i dodao kako je na ideju o uzgoju ovoga voća došao na prijedlog roditelja. »Prije tri godine, moji roditelji su vidjeli reportažu o 'sretnim bobicama' te su mi predložili da istražim potencijalne mogućnosti razvijanja poduzetništva. Napravio sam biznis plan i donio zaključak kako bih mogao u tu ideju uložiti svoje vrijeme i trud. Krenuli smo u potragu za sadnicama, započeli sa sređivanjem parcele i 10. svibnja 2013. smo

zasadili plantažu goji bobica i od tada se zvanično bavimo njihovim uzgojem«, kaže Nikola.

Tehnologija uzgoja je poprilično nepoznata, i po riječima Bašića zasniva se u velikoj mjeri na vlastitom iskustvu. Većina savjeta su površna i neispitana pa samim tim velika odgovornost spada na samog uzgajivača. »Različiti su prijedlozi sadnje, no mi smo odabrali sljedeće. Na preoranoj njivi zasadili smo sadnice goji bobica i postavili foliju u redovima kako bi zaštitili sadnice koje su vrlo krhke dok su mlade. Naredne godine, prvi od svih uzgajivača smo odlučili postaviti žicu u redovima. Na taj način smo postigli da plodovi imaju

više prozračnosti, a grane se više ne savijaju na zemlju. Ovo je bila ideja moga oca i shvatili smo da je to najbolje rješenje za uzgoj žbunastog oblika goji bobica«, kazao je Bašić.

KONZUMIRANJE I PRERA-DA

Goji bobice spadaju u kategoriju *Super hrane* i predstavljaju jedan od najboljih antioksidanasa za ljudski organizam i iz tog razloga, kako kaže naš sugovornik, dobro je ovo voće uvrstiti u svakodnevnu ishranu bilo kao svježe voće ili kao prerađen proizvod. »U 2014. godini smo napravili širok asortiman novih proizvoda od goji bobica i donijeli mnogo novina. Među našim najboljim proizvodima je matični sok od goji bobica. To je potpuno prirodan sok bez dodatka šećera, konzervansa i drugih aditiva. Vrijeme je pokazalo da se broj zadovoljnih potrošača ovog matičnog soka od goji bobica svakim danom povećava. Često dobijam informacije od roditelja koji su davali matični sok svojoj djeci da su primjetili kako im je imunitet znatno ojačao. Pozitivna iskustva konzumenata se najviše reflektiraju na ubrzanom jačanju imuniteta, metabolizma i reguliranju razine šećera u krvi. Pored matičnog soka, u paleti naših proizvoda od goji bobica se mogu pronaći sušene goji bobice, kandirane goji bobice i sirup od goji bobica. Visok kvalitet ovih proizvoda je učinio da oni budu dobro prihvaćeni na tržištu od strane kupaca, iako većina ljudi u našoj zemlji još uvijek nije upoznata s blagodatima ovog bobičastog voća. Novina među proizvodima, koju smo u 2015. godini predstavili tržištu je *Happy mix*.

INOVACIJA U 2015. GODINI

Nikola Bašić i u ovoj godini ima novi proizvod, naime riječ je inovaciji koju je prvi realizirao u našoj zemlji. U pitanju je *Happy mix* koji je 100 posto prirodni napitak napravljen od 30 ml

matičnog soka od goji bobica i svježe cijedene naranče, jabuke i limuna. »Ovaj novi proizvod je odličnog okusa, a organizmu osigurava optimalnu količinu antioksidanasa, vitamina, minerala i betakarotena. Ovaj napitak može se probati u *Fruit baru* u Subotici kod Đinđićevog trga. Naziv *Happy mix* je direktno povezan s jednom od karakteristika goji bobica. Naime, goji bobice su u svijetu poznate i pod nazivom *Happy fruit* odnosno *Sretno voće*. Taj naziv se proširio među ljubiteljima goji bobica nakon što su istraživanja potvrdila da goji bobice sadrže, između ostalog, velike količine minerala magnezija, a dovoljne količine magnezija osiguravaju dobro rapoloženje i više energije,« kazao je Bašić.

POSLOVI NA PLANTAŽI U MALOJ BOSNI

Plantaža goji bobica nalazi se u Maloj Bosni, selu nadomak Subotice. Nikola je krajem 2014. godine potpisao ugovor sa sertifikacijom kućom *Organic Control System* iz Subotice s ciljem podizanja kvalitete uzgoja goji bobica te da potrošačima osigura zdrav,

prirodan i organski proizvod. Sadnice goji bobica su trenutno u početnoj fazi vegetacije, a po riječima sugovornika završeno je zimsko orezivanje i zaštita te u svibnju kreće cvjetanje. Branje plodova započinje krajem srpnja i traje sve do kraja studenoga ili početka prosinca. Kada se obere prvi rod, u roku od nekoliko tjedana može se ponovno brati. Zanimljivo je da berba jednog kilograma goji bobica traje od sat do sat i pol vremena, a ove godine Nikola očekuje rod preko jedne tone. Tijekom berbe pored obitelji su uključeni i sezonski radnici za branje, sortiranje i pranje plodova. »Potrebno je puno pažnje, orezivanja tijekom cijele godine, a zaštita i prehrana trebaju biti u skladu s organskom

proizvodnjom. Posla ima puno, ali uz dobru organizaciju i Božju pomoć se sve može postići«, kazao je Nikola.

SAVJET UMJESTO RECEPTA

Namjesto kuharskog recepta Nikola Bašić čitateljima daruje savjet za dobro zdravlje, jači imunitet, više snage i koncentracije u svakodnevnim obvezama. »Odmah nakon buđenja preporučam uzeti čašu-dvije mlake vode, žličicu meda i čašicu (30 ml) matičnog soka od goji bobica. Ovaj jutarnji ritual, osobno mi je osigurao snažan imunitet bez virusa i prehlade tijekom zimskog perioda.«

Željka Vukov

POGLED S TRIBINA

Uvertira

Po prvi puta u svojoj nogometnoj povijesti Hrvatska je imala dva predstavnika, na dvije suprotstavljene strane, na vjerojatno najvećem svjetskom nogometnom derbiju, španjolskom *El Clasicu*. **Ivan Rakitić** bio je starter u *Barceloni*, dok je na drugoj strani vezni red *Real Madrida* predvodio najbolji hrvatski nogometaš današnjice, **Luka Modrić**. Raketa je utkao svoj doprinos u važnoj pobjedi blaugrane, dok je Modrić sudjelovao u jedinom pogotku kraljevskog kluba. Na ponos svih hrvatskih ljubitelja nogometa. Ima li ljepše, moguće uvertire pred sutrašnji kvalifikacijski duel protiv Norveške?

Susret petog kola skupine H donosi nastavak hrvatskog puta prema Europskom prvenstvu Francuskoj 2016. godine, puta na kojem je momčad izbornika **Kovača** do sada bila izuzetno uspješna. Protiv Norvežana na Maksimiru istrčat će prvoplasirana reprezentacija koja na svom kvalifikacijskom kontu ima 10 osvojenih bodova iz četiri susreta (3 pobjede i remi protiv Italije u gostima).

Sutra, u subotu, od 18 sati najbolji hrvatski nogometaši predvođeni već pomenutim Modrićem i Rakitićem, uz odličnog vođu navale madridskog *Atletica* **Marija Mandžukića**, trenutačno jednog od najboljih europskih vratara **Danijela Subašića** (*Monaco*), kapetana reprezentacije i ukrajinskog *Šahtara*, **Darija Srnu**, imaju samo jednu zadaću. Pobjediti i osvojiti nova tri boda.

Posao neće biti lak, jer Norveška ima solidnu momčad koja je nakon uvodnog domaćeg poraza protiv Italije (0:2), nanizala tri uzastopne pobjede (Malta 3:0, Bugarska 2:1, Azerbajdžan 1:0). Osobito je važno istaknuti kako sjevernjaci posebno dobro igraju na gostujućim terenima (dvije pobjede) i zasigurno se u Zagrebu neće samo braniti. U nastavku kvalifikacijskog ciklusa svaki bod će mnogo značiti, a kiksevi, pogotovo domaći, nikako nisu poželjni.

Toliko za uvertiru sutrašnjeg kvalifikacijskog duela između Hrvatske i Norveške.

A kakva će biti predstava vidjet ćemo od 18 sati u izravnom televizijskom prijenosu na HRT 2.

D. P.

NOGOMET

Lokomotiva bježi Hajduku

Minimalnom gostujućom pobjedom protiv *Splita* (1:0), nogometaši *Lokomotive* su iskoristili poraz *Hajduka* protiv Zagreba (0:2) i učvrstili se na trećem mjestu 1. HNL, s četiri boda viška u odnosu na »majstore s mora«.

KOŠARKA

Cedevita izborila treće mjesto

Najbolja hrvatska košarkaška momčad *Cedevita* je pobjedom protiv *Szolnoka* (74:67) osvojila treće mjesto u konačnom poretku ligaškog dijela natjecanja regionalne ABA lige i izbjegla polufinalne duele protiv prvoplasirane *Crvene zvezde*. Za prolaz u finale slijedi serija protiv podgoričke *Budućnosti*. Ostali hrvatski predstavnici *Cibona* i *Zadar* završili su prvenstvo identičnim pobjedama protiv *Levskog* (85:69), odnosno *Metalca* (85:69). Zadrani su deveti, dok su Zagrepčani jedanaesti u sezoni koju bi najradije brzo zaboravili.

RUKOMET

PPD Zagreb u četvrtfinalu

U natič porazu u uzvratu protiv danskog *Koldinga* (21:23) rukometaši hrvatskog prvaka PPD Zagreba sačuvali su pet golova prednosti iz prvog susreta i osigurali prolaz među osam najboljih klubova starog kontinenta.

TENIS

Čilić 10, Karlović 22

Na najnovijoj ATP ljestvici najbolji hrvatski tenisač **Marin Čilić** i dalje je član TOP 10, dok je **Ivo Karlović** skočio za dva mjesta i zauzima 22. poziciju. Među 100 najboljih nalaze se još dva hrvatska tenisača, **Borna Ćorić** (59) i **Ivan Dodig** (93).

NAMA JE DOVOLJNO
DA ZNATE ZA NAS

FUNERO

Privatno pogrebno poduzeće
- Subotica, Karađorđev put 2,
- Telefon (danonoćno):
(024) 55-44-33

Raspored sprova i umrlice na
Internetu: www.funero.co.rs
e-mail: funero@funero.co.rs

Kod smrti umirovljenika umanjujemo račun
za iznos posmrtnne pomoći koju daje PIO.

Molim Zvonka Rođenovića, koji me putem jednog časopisa obavijestio da je u Švicarskoj da se javi ako ima prijatelje u Orahovici, Varaždinu, Kr. Toplice, da bi me prihvatili. I druga mjesta. Tel.: +381/628377263.

Prodajem vilerove goblene. Tel.: 063 8579679.

Dajem satove engleskog jezika za sve uzraste. Tel.: 528-944.

Prodajem kuću u Keru, 385a površine, 4 sobe, 2 kuhinje. 2 kupatila. Tel.: 528-994.

Poklanja se veći crni pas, kratkodlak, a prodaju: »IMT« jednobrazni plug. tel.: 528 682 i kukuruz u kipu. tel.: 532 570.

Tražim mlađu ženu, oko 40 godina, radi tjednog ili po dogovoru spremanja. Tel.: 024 520 764, zvati oko 14 sati.

Poklanjam bijele i šarene mace po izboru i prodajem trajnožareći štednjak, veći i manji. Tel.: 024 528 682.

Prodajem soju (može i sjeme). Tel.: 024 532 570.

Prodaje se plac na obali jezera Palić, 2 motike. Informacije na telefon: 069 2887213.

Makarska – iznajmljujem sobe sa kupatilom, frižiderom, upotrebom kuhinje i parkingom za sezonu 2014. godine. Telefon za Srbiju: 060-6331910, telefon za Hrvatsku: 00385-21617909.

Zagreb, uži centar Černomerec, trosoban stan 60 m² zamjena za odgovarajuću nekretninu u Subotici, uz odgovarajuću doplatu – 62 000 eura. Tel.: 063/740-1895.

Prodajem kompletno završenu termoizoliranu veću katnicu sa suteronom, garažom, ljetnom kuhinjom, svim komunalijama i CG, u središtu Sombora. Tel.: 025-5449220 ili 064-2808432.

IZDAJEM dvo i četverokrevetne APARTMANE i SOBE u Lumbardi na otoku Korčuli. Svaki apartman i soba ima svoju TERASU i poseban ULAZ. Mogućnost ljetovanja VEĆIH GRUPA. Gostima je na raspolaganju veliki ROŠTILJ. Svi gosti imaju osiguran PARKING za automobile i plovila. Udaljenost od mora 150 m. Sve detalje možete vidjeti na www.apartmanikorcula.com. email: marko.gusak@apartmanikorcula.com Kontakt osoba: Marko Gusak, prof. 091/6012021 098/ 9622059.

Prodajem garažu od 18 m² u ulici Bore Stankovića 5. Prva s lijeve strane. Tel.: 064 1759512.

Prodaje se roljka za glačanje veša i drvena vaga s tegovima (mjeri do 500 kg). Tel.: 064 3910112

Izdaje se jednosoban namješten stan na Radijalcu. Tel.: 069 2887213.

Tročlana obitelj prima stare osobe na dvorbu za nekretninu ili penziju. Tel. 062 1941729.

Kupujem njivu – poljoprivredno zemljište u jednom komadu većem od 5 ha. Tel.: 064 1759512

Subotica, prodaje se solidna kuća sa zasebnom garažom i prostranim dvorištem. Infrastruktura. Legalizovano. Cena po dogovoru. Vlasnik. Tel.: 065-5053962.

Izdajemo apartmane u Novom Vinodolskom. www.apartmani-karasic.com.

Sombor – prodajem kompletno završenu termoizoliranu veću katnicu sa suteronom, garažom, ljetnom kuhinjom, svim komunalijama i CG u centru grada. Tel.: 025 5449220; 064 2808432.

Zagreb, u Srednjacima izdajem jednosobni stan, soba, kuhinja, kupatilo. gr. grijanje, telefon, renoviran, nov namještaj. Tel.: 024 547 204.

Prodaje se kuća u Petrovaradinu, Marina Držića 2a. Površina zemljišta je 100 m², stambena površina je 40 m². Tel.: 064 0125719.

Poklanjam crno-žute kratkodlake štence niskog rasta. Tel.: 024 528682 i 024 532570.

Podajemo obiteljsku katnu kuću 210 m² na placu od 670m² – garaža, kotlarnica, ljetna kuhinja i vinska komora sve opeka, plin, etažno grijanje, telefon, interfon, do autobusa 5 minuta. Subotica. Tel.: 024 546 061 ili 064 468788.

Prodajem Tv Samsung ekran ravan 82 cm, daljinski, namještaj visoki sjaj – regal 3,8, klupski stol, škrinja za jastuke i regal 2,v /2š. Tel.: 064 4681788.

Prodajem noviju trosobnu kuću na uglu, s placem od 524 m² u Novom naselju – Aleksandrovo. Tel.: 063-553-447.

Poklanja se žuta kera kratkodlaka, nižeg rasta i štene, može i odvojeno jer je već samostalno. Prodaje se njem. prikolica Gobell 10 t nosivosti. Tel.: 024 532-570.

Subotica centar – izdaje se uredski poslovni prostor, 4 prostorije, 130 m², tri telefonske linije, internet, parking prostor. Cijena po dogovoru. Tel.: 024/529-745, 063/518-218.

Hrvat, 25 godina, zaposlen, vlasnik velike kuće u turističkom gradu Slavenska Orahovica kod Osijeka, traži djevojku zanatliju (frizerku) za dopisivanje – brak. Uz pismo poslati fotografiju. Ivan Peček, Stjepana Radića 10, HR 33515 Orahovica Slavenska, Hrvatska.

Prodaju se kotaljke, stolovi, stolice, tepisi, trajnožareći štednjak, bunjevačka ruva, marame na vrat, muško odijelo, šubara, čizme, leandri u boji, limun, nova el. kosilica. Tel.: 024 528 682.

Besplatni mali oglasi uz kupon iz Hrvatske riječi

VAŽI DO 3. 4. 2015.

Poštovani čitatelji našeg i vašeg tjednika, i dalje nastavljamo objavljivati rubrike malih oglasa u kojoj ćete moći objavljivati sve ono što želite prodati, mijenjati, kupiti ili darovati. Jedini uvjet za objavu vašeg malog oglasa je priloženi kupon kojega objavljujemo u svakom broju *Hrvatske riječi*.

Duljina malog oglasa ne smije prelaziti više od 30 riječi.

Uredništvo

Hrvatska likovna udruga *CroArt* prodaje umjetničke slike, djela članova udruge. Zainteresirani se mogu javiti predsjedniku udruge. Tel.: +381 24 529 745; mobil: +381 63 518 218; e-mail: horvat.josip.su@gmail.com

HKC *Bunjevačko kolo*, Likovni odjel, vrši prodaju slika svojih članova. Slike se mogu vidjeti u prostorijama Centra, ul. Preradovićeve 4. radnim danom od 8 do 14 sati. Tel.: 024/556-898 ili 555-589.

OSNIVAČ:

Hrvatsko nacionalno vijeće

IZDAVAČ:

Novinsko-izdavačka ustanova
Hrvatska riječ, Trg cara Jovana Nenada 15/II,
24000 Subotica

UPRAVNI ODBOR:

Vesna Prčić (predsjednica)
Ivan Gregurić, Mato Groznica,
Slavica Mamužić, Zvonko Sarić,
Josip Stantić, Thomas Šujić,
Vesna Zelenika, Tomislav Žigmanov

DIREKTOR

Ivan Karan
e-mail: hrdirektor@tippnet.rs

GLAVNA I ODGOVORNA UREDNICA:

dr. sc. Jasminka Dulić (hruorednik@tippnet.rs)

POMOĆNIK I ZAMJENIK

GLAVNE I ODGOVORNE UREDNICE:

Zvonko Sarić

REDAKCIJA:

Davor Bašić Palković
(urednik rubrike kultura i urednik *Kužiša*)
Slavica Mamužić (novinarka)
Dražen Prčić
(urednik rubrike sport i zabava)
Željka Vukov
(urednica društvene rubrike i urednica *Hrčka*)
Zlata Vasiljević (novinarka dopisništva Sombor)
Suzana Darabašić (novinarka dopisništva Srijem)

ŠEF DOPISNIŠTAVA I KOREKTOR:

Mirko Kopunović (mkopunovic@hrvatskarijec.rs)

TEHNIČKA REDAKCIJA:

Thomas Šujić (tehnički urednik) (tsujic@hrvatskarijec.rs)
Jelena Ademi (grafička urednica) (jademi@hrvatskarijec.rs)

FOTOGRAFIJE:

Nada Sudarević (nsudarevic@hrvatskarijec.rs)

UREDNIK WEB IZDANJA:

Dražen Prčić

ADMINISTRACIJA:

Branimir Kuntić (pravnik@hrvatskarijec.rs)

Ljubica Vujković-Lamić (tajnice@hrvatskarijec.rs)

Zdenka Sudarević (distribucija@hrvatskarijec.rs)

KOMERCIJALISTICA:

Mirjana Dropulja (komercijala@hrvatskarijec.rs)

TELEFON: ++381 24/55-33-55; ++381 24/55-15-78;
++381 24/53-51-55

ŽIRO RAČUN: 355-1023208-69

E-MAIL: hrvatskarijec@tippnet.rs

WEB: www.hrvatskarijec.rs

TISAK: Rotografika
doo Subotica

List je upisan u Registar javnih glasila
Agencije za privredne registre Republike Srbije
pod registarskim brojem: NV000315

COBISS SR-ID 109442828

CIP - Каталогизација
у публикацији Библиотека
Матице српске, Нови Сад
32+659.3(497.113=163.42)

ČESTITAMO ROĐENDAN I IMENDAN JOSIPU ČOVIĆU

Tulum »na nebu iznad Zagreba«

Josip Čović je Subotičanin koji trenutačno živi i radi u Zagrebu, a protekli tjedan mu je bio u znaku proslave dva važna dana – 19. ožujka bio mu je imendan, a 25. ožujka napunio je 27. godina. S obzirom na to da su oba dana bili preko tjedan, Josip ih je proveo radno, uz po koju kavu s prijateljima na pauzi od posla, a tulum kojim će proslaviti ova dva važna slavljenička dana bit će danas. Naime, Josip je član organizacije *Erasmus Student Network (ESN)* koja danas organizira tulum na zagrebačkom vidikovcu *Zagreb Eye* te će Josip ovom prigodom spojiti ugodno s korisnim i proslaviti rođendan »na nebu iznad Zagreba«.

Josip je za dvije godine, koliko je aktivni član udruge *ESN*, postao koordinator jednoga tima, koji trenutačno pohađa radionice slamarstva. Osim interesantnog edukacijskog projekta, Josip kao prednost ove udruge navodi i brojna putovanja koja udruga organizira. Tako je on prošle godine bio tje-dan dana u glavnom gradu Portugala, Beogradu, obišao Hrvatsku... Inače, Josip je po struci magistar geografije – turizmolog, pa mu su mu putovanja i dio opisa zanimanja, a iz popisa mjesta koje je sve obišao, a ima ih puno, vidi se da to i voli.

Josip je zaposlen u Državnoj upravi za zaštitu i spašavanje, a planovi za budućnost su mu brojni... O njima će nam više govoriti nekom drugom prilikom.

J. D. B.

IZ IVKOVIĆ ŠORA

Slavili, da šta!

Piše: Branko Ivković

Faljnīs čeljadi moja, jevo mene baš se spremam ić na slavlje u Tavankut. Di bi drugdi neg med naš svit u Tavankutu je čovik uvik lipo dočekan i ugošćen. Sva vrata su širom otvorena, a ne kugod u varoši di kandar naš svit nije dobrodošo.

Požurivam ovu moju da se spremi što prija ako morali gurnit limuzinu da upali, jest da ja uvik ostavim na vr grede da je lakše zaušiljat ako se poduzbije pa uzjoguni, a ona kugod da će na vinčanje – te proba ovo te ono. Take su žene, triba ji isčekat al jeto sve se lipo svršilo i mi stigli na vrime i na misu. Kad ono, puna crkva svita, skupili se bome sa sviju strana i od svakaleg, niko nije zatajijo. I velečasnim bilo milo pa je reko zdravo lipu misu za blagdan Svetog Jose i za naš svit, a malo nam divanijo i o samoj crkvi. U njoj se bome imade šta vidit, ne stidi se ni puno veći varoški crkvi. Posli se prišlo u slamar-ski dom, a tamo je tek bilo lipo. Divanili su svitu i zvanice iz 'rvacke, konzul iz varoši a i naš Slaven. »Samo da se sve ispuni kako se divanilo«, veli mi Joso, »pa će nam bit zdravo lipo«. Gledim u nj nako popriko pa se mislim jel se on to narugi-va jal misli u ozbilj. »Nešalim se rođo moj, ta di bi se šalijo samo već je toliko divana bilo, a ni frtalj se nije ispunilo pa ko velim... »Šta ti ko veliš? Oš kast da se ne radi« sikkem ja bisan, »ta ne vidiš da se u našoj maloj zajednici fajin iznapridovalo? Av bože moj, ti da si rođen prija dvi iljade godina cigurno bi bijo nevirni Tome, nemoj sad i ti ko niki što samo bacadu... Na sve što se dobro uradilo, a vamo ti koji to divanidu ništa ne radidu za svoj svit. Da mi nisi rođo letilo bi bome perje, a ni u bokalić ne bi povirivo.« Čeljadi baš sam bijo bisan na nj, ta ne vidi da se opravijo i Zavod za kulturu, pa lipo radidu i društva, imademo i naše novine pa malkoc visti na televiziji – doduše samo na ovoj našoj vojvođanskoj, al dat će Bog, čut će se naša rič i na glavno varoškoj televiziji, makar malkoc. Doduše, ni na ovoj se nisu baš pritrgli, al za početak moramo bit zado-voljni. Mi smo strpljen svit, dočekaćemo, samo da se ne sva-đamo kugod kadgod. Ja pamtim da je svađanije bilo uvik, na priliku jedared je ode u Ivković šoru bila taka svađanija da bog sačuva, a sve oko tog očel bit metnut krumpir u paprikaš jal rizanci za slavljenje godišnjice vatrogasaca, a na kraju na samo slavlje zapalili dom, bijo bome pun dom vatrogasaca i njevi gostivi odsvakaleg, isto vatrogasaca i misto da se late trnjenja vatre oni zvali varoške vatrogasce. Sav svit odale do Bajmaka i Tavankuta njim se smijo, a oni su se pravdali da nisu tili sami trnit da ne isprljaje svečana ruva. Od to dobo nemamo vatro-gasce u selu. Zato se mi moramo paštrit i bit složni da i nas ne raspuštidu, a ne bit zlobni, pa ondak... Ni Braniši nije uvik pod brk svaki divan, al ćutim i trpim, drug put će bit bolje valjdar će i prema meni vitar kadgod dunit. Ako i ne dune, ko velim nek naša dica opstanu i sačuvađu naše običaje, a na meni ne raste krajcara.

Ajd zbogom čeljadi moja.

BAĆ IVIN ŠTODIR

Dobro reko dada

Bač Iva jedva dočeko proliće, veli lipše vrime, pa će i cure malo više dolaziti doma. Samo, kanda se privarijo. I mlađa gore i starija dole, kanda više volju orcat svaka po svoje varoši, neg se druskat dva sata ajzibanom vamo, pa onda za dan-dva još dva sata natrag. Sa mu već jako fali no njevo cirikanje, brog kojega se toliko put zno i nabisit. A i njegova, ništa ne divani, al vidi po njoje kaka je ubita. Niki dan metali rasadu. Ko i sve drugo doma, radili zajedno. Jedino jim divan ni išo, zbludili se svako u svoj štodir. Ona samo izdiše, pa je se otme i digod koja suza. Ka su bili gotovi, sila u gank, on ošo skuvat kafu. Brzo se vratijo, a njegove se mačak već udesijo u krilo, pa samo žmurka i prede. »E, Bože dragi, male, male, a gle sad vo. Odjedamput narasle, pa ko tičice iz gnjizde, svaka svojim putim, a dada i mater nek samo čeku ka će koja dojt«, veli i srkne malo kafe. Sijo i on, Taksa mu se oma počo motat oko nogu i umiljavat. Ni ga je imo srca ni šljoknit, ništa se i on raspekmezijo. »Znadeš šta? Ajde ti lipo pripravi šta misliš za ponet. Ja ću sutra nikakima poslovima u varoš, pa ću potli nusput malo nait i ko mlađe. Znadeš da će se obradovat«, odjedamput živne bač Iva. »Ništa se štodiram, ko da bi mogli zajedno. Dok ti obaviš ta tvoja posla, ja ću malo ko moji rodova, dugo ji već nisam vidla. Potli bi i ti mogo dojt, vada će nas zadržat na ručku. Dotle će nam i cura dojt iz škole, pa ćemo lipo obadvoj ko njoje«, veli njegova i oma je se oči malo jače zasvitlile. Ošli u kujnu i oma se latila cvarit. Veli, mora napraviti više slanoga no slatkoga. Mlađa baš i ni veliki kolačar. Ujtru su podranili, ajziban išo na vrime, pa su u varoš došli dosta rano, baš kako triba. Ošli su zajedno do njezni rodova, da ne vuklja bućur sama, pa ka su popili kafu i malo se izdivanili, on se digo i ošo za poslim. A bolje da i ni. No što je taj dan u varoši vidijo i ositijo, jako ga ražalostilo. Digod je ošo, svudam nikaka nelagoda. Niko ne divani puno, ko da se svako svakoga boji i ko da niko nikomu ništa ne viruje. Eto, u varoši ni bijo nikoliko miseci, pa oma ositijo koliko se toga zoto vrime prominjilo. Ni što su se priko svake mire tapšali po ramena i jedno drugomu dizali perje, više nisu u ljubavi. Ni što su prija bili njegovi, pa potli više nisu, pljućku po njegovima i po novina i po varoške televizije. Ajd, to se moglo i nadat, al odjedamput ruku pod ruku š njima stali ji pljućkat i vi što se izdaju za najveće njegove. Njegovi se pokunjili, par nji mu reklo da jim brog toga boli duša. Bač Iva ništa o toga ni razumijo. Samo se odjedamput sitijo kako je još kadgod divanijo pokojni dada. »Bolje da se pope držu crkve, učitelji škole, doktori abolante, paori zemlje, a politiku nek vodu ni što su zoto učili škole.« Vaj put mu ni guka ni stala u grlu, samo se radovo što će vidit mlađu.

Piše: Ivan Andrašić

MISLI POZNATIH

- **Aristotel:** Nemoguće je da se sve dokazuje.
- **Chopra:** Najlakši način da dobijete ono što želite je da pomognete drugima da dobiju ono što žele.
- **Wilde:** Neprijateljima treba neprekidno opraštati jer to je ono što ih najviše ljuti.

KVIZ

Juraj Dalmatinac

Koje godine i gdje se rodio znameniti hrvatski kipar Juraj Dalmatinac?
Kako je glasilo njegovo rođeno ime?
Gdje je živio?
U kojem je stilu stvarao svoja djela?
Na kojoj je hrvatskoj katedrali izvodio radove?
Gdje je još kao kipar radio?
Tko su bili njegovi suradnici?
Kada i gdje je umro Juraj Dalmatinac?

Umrro je u Sibeniku 1473. ili 1475. godine
Andrija Aleš, Ivan Pribislav
U Zadru, Splitu, talijanskim gradovima
Sibenskoj katedrali
Kičena gotika
U Veneciji
Juraj Matejev Dalmatinac
Rodio se početkom 15. stoljeća u Zadru

FOTO KUTAK

Nemojte zaboravit!

VICEVI

Što pilići rade kad dođu u kafić?

- Piju, piju, piju

Što radi mali Perica na satu matematike?

- Gleda i nevjeroj!!!

Kakva je razlika između svekrve i vegete?

- Nikakva, i jedna i druga se u svašta miješaju.

OFK *Mladost* Apatin

Nogometni klub OFK *Mladost* iz Apatina osnovan je 1928. godine. Od osnivanja do 1950. godine nosio je ime SK *Tri zvezde*, a od naredne godine nastupa pod novim imenom FK *Mladost*.

U sedamdesetim i osamdesetim godinama prošloga stoljeća Apatinci su bili u stalnom usponu. Prvo su bili respektabilan vojvođanski ligaš, a kasnije i jedan od najstabilnijih drugoligaša tadašnje SFRJ. Svake sezone jurišali su na najviši plasman. Najzapaženiji rezultati, ali i najveće turbulencije klub su zadesili u posljednjih petnaestak godina. Uz jakog generalnog sponzora, *Apatinsku pivovaru*, od sezone 2001./02. natjecali su se u I. ligi, a u sezoni 2006./07. godine odigrali su Superligu Srbije i zauzeli 6. mjesto na prvenstvenoj ljestvici. U sezoni 2009./10. klub ispada i iz I. lige Srbije, a već u narednoj završava na pretposljednem mjestu Srpske lige Vojvodine i trebala je ispasti u Bačku ligu.

Mladost je 2011. godine suspendirana iz svih natjecanja zbog velikih dugova, pa je zbog bankrota ugašena, a formiran je novi klub, OFK *Mladost*. Novi klub je startao od najniže natjecateljske razine, Međuopćinske lige Sombor – Apatin – Kula – Odžaci, a trenutačno se natječe u prvenstvu Bačke zone i zauzima 6. mjesto na ljestvici, samo s teorijskim izgledima za plasman u viši rang natjecanja. Kroz *Mladost* su prodefilirala mnoga zapažena imena jugoslavenskog nogometa. Mnogi Apatinci starije dobi živo se sjećaju svojih nekadašnjih ljubimaca i žale za njihovim nogometnim umijećem. Bez nekog kalendarskog reda, navest ćemo neke od najboljih, ukoliko smo nekoga preskočili, neka nam ne zamjeri. **Dragoslav Dubajić, Goran Basarić, Savo Filipović, Miloš Cetina, Dragi Bogić, Slobodan Bačić, Miloš Kosanović, Nikola Malbaša, Aleksandar Kešić, Saša Drakulić, Nenad i Bojan Brnović, Radoslav Batak, Milorad Savić, Boris Vasković, Darko Raca, Ostoja Smiljanić, Bojan Jelisavac.** U klubu je traga ostavilo i više poznatih trenera, među njima i **Petar Nikezić, Petar Kurčubić, Miloš Cetina.** Majicu *Mladosti* nosilo je više Sonćana, odigrao je za Apatince veliki broj zapaženih utakmica. Rekorder je **Vinko Đanić** sa 152, slijede **Franja Miloš** sa 77, **Goran Brkin** sa 56, **Razim Hasambašić** sa 36, **Mata Domić** sa 30, **Siniša Brkin** sa 19 i **Antun Tolarić** sa 7 službenih utakmica. **Srđan Vidaković** bio je, do odlaska na školovanje u Osijek, najperspektivniji igrač u starijima pionirima i jednu sezonu u kadetima. Kroz nogometnu školu *Mladosti* prošli su i današnji pouzdani igrač sonćanskog *Dinama* i reprezentacije vojvođanskih Hrvata **Josip Gal** i **Zoran Kmezić.**

Ivan Andrašić

NOGOMET

Minimalac Bačke 1901

SUBOTICA – Pobjedom protiv gostujućeg *Dinama* iz Pančeva (1:0) nogometaši *Bačke 1901* su osvojili nova tri boda i skočili na četvrto mjesto Srpske lige skupina Vojvodina. U sljedećem kolu, u subotu 28. ožujka, slijedi gostovanje kod Radničkog u Šidu.

D. P.

Gostujuća pobjeda

APATIN – Proljeće godi igračima Tavankuta, a najbolja potvrda je pobjeda na gostovanju kod *Mladosti* u Apatinu (2:1). U nedjelju, 29. ožujka, od 15 sati u Tavankutu se igra lokalni derbi jer stiže *Bačka* iz Pačira.

D. P.

Vatreno krštenje Dinamovog dječjeg vrtića

RASTINA – Na startu proljetnog dijela Međuopćinske lige Sombor – Apatin – Kula – Odžaci Sonćani su na gostovanju u Rastini zabilježili čistu pobjedu od 2:0 (1:0). Jedan od najmlađih, **Filip Kovač**, bio je strijelac eurozgoditka za prednost plavih već u 7. minuti. Strahovitim udarcem s tridesetak metara počistio je paučinu iz desnog gornjeg kuta domaćeg vratara. Pobjedu je potvrdio kapetan Josip Gal u 78. minuti.

I. A.

Očekivani poraz

KARAVUKOVO – Nogometaši monoštorskog *Dunava* i pored velike borbenosti, iz Karavukova su se vratili praznih ruku. U vrlo borbenoj i za oko lijepoj utakmici obrana domaćeg Poleta na travnjaku je pokazala zbog čega je najčvršća u ligi, a napadači su dva puta svladali vratara Monoštoraca Ivkova. Ovaj poraz je očekivan, jer je Polet jedan

od najozbiljnijih kandidata za lidersku poziciju. Prigodu za popravak bodovne bilance Monoštorci će imati već u nedjelju, kad će na stadionu u Doli dočekati vrlo neugodnu momčad *Graničara* iz Gakova.

I. A.

RUKOMET

Tajfunke bez daha

SONTA – U prvom proljetnom kolu Treće lige Srbije, skupina Srijem – Južna Bačka, Sonćanke su poražene na domaćem parketu od mlade i borbene ekipe ŽRK *Deronje*, u utakmici u kojoj su bile favoriti (20:23).

I. A.

KSENIJA BUKOVAC, KARATISTKINJA IZ SONTI

Bijela kuta i crni pojas

Prošlogodišnja učenica generacije OŠ *Ivan Goran Kovačić* u Sonti, **Ksenija Bukovac**, uvijek nasmijana šesnaestgodišnjakinja, danas je odlična učenica I. razreda srednje medicinske škole *Dr Ružica Rip* u Somboru. Paralelno sa školom odrastala je i na tatamiju, pa je već devet godina članica KK *Kumite* u Sonti.

U KARATEU OD DJETINJSTVA

Ova nadasve skromna i druželjubiva djevojka, iako ima brojne obaveze u školi, ne odustaje od omiljenog sporta. Dio slobodnog vremena, kojega baš i nema puno i dalje posvećuje svojoj pasiji od djetinjih dana, karateu. »Karate sam započela trenirati od samog polaska u osnovnu školu prije devet godina. Prvi put kad sam vidjela djecu u bijelim kimonima, ostala sam očarana. Iako me je stariji brat **Josip** često zadirkivao da je to sport za dječake, nisam odustajala, a imala sam i stopostotnu podršku majke **Vesne** i oca **Josipa**. Upisali su me u školu karatea KK *Kumite* u Sonti, kod trenera **Tomislava Matina**, pa sam na treninge odlazila u pratnji majke ili brata. Onako malena, sama sebi sam izgledala jako važna. Moje prijateljice su se igrale lutkama, a ja sam, eto, imala pravi pravcati kimono i redovito dva puta tjedno zaozbiljno trenirala u sportskoj dvorani u Sonti. Prolaskom godina obaveze u školi su mi se povećavale, ali dobrom organizacijom vremena sve sam postizala pa tako nisam propustila niti jedan trening ili natjecanje. I danas ka-žem, a tome su me učili roditelji, ali i moj trener **Matin**, da su u osnovi svakog uspjeha, bilo u školi, bilo u sportu, rad, red i disciplina.«

DRAG JOJ JE SVAKI TROFEJ

Na naše pitanje koji joj je najdraži trofej, u očima joj se po-

javila nedoumica. »Za vrijeme osnovne škole sudjelovala sam na svim natjecanjima za koja me je trener odredio. Sudjelovala sam i na školskim natjecanjima u znanju iz više predmeta. Pobjeđivala sam i na jednoj i na drugoj fronti. Osvojila sam dosta diploma na školskim natjecanjima, a isto tako i dosta diploma, zlatnih, srebrnih i brončanih medalja na turnirima u karateu. Svaka ta diploma, svaka medalja ili pokal ima neku svoju priču i podjednako su mi drage. Iza svake stoji uporan rad, puno prolivenog znoja i svakako, zna-

nje mojega trenera, koje je kroz sve ove godine nesebično prenosio na nas. Na treninge odlazim i dan danas. Istina, sada imam još manje slobodnog vremena nego tijekom osnovne škole, ali moja ljubav prema karateu kroz sve ove godine nije ni malo oslabila, naprotiv. Treniram koliko god uspijem, rijetko sam baš toliko zauzeta drugim obavezama da ne bih mogla odvojiti nekoliko sati tjedno za moj omiljeni sport. Evidenciju o osvojenim trofejima ne vodim, ali sva odličja čuvam u svojoj vitrini. Ipak, jedno bih izdvojila. Na

Predsjednik i trener KK *Kumite* Tomislav Matin izuzetno cijeni sportaše njezina kova. »Po dugoročnom planiranju i čvrstoj volji za ostvarenje planova Ksenija me jako podsjeća na mene. Jedna je od rijetkih osoba koje su toliko odane predanom radu još od ranih djetinjih godina. Mnogi mladi sportaši se oslanjaju na svoj talent, a ova djevojka je sebi zacrtala ciljeve još u djetinjstvu i slijedi ih neumoljivo. Jedna istočnjačka poslovica kaže da ukoliko želiš uspjeti u životu moraš slijediti svoj cilj. Ksenija je vrijedna i pouzdana, osoba je za svaki rešpekt i poštovanje. Stoga joj od sveg srca želim da ostvari sve svoje ciljeve.«

koncu 2008. godine proglašena sam najboljim karatistom našega kluba za tu godinu, a trener mi je uručio pokal. To mi je bio vrlo snažan poticaj za dalji rad. Trener me je stalno dodatno motivirao za nove uspjehe. Govorio bi mi da brzo napredujem, pojačavao je intenzitet rada samnom, postupno me sve više opterećivao, a ja sam se, s druge strane, trudila da novim uspjesima opravdam njegove procjene. Položila sam za tehnički crni pojas, a kako u travnju punim 16 godina, što je jedan od uvjeta, u lipnju planiram polaganje potrebne razlike za pravi crni pojas.«

PLANOVI

Poput svih mladih, Ksenija je puna planova za bližu i dalju budućnost. »Bijela boja je boja moje budućnosti. Bijele su odore medicinaru, ali su bijela i kimona karatista. Namjeravam završiti srednju medicinsku školu i upisati medicinski fakultet. Odmale na sam sebe vidjela u liječničkoj ordinaciji pa sam se dugo pripremala za nastavak obrazovanja za poziv liječnika. Nadam se da ću i nadalje dobrom organizacijom vremena uspjeti uskladiti obaveze u školi, a kasnije i na fakultetu, sa željom da nastavim s usavršavanjem u karateu. Nadam se da ću uspjeti ostvariti planirano, jer me ni danas ne napuštaju čvrsta volja za napredovanjem, sticanjem novih znanja i želja za uspjehom, koji su oduvijek bili ključni elementi u svim mojim postignućima, kako u sportu, tako i u obrazovanju. Obožavam i putovanja. Odmalena sam, dok su moji vršnjaci uživali u crtaćima i igricama, gutala putopisne emisije na televiziji. Sticajem povoljnih okolnosti i do sada sam dosta proputovala, a nadam se da će putovanja biti i u budućnosti.«

Ivan Andrašić

Novi Put križa u crkvi Presvetoga Trojstva u Maloj Bosni

XIII.

Isusa skidaju s križa

Želeći raditi ne samo na obnovi dijela sakralne kulturne baštine, već i na planu poticanja i afirmacije suvremenog umjetničkog stvaralaštva na sakralne teme, ljudi okupljeni oko neformalnoga pokreta Bunjevački Put križa ove su godine uspjeli organizirati i producirati izradu novih postaja Puta križa, koje će, u dogovoru s vlč. Draganom Muharemom, biti darivane crkvi Presvetog Trojstva u Maloj Bosni. Autor idejnoga koncepta ovoga Puta križa je profesor s novosadske Akademije umjetnosti Darko Vuković iz Petrovaradina, a likovna izrada postaja djelo je akademske slikarice Vladislave Dudvarski, također iz Petrovaradina. Prateći i naslanjajući se na minimalistički interijer malobošnjačke crkve, autori Puta križa odlučili su postaje uraditi zlatnim kolažima na staklu, koje će dodatnu izražajnost dobiti osvjetljenjem. Na taj način, Put križa se odlično uklapa u prostornost crkve, a ujedno je ostvareno, u likovnom smislu, vrijedno umjetničko djelo nesvakidašnje naravi. Važno je istaknuti kako je u povijesti likovne umjetnosti Hrvata u Vojvodini ovo tek drugi autorski urađen Put križa.

BUNJEVAČKI
PUT
KRIŽA